

9/2022

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE
SEPTEMBER – KIMAVEC

SEDMI DOBRODELNI PLES LZS BO

Družabni dogodek, ki ga tokrat pripravljata Lovska zveza Slovenije (LZS) in Zveza lovskih druženj (ZLD) Prlekije, bo v petek, 4. novembra 2022, ob 19. uri v restavraciji Hotela Radenci.

Z *Zelenim sklado* slovenski lovci zagotavljamo solidarnostno pomoč lovskim tovarišem in njihovim družinskim članom v stiski. V zadnjih letih smo tako kljub odpovedanim javnim prireditvam pomagali številnim lovcem, potrebnih pomoči, tako da se je *Zeleni sklad* dodobra izpraznil.

LZS sredstva zbira z donacijami in dobrodelno dražbo na samem dogodku. Plemenitemu namenu prislusneje lovci - umetniki, podjetja, lovske družine in posamezniki, ki za dobrodelno dražbo prispevajo svoja umetniška dela, finančne donacije, odstrel trofejne divjadi in druge, za lovce zanimive predmete. Prispeva pa tudi vsak udeleženec plesa s svojo prisotnostjo.

Poleg omenjenega za uspešno dražbo potrebujemo dobrotnike, ki se dražbe aktivno udeležijo. Zato Vas vabimo, da se udeležite letošnjega dobrodelnega dogodka, hkrati pa Vas vljudno prosimo za pomoč v obliki sponzorstva pri organizaciji dobrodelnega plesa ali za donacijo v *Zeleni sklad* na TRR LZS SI56 0201 0001 5687 097 (NLB, d. d.) s pripisom **Donacija za Zeleni sklad LZS**.

Še posebno priljubljene so dražbe lova na trofejno divjad, ki jih prispevajo lovske družine, in umetnine lovcev umetnikov, ki jih zato ponovno vabimo k dobrodelnemu ravnanju. Kot vidimo, zdajšnji svet povzroča vedno več naravnih in osebnih tragedij, kjer lovci lahko pokazemo medsebojno solidarnost in pripadnost naši lovski organizaciji.

Seveda pa bomo pozorno spremljali zdravstveno situacijo in v primeru poslabšanja stanja ustrezno prilagodili organizacijo prireditve.

Oseba za stik: Urša Kmetec

(e-naslov: ursa.kmetec@lovska-zveza.si, tel.: (01) 241 09 16)

Lep lovski pozdrav,

Ivan Malešič, Zeleni sklad LZS

LOVSKO POPOLDNE V BRKINSKO-KRAŠKI ZLD

V okviru praznovanja 200-letnice Pivovarne Senožeče lovci Brkinsko-Kraške zveze lovskih druženj (ZLD) Sežana in Lovske družine (LD) Senožeče z glavnim organizatorjem Občino Divača pripravljamo posebno lovsko popoldne. Zase, pa tudi za druge. Skupaj se bomo odpravili po vznemirljivih, toda že uhojenih stezah lovske kulture.

Slovesnost bomo začeli v petek, 16. septembra 2022, ob 16. uri z delavnico Riharda Baše, ki nam bo v lovskem domu v Dolenji vasi prikazal pravilen razsek divjega prašiča za osebno porabo. Hkrati, ob 16. uri, se bodo začeli dogodki v dvorani Rudolfa Cvetka v Senožečah. Najprej bomo odprli razstave slik osnovnošolcev in malčkov iz otroškega vrta z natečaja *Narava in divjad*, svežih gob v sodelovanju z Gobarškim društvom iz Sežane ter ohranjenih predmetov iz senožeške pivovarne.

Ob 17. uri se bo z živimi sokoli predstavila Slovenska zveza za sokolarstvo in zaščito ptic ujed, Peter Bizjak pa bo iz hrastovega hloda izdelal medveda z motorno žago.

Osrednja proslava pod geslom *Gremo na lov, pa brez puške* bo od 18. ure naprej. Na njej bodo sodelovali praporščaki, rogisti Brkinsko-Kraške ZLD Sežana, Lovski pevski zbor iz Doberdoba, baritonist Jure Počkaj, sledil bo skeč avtorja Marijana Sotlarja *En prou use so ble breje* v režiji Gojmirja Lešnjaka Gojca, igrala bosta Tina Štok in Igor Rojc, končali pa bomo z lovskim kvizom, ki ga bo vodil Žan Papič. Scenarij in režijo smo zaupali Lučki Peljhan, program pa bo povezovala Sidonja Zega.

Ob dvorani bo ponudba različnih vrst piva, izbranih pivskih jedi in divjačinskih suhomesnatih izdelkov. Za prijetno vzdušje bodo vseskozi skrbeli harmonikarji društva Kraška harmonika. Zato pridite in se nam pridružite z nasmehom in z dobro voljo, da se bomo skupaj poveselili.

Srčno vabljeni.

Za organizacijski odbor: **Marijan Sotlar**

P. S.: Celoten program prireditve si lahko ogledate na spletni strani Občine Divača.

HIKMICRO

**OPTICS
TRADE**

TERMOVIZIJSKI NASTAVEK

Hikmicro Thunder TH35C

- zaznavanje toplote do **1300 metrov**
- nastavljen **fokus**
- možnost **menjave baterije** (CR123A)
- priložen **adapter** za namestitev na strelni daljnogled

**ZNIŽANA
CENA**

1.999 €

~~2.199 €~~

Poskenirajte kodo za več informacij

Nakup je možen na spletni strani www.optics-trade.eu ali v vseh boljše založenih lovskih trgovinah. Za več informacij nas pokličite na **031 770 520** (Optics Trade).

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko
kinologijo in varstvo narave
Letnik CV., št. 9
september – kimavec

Lovlec je z odločbo Ministrstva za
kulturo RS, št. 61510-129-2009/8,
od 6. 7. 2011 vpisan v razvid
medijev pod zap. št. 1633.
ISSN 0024-7014

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Župančičeva ulica 9, 1000 Ljubljana
TRR: SI56 0201 0001 5687 097 (NLB, d. d.)
ID za DDV: SI 23864516

Priprava in tisk
Tiskarna Evrografis, d. o. o., Maribor
Poština je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

Odgovorna urednica:
Jasna Kovačič Šiuca

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik: dr. Arpad Köves
Marjan Gselman, Jurij Lampe,
dr. Boštjan Pokorny, Marko Rajkovič

Lektorica in korektorica:

Marjetka Šivic
Tehnični urednik: Milan Samar
Tajnik uredništva: Andrej Miklavčič

Lovlec izhaja v začetku vsakega meseca,
razen poletne številke 7–8, ki je združena
in izide v začetku julija.
Ta številka je izšla v 22.000 izvodih.
Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC
obdavčeno po 5% stopnji.

Besedila za objavo v reviji Lovlec pošljite
na e-naslov lovlec@lovska-zveza.si v
Wordovem dokumentu, podpisane in
žigosane uradne kopije pa skenirane ali
po navadni pošti. Fotografije sprejemamo
prav tako po e-pošti v formatu jpg, in
sicer v nezmanjšani resoluciji.

Fotografi, ki se ukvarjajo z naravoslovno
fotografijo, lahko svoje fotografije,
namenjene za banko fotografij revije
Lovlec ter Zlatorogove in Strokovne
knjižnice, pošljejo po vnaprejšnjem
dogovoru po katerem od elektronskih
transferjev.

Avtorji s tem, ko pošljejo fotografije v
uredništvo, soglašajo z obdelavo fotografij
pred objavo v reviji Lovlec oziroma
Zlatorogovi ali Strokovni knjižnici.

Uredništvo glasila Lovlec
Župančičeva ulica 9, 1000 Ljubljana
e-naslov: lovlec@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Glasilo Lovlec na spletu:
<http://www.lovska-zveza.si>
zavihek Glasilo Lovlec

Foto: Andrej Miklavčič

IZ VSEBINE:

A. Klemenc:	Delovanje komisij in delovnih teles Upravnega odbora LZS	400
L. Bradač:	Predsednikov pogled	402
ZAPISANO, IZBRANO, PREBRANO ...		404
LOVSTVO		406
T. Hvala:	Policija preiskuje sum nezakonitega lova risa	406
I. Križ:	Deseta obletnica ustanovitve društva Divji petelin in razmnoževanje divjih petelinov v umetni vzreji v letu 2022	410
DREVEŠNE VRSTE		415
M. Kišek:	Dob in graden	415
LOVSKA OPREMA		419
G. Hodnik:	Dušilci poka Nielsen	419
PO LOVSKEM SVETU		423
M. Janc:	Štirinajsto Evropsko prvenstvo v lovski kombinaciji – Piancardato, Italija 2022	423
J. Hribar:	Neverjeten uspeh Domžalskih registov po treh letih premora od mednarodnih tekmovanj	424
???:	Prepoznajte, preprečite, prijavite: skupaj ustavimo afriško prašičjo kugo	425
NA KRATKO IZ TUJEGA TISKA ...		426
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		427
M. Toš:	Bolfenški zvon in bele marjetke	427
LOVSKO PESNIŠTVO		432
A. Rant:	V Barju	432
LOVSKA ORGANIZACIJA		433
U. Kmetec:	Občni zbor LZS: zelena luč za začetek gradnje nacionalnega lovskega centra Zlatorog	433
U. Kmetec:	Na Festivalu Dober dan so se otrokom predstavili tudi lovci	434
H. Potočnik:	Podpis pogodbe o donaciji licenc za aplikacijo za ocenjevanje lovske trofeje I-Trophy	435
E. Bužan:	SRNA: nova aplikacija za beleženje opažanj divjadi in drugih vrst prostoživečih živali	435
B. Kunej:	Zaključek izobraževanja lovske pripravnike v LZ Maribor	436
S. F. Kroke:	Odkritje spominske plošče na zgradbi ZLD Ptuj - Ormož	437
R. Ravnikar:	V LD Moravče razvili nov prapor	438
JUBILANTI		439
MLADI IN LOVSTVO		440
K. Sedmak Ronzullo:	Lovlec na obisku v Vrtcu Pivka	440
M. Kišek:	Škoda po divjadi	441
LOVSKI OPRTNIK		442
F. Rotar:	Rudi Dvornik: v življenju mu zvesto sledijo skromnost, les, lovstvo ...	442
M. Toš:	Mejice, remize, grmišča in gozdni robovi izginjajo	443
B. Leskovic:	Predstavitev dveh toplotno občutljivih naprav Swarovski Optik in Kahles	444
A. Klemenc:	Kuhanje najboljšega lovskega golaža na 29. Furmanskem prazniku v Postojni	445
Optics Trade:	Predstavljamo: termovizijska monokularja Pulsar Axion 2 XG35 in 2 XG35 LRF	445
M. Toš:	Na eni strani Andrašovčani, na drugi Lovrenčanarji ...	446
Žan in Eva:	Jelenji ragu s papriko in fižolom	446
V SPOMIN		447
LOVSKA KINOLOGIJA		448
M. Gselman:	Tečaj vaje poslušnosti VP-1 in VP-2 v organizaciji LKD Maribor	448
V. Pirher:	Derbi in PZP ptičarjev v loviščih LD Jože Lacko – Ptuj in PZP v LPN Fazan – Beltinci	449
KZS:	Predvidena legla lovske psov	449

SLIKA NA NASLOVNICI:

Navadni jelen (*Cervus elaphus*)

Foto: Oton Naglost

Na računalnik natiskane prispevke pošiljajte na elektronski naslov lovlec@lovska-zveza.si. Poslanih prispevkov in fotografij ne vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljavanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi možnostmi. Mnenje avtorjev ni tudi nujno mnenje uredništva in Lovske zveze Slovenije. Morebitni priloženi letaki niso povezani z uredniško politiko Lovca in niso publikacije, ki bi jih izdala Lovska zveza Slovenije ali uredniški odbor. Za njihovo vsebino odgovarja naročnik storitve (oglaševalec).

LOVNE DOBE:

Ur. list, št. 101/17, 9. 2004
in št. 81/14, 11. 2014

Srna

srnjak, lanščak:
1. 5. – 31. 10.

srna, mladici obeh spolov:

1. 9. – 31. 12.

mladica:

1. 5. – 31. 12.

Navadni jelen

jelen:

16. 8. – 31. 12.

košuta:

1. 9. – 31. 12.

teleta:

1. 9. – 31. 1.

junica, lanščak:

1. 7. – 31. 1.

Damjak

damjak:

16. 8. – 31. 12.

košuta:

1. 9. – 31. 12.

teleta:

1. 9. – 31. 1.

junica, lanščak:

1. 7. – 31. 1.

Muflon

oven, lanščaki obeh spolov in

jagnjeta obeh spolov:

1. 8. – 28. 2.

ovca:

1. 8. – 31. 12.

Gams

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8. – 31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8. – 31. 12.

Divji prašič

merjasec:

1. 1. – 31. 12.

svinja:

1. 7. – 31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1. – 31. 12.

Poljski zajec

1. 10. – 15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica

1. 11. – 28. 2.

Jazbec

1. 8. – 31. 12.

Lisica

1. 7. – 15. 3.

Šakal

1. 7. – 15. 3.

Rakunasti pes (enok)

1. 8. – 31. 3.

Navadni polh

1. 10. – 30. 11.

Alpski svizec

1. 9. – 30. 10.

Pižmovka

1. 1. – 31. 12.

Nutrija

1. 1. – 31. 12.

Fazan

1. 9. – 28. 2.

Poljska jerebica (gojena)

1. 9. – 15. 11.

Raca mlakarica

1. 9. – 15. 1.

Šoja

1. 8. – 28. 2.

Sraka

1. 8. – 28. 2.

Šiva vrana

1. 8. – 28. 2.

Medved in volk

Po veljavnem Pravilniku in Odločbi o odvzemu osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka (*Canis lupus*) iz narave

Delovanje komisij in delovnih teles Upravnega odbora LZS

Mag. Aleš Klemenc,
podpredsednik LZS

Ena izmed glavnih nalog Lovske zveze Slovenije (LZS) je povezovanje slovenskih lovk in lovcev pri skupnem cilju varstva narave in okolja ter trajnostnem upravljanju z divjadjo in ohranjanju lovske vrednote. LZS je samostojna lovska in naravovarstvena nevladna organizacija, ki deluje v javnem interesu s 115-letno tradicijo in je strokovno ter enovito interesno združenje 20.107 lovcev, od katerih je 585 lovk. Za aktivno sodelovanje z drugimi nevladnimi organizacijami je podpisala posebne dogovore in sporazume o sodelovanju, in sicer s Kinološko zvezo Slovenije, Ribiško zvezo Slovenije, Gasilsko zvezo Slovenije, Turistično zvezo Slovenije, Čebelarstvo Slovenije, Planinsko zvezo Slovenije ter Dogovor o sodelovanju z Osnovno šolo Dušana Muniha in Triglavskim narodnim parkom. Skupaj z Ribiško zvezo Slovenije, Planinsko zvezo Slovenije in Zvezo tabornikov Slovenije deluje v Nevladni skupini za okoljsko in društveno zakonodajo z namenom sprememb na področju zakonodaje.

Za učinkovito doseganje ciljev so pglavlatni strokovnost, upoštevajanje znanstvenih izhodišč, prizadevanje in vedno razvojno ter v prihodnost naravnano delovanje vseh 15 komisij in delovnih teles Upravnega odbora (UO) LZS. LZS je transparentna in učinkovita v svojem delovanju in vse bolj izrazito prepoznavna ter upoštevana v očeh javnosti kot odgovorna naravovarstvena organizacija in pomemben partner na področju lovskoupravljaljskega načrtovanja. To se odraža tudi z upoštevanjem večine predlog in smernic LZS v javni razgrnitvi osnutkov gozdnogospodarskih in lovskoupravljaljskih načrtov območij za obdobje 2021–2030.

Lani in v začetku letošnjega leta je bilo učinkovito ter sistemsko delo komisij in delovnih teles UO LZS organizirano v okviru začasnih ukrepov za zmanjšanje tveganja okužbe ter preprečevanje širjenja nalezljive bolezni covid-19. Glavnina sej je potekala videokonferenčno prek aplikacije Microsoft Teams in dopisnih sej. Tako je bil na dopisni seji koordinacije predsednikov komisij, Strokovno-znanstvenega sveta, predsednika Uredniškega odbora glasila Lovec, Zlatorogove in Strokovne knjižnice ter spletne strani LZS v oktobru 2021 soglasno sprejet usklajen predlog Vsebinskega in finančnega načrta LZS za leto 2022, ki ga je sprejel Upravni odbor LZS na seji novembra 2021. Z njim so bili seznanjeni vsi člani članic na delnih občnih zborih LZS in samem občnem zboru LZS v juniju 2022.

V postopku sprejemanja Vsebinskega in finančnega načrta LZS za leto 2022 so udeleženci upoštevali žal še vedno 1,2 % trend zmanjševanja članstva v zadnjih petih letih in dejstvo, da se višina letne članarine ne spreminja in ostaja 55 evrov. Prva prioriteta finančnega načrta za leto 2022 je tudi uresničitev pričetka gradnje Nacionalnega lovskega centra Zlatorog. Naloga

LZS je, da z zbranimi sredstvi upravlja skrajno racionalno in gospodarno ter učinkovito izpelje čim več predvidenih vsebin in programov. Zagotovljena so transparentna in obrazložena merila za delitev sredstev pri izboru usposobljenih članic za izvedbo razpisov skupnih nalog iz programov dela posameznih komisij po Pravilniku o financiranju določenih skupnih nalog članic LZS. Razpisi so praviloma objavljeni čim prej v začetku tekočega leta.

Komisija za lovsko kulturo in odnose z javnostmi uspešno načrtuje in izvaja novo organizacijsko shemo Praznik lovske kulture, v okviru katerega bo potekalo letos že 48. Srečanje lovske pevskih zborov in rogistov, ki bo letos v začetku septembra skupaj z Dnevi lovskega strelstva Pragersko 2022. Komisija se udeležuje jubilejnih nastopov in koncertov lovske kulturne skupin, nudi finančno pomoč za odmevne nastope skupin, izvaja izobraževanja in strokovna usposabljanja na osnovi javnega razpisa prek usposobljenih članic, organizira državno prvenstvo v oponašanju jelenjega rukanja in udeležbo ekipe na evropskem prvenstvu v oponašanju jelenjega rukanja. Člani ekipe so na 23. Evropskem prvenstvu v oponašanju jelenjega rukanja od 10. do 12. junija zasedli peto in šesto mesto, ekipa pa se je uvrstila na četrto. Na festivalu za otroke Dober dan v Arboretum Volčji Potok v juniju je skupaj s Komisijo Mladi in lovstvo ter lovci Lovske družine (LD) Mengeš in LD Kamnik, Lovskim pevskim zborom Medvode, Domžalskimi rogistami ter oponašalci jelenjega rukanja izvedla odmevno predstavitev in promocijo lovstva.

Komisija za izobraževanje skrbi za enoten način pri izobraževanju lovske pripravnike, vzpodbuja obisk Tehniškega muzeja in biološke učilnice v Mostu na Soči, zagotavlja učna gradiva, ki jih je založila LZS, ter sofinancira posamezna izobraževanja prek usposobljenih članic. Pripravljen je tudi enoten nabor Predloga vprašanj za pisni in ustni del lovske izpitov.

Komisija za lovsko kinologijo je pripravila predlog prenovljenega Pravilnika o uporabi lovske psov v loviščih, ki se bo v nadaljevanju usklajal s pravilnikom, ki ga pripravlja Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, prizadeva si za pomembnejšo vlogo lovske kinologije, prenovi in nadgradnji modula Lovska kinologija v aplikaciji Lisjak ter nadaljuje z učinkovito in transparentno razdelitvijo sredstev na podlagi sprejetih določil delitve sredstev za izvedbo kinoloških prireditev. V nadaljevanju bo treba poiskati nove oblike sodelovanja s Kinološko zvezo Slovenije.

Komisija za lovski informacijski sistem učinkovito in zavzeto skrbi za sistemsko izobraževanje uporabnikov informacijskega sistema Lisjak na ravni lovske družine in usposobljenih članic, dopolnjuje in nadgrajuje programske vsebine na podlagi zakonskih novosti in prejetih predlogov komisij ter sprememb internih aktov, pomembno sodeluje pri razvoju novih uporabniških aplikacij. Tako je aktivno sodelovala pri postavitvi nove aktualne aplikacije Srna, ki je namenjena beleženju opažanj divjadi in drugih vrst prostoživečih živali.

Strokovno-znanstveni svet zagotavlja učinkovito reševanje odprte problematike, delovanje Uredniškega odbora Zlatorogovega zbornika, prenos znanja lovcem – končnim uporabnikom, promocijo in prenos znanja v širšo družbo, predstavljanje izvirnih

strokovno-znanstvenih dosežkov, izvedbo strokovno-znanstvenega posvetovanja na Slovenskem lovskem dnevu, kjer je bila letošnja tema ris, ter spodbujanje doktorskih, magistrskih in diplomskih nalog s področja divjadi. Poseben dosežek Strokovno-znanstvenega sveta v sodelovanju s Komisijo za lovski informacijski sistem, Univerzo na Primorskem, Univerzo v Ljubljani in Fakulteto za varstvo okolja iz Velenja je postavitev nove aplikacije Srna (Spremljanje in Raziskovanje Narave z Aplikacijo). Dostop je omogočen prek pametnega telefona ali računalnika. Z aplikacijo lahko vsi beležimo opažanja divjadi na terenu, zanimivosti pri uplenjenih živalih in zbiramo pomembne podatke o njihovem zdravstvenem stanju ter razmnoževalnem potencialu. Zbrani podatki bodo omogočili izboljšanje poznavanja, posledično pa tudi upravljanja in varstva prostoživečih živali v Sloveniji.

Komisija za lovska priznanja in odlikovanja vestno in odgovorno ureja podeljevanje lovskih odlikovanj in priznanj (znakov, redov in jubilejnih znakov). V letošnjem juniju nas je na žalost zapustil njen dolgoletni predsednik Milan Velkovrh.

Komisija za lovskočuvajsko službo načrtuje začeti postopke za pripravo sprememb pooblastil lovskega čuvaja, in sicer poenotenje s pooblastili ribiških čuvajev in naravovarstvenih nadzornikov. Skupaj s komisijo za lovskočuvajske izpite bo proučila predlog za višjo stopnjo izobrazbe kandidatov. Pripraviti namerava primerjalno analizo ureditve področja v tujini v sodelovanju s Fakulteto za varnostne vede. Med lovskimi čuvaji želi opraviti spletno anketo zaradi sistemske obdelave potrebnih novih vsebin izobraževanja. Komisija organizira tečaje za pridobitev naziva lovski čuvaj in izvaja obnovitvene tečaje, načrtuje tudi izdelavo portala oziroma foruma za lovske čuvaje.

Komisija za finančno in gospodarsko področje skrbi za transparenten pregled porabe sredstev LZS v skladu s sprejetim finančnim načrtom in za gospodarno ravnanje ter porabo finančnih sredstev.

Komisija za organizacijska in pravna vprašanja stalno in vestno skrbi za strokovno podporo na pravnem in organizacijskem področju. Razlaga predpise in splošne akte. Pripravlja in sodeluje pri pripravi sprememb in dopolnitev internih aktov. V skladu s sklepi UO LZS je njena naloga tudi pomoč članicam LZS pri uveljavljanju njihovih pravic v sodnih postopkih v precedenčnih primerih, in sicer je bila vključena v več sporov glede slabšanja življenjskega okolja divjadi (večina se nanaša na vetrne elektrarne), izpodbija vzorčne upravne akte, ki niso bili vročeni strankam, na katere se nanaša zadeva.

Komisija za upravljanje z divjadjo zagotavlja pogoje za strokovno, trajnostno in razumno upravljanje z divjadjo v Sloveniji, sodeluje pri problematiki upravljanja z divjadjo pri članicah, v sodelovanju s strokovnimi institucijami izvaja raziskave prostoživečih parkljarjev, nadaljuje projekt ponovne naselitve male divjadi in risa, podpira raziskovalne projekte s področja divjadi, spremlja patologijo in zdravstveno varstvo divjadi ter prenaša rezultate s pripravo člankov za objavo v glasilu Lovec in Zlatorogovem zborniku. Aktivno in strokovno je oblikovala smernice in stališča LZS za pripravo osnutkov gozdnogospodarskih in lovskoupravljaljskih načrtov območij za obdobje 2021–2030.

Komisija za lovsko strelstvo in lovsko orožje skrbi za izvedbo državnih strelskih prvenstev v lovskem streljanju (državno prvenstvo (DP) v lovski kombinaciji, DP veteranov, DP superveteranov, DP v streljanju na tarčo bežečega merjasca), ki bo letos v okviru prireditve Dnevi lovskega strelstva 2022 od 2. do 4. septembra na Pragerskem. Vzoredno bo potekal tudi sejem lovskega orožja, optike in lovske opreme, pripravili bodo še predavanja o balistiki, optiki in orožju. Za lovske pripravnike bodo ob 12. uri vodeni

ogledi. Komisija organizira tudi prijateljski strelski tekmi z ekipama iz sosednje Hrvaške in Srbije. Prek usposobljenih članic izvaja tečaje in izpite za sodnike lovskega strelstva z licenco in potrjevanje licence. Redno spremlja in sodeluje pri reševanju problematike, povezane z lovskim strelstvom in orožjem.

Na 14. Evropskem prvenstvu v lovski kombinaciji, na katerem je sodelovalo 13 držav in 126 strelcev in je potekalo od 1. do 3. julija na strelišču Piancardato v Italiji, je strelska ekipa LZS osvojila skupno drugo mesto v streljanju na glinaste golobe in tretje mesto v kombinaciji.

Komisija za mednarodne odnose zagotavlja sodelovanje z mednarodnimi organizacijami, katerih članica je LZS, in sicer Mednarodnega sveta za lov in ohranitev divjadi (CIC), Združenja evropskih lovskih zvez (FACE) ter Delovne skupnosti lovskega zvez jugovzhodnega alpskega prostora (AGJSO), katere letno srečanje bo letos od 22. do 24. septembra na Bledu; osrednja tema bo razvoj populacije medveda v alpskem prostoru. Tudi v prihodnje mora LZS v okviru razpoložljivih sredstev narediti čim več in ohraniti vlogo vodilnega partnerja v srednjeevropskem prostoru.

Komisija Mladi in lovstvo spremlja ter nudi pomoč in strokovne vsebine usposobljenim članicam pri nujno potrebnem stalnem in neprekinjenem delu z mladimi, ki ga je treba nenehno nadgrajevati z novimi oblikami in načini. Za učinkovit pristop do najmlajše generacije je nastala ekoigra Ravnovesje v naravi, ki omogoča spoznavanje naravnih povezav in osnov ekologije ter lahko služi kot didaktični pripomoček.

Uredniški odbor glasila Lovec, Zlatorogove in Strokovne knjižnice ter spletne strani LZS skrbi za ažurno urejanje in izdajanje glasila Lovec z aktualnimi vsebinami in novostmi, knjig Zlatorogove in Strokovne knjižnice ter spletne strani LZS. Pred nedavnim je bila uspešno prenovljena in postavljena nova sodobna spletna stran LZS. Uredniški odbor objavlja natečaj za najboljšo lovsko zgodbo.

Zeleni sklad LZS deluje kot solidarnostni sklad za pomoč članom članic LZS tako, da zagotavlja primerljivo obravnavo prošenj in predlogov za solidarnostno pomoč v skladu z razpoložljivimi sredstvi. Praktično vsako leto v ta namen organizira tudi dobrodelni lovski ples; sedmi dobrodelni lovski ples bo 4. novembra letos v Radencih.

V okviru potreb posameznih članic pri vključitvi v postopke sprejemanja Državnih prostorskih načrtov (DPN), kot sta na primer DPN polje vetrnih elektrarn Dolenja vas in Griže - Veliko Polje, ki posegata na območje LD Senožeče in LD Vrhe, se je LZS vključila v postopek kot stranska udeleženka. V ta namen se je oblikovala posebna učinkovita koordinacija predsednikov Komisije za organizacijska in pravna vprašanja, Komisije za upravljanje z divjadjo in Strokovno znanstvenega sveta.

Komisije so v avgustu že začele s pripravo predlogov vsebinskega in finančnega načrta dela za leto 2023.

»LZS je transparentna in učinkovita v svojem delovanju in vse bolj izrazito prepoznavna ter upoštevana v očeh javnosti kot odgovorna naravovarstvena organizacija in pomemben partner na področju lovskoupravljaljskega načrtovanja. To se odraža tudi z upoštevanjem večine predlog in smernic LZS v javni razgrnitvi osnutkov gozdnogospodarskih in lovskoupravljaljskih načrtov območij za obdobje 2021–2030.«

Predsednikov pogled

Kolikšna je moč ognja, je zopet pokazal požar. Letos poleti je divjal na območju Lovske družine (LD) Trstelj - Kostanjevica in LD Fajti hrib. Zaradi izrazite suše ga je bilo težko ustaviti oziroma so bili potrebni veliki napor, zato zahvala vsem, ki so se trudili in pri tem nesebično tvegali. Škoda je velika in ogenj je dodobra spremenil podobo gozdov in s tem tudi biotsko raznovrstnost. A tako kot vedno bo tudi tokrat narava začela z naravno obnovo. Preteklost nas je naučila, da se na ogromnih pogoriščih po dežju začne novo življenje. Drugačno in spremenjeno, toda še vsakič je svet na pogorišču ozelenel in znova zaživel. Dandanes, ko živimo v urbani kulturni krajini, nam je to tuje. Vendar nas narava vsak dan opozarja na svojo moč in včasih uspemo preprečiti ali pa le blažimo posledice, saj na vse ne moremo vplivati. Seveda bo treba poskrbeti za sanacijo. Na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) je bil že konec julija sestanek (udeležil se ga je podpredsednik Lovske zveze Slovenije (LZS) mag. Aleš Klemenc), na katerem je stekel pogovor, kako ukrepati in na kakšen način sanirati območje. Lovci so na prizadetih mestih poskrbeli za vodo na napajališčih. Seveda jim bomo pomagali, in to s konkretno pomočjo, a bom o tem pisal, ko bomo to naredili. Doslej smo sredstva za pomoč članom - lovcem zbirali v okviru Zelenega sklada, da je bila poraba namensko zbranega denarja pregledna in v skladu s predpisi. Zaradi okoliščin oziroma razsežnosti požara bomo na Upravnem odboru (UO) LZS razpravljali, kako pomagati prizadetima lovskega družinama. V okviru LZS se dogovarjamo tudi o konkretni akciji na terenu in postavitvi kakšnega lovskega objekta.

29. junija 2022 je predsednik Vlade Republike Slovenije dr. Robert Golob oziroma Ministrstvo za javno upravo (MJU) sklicalo drugi sestanek nevladnih organizacij (NVO), ki se ga je udeležil podpredsednik LZS doc. dr. Srečko Felix Kroppe. Na prvi sestanku LZS ni bila povabljen, toda ni bilo nič zamujenega. Preden sem odšel na dopust, sem se že udeležil sestanka na MKGP in na MJU, kjer smo govorili o določenih posodobitvah sodelovanja z obema ministrstvom.

Če povzamem iz zapisnika drugega sestanka NVO, je dr. Darij Krajčič, državni sekretar MKGP, spregovoril o kontaktni osebi, ki jo bo imenovalo ministrstvo, in seznamu organizacij, s katerimi sodelujejo. Obstaja namreč trinajst delovnih teles MKGP-ja, kjer sodelujejo NVO. Sodelovanje z NVO na ministrstvu postavljajo na visoko raven, saj želijo, da NVO prevzamejo odgovornost za delo na terenu – dereguliranje določenih zadev in prenos pristojnosti na NVO. Sem sodijo tudi lovske družine in podobno je državni sekretar pojasnil na sestanku na MKGP.

Mene osebno zanimajo sredstva za NVO. Marko Koprivec, državni sekretar Službe vlade za regionalni razvoj, je povedal, da se je že prej aktivno zavzemal za vlogo NVO v družbi, saj je tega v prejšnjih letih manjkalo. Sedaj na Službi Vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko predstavnikom

Mag. Lado Bradač,
predsednik Lovske zveze
Slovenije

NVO namenjajo velik pomen (v naslednji perspektivi je predvideno za 3,2 milijarde evrov finančnih naložb). Pri teritorialnih in Interreg programih so NVO lahko neposredne prijaviteljice. Pri Evropskem finančnem mehanizmu je bilo dogovorjeno, da bo iz ostankov denarja 500.000 evrov namenjeno za civilno družbo. Razpis bo objavil CNVOS, to je krovna mreža slovenskih NVO, ki so vedno vabljene k sodelovanju. Pri oblikovanju programov pa je pomembno, da vsaka NVO imenuje predstavnika. Ko bo oblikovan Odbor za spremljanje, bo v njem predstavnik NVO, ki bo izbran v postopku CNVOS-a.

Tudi predstavniki MJU so govorili o razpisih in sredstvih za delovanje NVO.

V praksi ta sredstva samostojno kot LZS zelo težko dobimo! Že več let zapored oddajamo vlogo na razpisu MJU za delovanje NVO. Lani nam je manjkala ena točka, da bi uspeli na razpisu. Osebno menim, da je naš sodelavec na LZS pripravil odlično prijavo, kar pa pogosto ni dovolj. Dejstvo je, da je tudi od pripravljavca razpisa in od ocenjevalcev odvisno, koliko točk prejme prijava! Ali je mogoče težava v tem, da je prijava prišla iz lovske organizacije? Težko je to trditi, a bomo videli. Mogoče se bo odnos spremenil; zagotovo se bomo ponovno prijavi. LZS in našo organiziranost ter delovanje je treba posodobiti in čas je, da za delovanje NVO dobimo državna sredstva tudi na takšnih razpisih. Naj ob zaključku navedem oba sklepa iz zapisnika drugega sestanka NVO. Prvi je: »Operativne zadeve v prihodnosti urejamo področno,« drugi pa: »MJU bo operativno, politično in strokovno pomagalo pri uresničevanju zavez, ki jih je Vlada dala NVO. Objavili bomo kontaktne osebe po ministrstvih na spletni strani.«

Sestanek z mag. Ireno Šinko, ministrico, pristojno za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, je bil 6. julija 2022 na MKGP. Takoj na začetku smo se lotili težav, ki so nastale s črtanjem lastništva divjadi. Predloge za zakonske spremembe v obliki in na način, kot je bilo sprejeto na majskem UO LZS, je pripravila Komisija LZS za organizacijska in pravna vprašanja. Gradivo je bilo predano državnemu sekretarju. Ministrica je potrdila pripravljenost, da bi problem rešili v okviru lovskega zakona. Ministrstvo sem opozoril tudi na problem lovske družine (in sorodnih društev), ki jih je ali jih še toži Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije (SKZGRS) ter jim je bilo odvzeto zemljišče, ki so ga pošteno plačale lastniku. Še vedno je nerazumljivo, kako je to mogoče v pravni državi. Ministrica je odgovorila, da kot nekdaj dolgoletna direktorica SKZGRS pozna problem in bodo na ministrstvu proučili, kako ga pošteno rešiti. Od drugih odprtih vprašanj je bil pogovor o možnostih sofinanciranja gradnje Zlatoroga, izobraževalnega centra lovcev na Lukovici.

Na tovrstnih sestankih je čas omejen, a sem uspel predstaviti tudi Projekt vzpostavitve prostovoljcev za iskanje srnjih mladičev po vzoru Nemčije in aktivnosti v Sloveniji na tem področju, ki so šele v povojih. Ministrica je pokazala zanimanje za sodobnejše ukrepe. Ker je imela obveznosti, je v nadaljevanju pogovor potekal z državnim sekretarjem.

Teme so bile od priprave podzakonskega akta na podlagi Zakona o orožju, s katerim bo ministrica, pristojna za lovstvo, določila, v katerih primerih je dovoljeno lovsko orožje nositi in uporabljati na nelovni površini lovišča, do vprašanja upravljanja z zavarovanimi vrstami zveri v Sloveniji ter problematike interventnega odstrela in iskanja ranjenih medvedov oziroma izvajanja intervencij. Pogovor je obsegal tudi dolgoročne načrte glede populacij divjadi, pri čemer je državni sekretar izrazil zaskrbljenost zaradi večanja števila jelenjadi in divjih prašičev. Pri problematiki divjih prašičev na Primorskem smo govorili o vzpostavitvi sodelovanja z italijanskimi lovci in stanju s ciljnim raziskovalnimi programi na tem področju ter možnostih mednarodnega projekta Interreg. Beseda je tekla tudi o nadaljevanju postopka v Državnem zboru v povezavi z Zakonom o divjadi in lovstvu, spremembah kinologije (status službenega psa, šolanje in nočna optika), Pravilniku o uporabi lovskih psov v loviščih ...

MKGP oziroma Zavod za gozdove Slovenije (ZGS) je konec julija javno razgrnil osnutke gozdnogospodarskih in lovskoupravljaljskih načrtov območij za ureditveno obdobje 2021–2030. V okviru javne razgrnitve (26. julij 2022–2. september) 2022 se je najširša javnost lahko seznanila z vsemi dokumenti ter v povezavi z njimi podala mnenja in pripombe.

Evropska agencija za kemikalije (angl. European Chemicals Agency – ECHA) je sprožila javno razpravo o mnenju Odbora za socialno ekonomske analize glede predloga prepovedi v okviru Priloge XVII Uredbe (ES) 1907/2006 o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (angl. Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals – REACH). Predlog se nanaša na svinec in njegove spojine. Omejitev obsega krogle in naboje za lov ter ribiški pribor. Razprava že vrsto let poteka v okviru Evropske unije, zato je pomembno, da opozorim na potek podpisovanja peticije v okviru akcije Sign For Hunting, ki jo organizira Združenje zvez za lov in varstvo divjadi v EU (FACE). Dejstvo je, da 80 % pravil in predpisov, ki vplivajo na področje lovstva in naravovarstva, prihaja iz Bruslja in prav je, da smo v okviru FACE oblikovali ključne zahteve:

Zahtevamo Evropo, ki je bogato biotsko raznovrstna.

Zahtevamo, da naravovarstvena politika spodbuja delo lovcev na področju ohranjanja narave, tudi na zavarovanih območjih.

Zahtevamo nov zakon o ohranjanju narave, ki bo zago-

tovil ohranitev ekosistemov in habitatov za malo divjad, še posebej na mokriških in kmetijskih zemljiščih.

Zahtevamo objektivnejši in z dokazi podprt pristop k lovstvu, ki vključuje regionalne lovske prakse.

Zahtevamo natančne ocene populacij velikih zveri, ki temeljijo na primernih merilih in postopkih za prilagoditev njihovega varstvenega statusa v Direktivi o habitatih.

Zahtevamo, da so lovci prepoznani kot del rešitve na področju ohranjanja narave in ne kot težava.

Zahtevamo, da so zakoni in odločitve o lovstvu objektivni, pravični in razumljivi.

Zahtevamo, da se spoštuje naša lovska kulturna dediščina, ki je ključna za prihodnost raznolike Evrope.

Zahtevamo, da Bruselj ta program prenese na mednarodno raven, saj ima EU močan vpliv na svetovni ravni.

Zahteve so predstavljene na spletni strani <https://signforhunting.com/sl/#our-demands> in če se v njih prepoznate, potem podpišite peticijo, opozorite tudi druge lovce ali simpatizerje, ker VSAK PODPIS ŠTEJE!

Septembra bo več dogodkov: prvi vikend v septembru je rezerviran za Dneve lovskega strelstva na Pragerskem, ki mu bo sledilo Srečanje lovskih pevskih zborov rogistov. Na ogled državnega prvenstva je objavljeno novo vodstvo Hrvaške lovske zveze, v načrtu je tudi sestanek, saj želimo nadgraditi dosedanje uspešno sodelovanje med zvezama. Proti koncu septembra, od 22. do 24., bo LZS gostiteljica 68. Zasedanja AGJSO/DSLZJAP na Bledu. Delovna skupnost lovske zveze jugovzhodnega alpskega prostora (DSLZJAP/AGJSO) ima dolgoletno tradicijo. Tematika zasedanja Razvoj populacije medvedov v alpskem prostoru se je lepo ujela s sodbo Upravnega sodišča, ki je pritrdilo odločitvi Ministrstva za okolje in prostor o izrednem odvzemu 222 medvedov na določenih območjih Slovenije, kjer se populacija povečuje. Sodba se opira na ugotovitve znanstvenikov, predvsem pa potrjuje, kako pomembna je bila odločitev lovcev, da bodo sodelovali pri popisu medveda oziroma ugotavljanju njegove številčnosti. Na drugi strani pa sodba potrjuje, da je v zdajšnji kulturni krajini lov neizogibno dejstvo in ga lovci izvajamo kot javno nalogo. Skratka, lov na zavarovane vrste je neizogiben in skladno s tem ni razloga za prepovedi lova na zavarovanih območjih, kadar je to nujno potrebno za uravnavanje populacij! To se v praksi že dogaja tudi v Triglavskem narodnem parku. Zanimivo je brati argumente ali ugotovitve v sodbi, o katerih tudi sam govorim ali pišem že vrsto let. To je na svojevrsten način potrditev, da delamo prave stvari na pravi način, a to od nas terja še večjo odgovornost in spoštovanje etičnega kodeksa.

Zato bomo tudi v prihodnje vztrajali pri ničelni toleranci v odnosu do krivolova, sodelovali pri raziskavah kaznivih dejanj in v okviru naših pristojnosti sankcionirali vsakogar, ki bo pravnomočno obsojen. Tudi o tem sem že pisal, tokrat pa o tem podrobneje v reviji Lovec piše naš strokovni sodelavec Tilen Hvala, ki dela pri projektu LIFE Lynx.

Ne smem pozabiti na lepo obeležitev dneva državnosti in odprtje novega objekta v LD Kozje 25. junija 2022. Bil je prijeten dogodek oziroma srečanje, na katerem je bilo veliko domačinov. LD Kozje zares diha s svojim lokalnim okoljem in se ji zahvaljujem za povabilo. Fotografija je s tega dogodka. Sicer pa je bilo čez poletje več prijetnih dogodkov v okviru lovske družine, tudi LD Trdinov vrh je avgusta odprla nove prostore.

V LD Kozje so pripeljali golaž kar z džipom.

Foto: Lojzi Avenik

KOROŠKI LOVCI ŽIVALI VEČKRAT OPAZUJEJO BREZ PUŠKE KOT Z NJO

VEČER, 5. 7. 2022 (Urška Polanc) – Koroška lovska zveza (LZ) praznuje 20-letnico. V zvezi ugotavljajo, da je njihovo poslanstvo dobro sprejeto, za kar s svojimi aktivnostmi skrbijo tudi sami. Na podeželju je razumevanje lovstva drugačno kot v Ljubljani ali na obrobju velikih mest ob 20-letnici Koroške LZ ugotavlja njen predsednik Janez Švab: »Tu ljudje še vedno živijo z naravo. V Črni, kjer smo tri lovske družine, je vsak tretji oblečen v zeleno, lepo smo sprejeti. V nekaterih večjih mestih, posebno ob obilici večkrat kvazinaravovarstvenikov, smo zanje ubijalci in podobno. Cvetličar goji cvetove, pa jih na koncu odreže, kmet usmrti živali, gozdar, kar sem tudi jaz, ima rad gozd, drevesa – velikokrat jih objameš, preden jih posekaš. Pri lovstvu je podobno, tudi lovci imamo strašno radi živali, večkrat jih opazujemo brez puške kot pa s puško.«

ŽIVALI NA UDARU – DIVJAD BEŽI V DOLINO, LOVCI PA UPAJO, DA SE BO PO PRVEM DEŽJU VRNILA

PPRIMORSKE NOVICE, 23. in 26. 7. 2022 (Mitja Marussig in Ana Cukjati) – Zaradi požara na Krasu so v nevarnosti tudi gozdne živali, najbolj samice z mladiči, ki se težje umikajo ognju, in vrste, ki so navezane na kraški habitat. »Divjad se pred požarom umika, beži tja, kjer ga ni. Kako je z mladiči, pa ne vemo. Če se ujamejo v kak rokav, jim ni pomoči,« je pojasnil lovec Jože Semolič iz Brestovice. Lovci zaradi požara divjadi ne morejo dovažati hrane, vodo pa so jim zaradi suše pripeljali tik pred to naravno katastrofo.

DIVJAD JE V STRESU

DELO, 27. 7. 2022 (Maja Prijatelj Videmšek) – Za prostoživeče živali je zadolžena »država«, vendar razen pri

gašenju in reševanju, ko gasilci sami pomagajo tudi ranjenim in zmedenim večjim živalim, ni sistemskega pristopa, pravijo na Zavodu za varstvo narave. Lovske družine na območjih požarov na Krasu pomagajo po najboljših močeh. Starešina Lovske družine Trstelj - Kostanjevica Jelko Lapajne je povedal, da se je požar širil na vzhodni in severovzhodni del lovišča, ki ga je že povsem obkrožil. Ne gori le še v središču lovišča, kamor so se verjetno zatekle živali. »Divjad se umika, izgublja naravno okolje in je v stresu. Lovci v tem trenutku ne moremo narediti prav nič, ker ne moremo dostopati na območje, smo pa sprejeli vse potrebne ukrepe.« Povezali so se z lovsko inšpekcijo, ki odobri izredni odstrel živali, ki so bile v ognju preveč poškodovane, da bi lahko preživele, z območnim združenjem upravljavcev lovišč, brkinsko-kraško zvezo lovskih družin, aktivirali so tudi lovskočuvajsko službo in vse lovce, ki iščejo poškodovane živali, da bi jim »skrajšali trpljenje«. »Predvsem

pa smo z vodo napolnili korita v lovišču, da bi živali dobile vsaj to, če je že ne morejo s hrano, ker je takšna suša,« je povedal Lapajne. Ko bo požar pogašen, bodo lovci odšli na teren oceniti škodo, z vodo bodo napolnili čim več korit. Doslej je požar na Krasu odvezl 2000 hektarov zemljišč, življenjskega prostora prostoživečih živali. A le-te so prilagodljive, hitro si opomorejo. Ko bo – le kdaj bo to? – dež spral pepel, bo začela poganjati trava in počasi se bodo začele vračati na požgana območja, je dejal Lapajne. Težava bo, ker gozd ne more tako hitro zrasti, zato se ne bodo imele kje skrivati. Na območju lovišča Lovske družine Trstelj - Kostanjevica živijo jelenjad, divji prašiči, zajci, fazani, lisice, šakali in nekaj malega srnjadi. Požari so za biotsko raznovrstnost ogroženega območja lahko uničujoči. Rešijo se lahko le tiste živali, ki so sposobne hitrega umika; to so največje živali (zajci, lisice, srne, volkovi, medvedi) in ptice. Tisoče drugih vrst – od mikroorganizmov in zlasti vseh živali v tleh – je obsojenih na smrt.

ŽIVALI SE VRAČAJO NA KRAS, PO DNEVIH BEŽANJA PRED OGNJEM RABIJO PREDVSEM MIR

STA in www.n1info/novice/slovenija, 29. 7. 2022 – Ob požaru na goriškem Krasu so območje zapustile vse divje živali, ki jim je to uspelo, preostale pa so poginile. Med slednjimi so predvsem majhne živali, ki pred ognjenimi zubljami niso mogle pobegniti, je v pogovoru za STA povedal vodja območne enote Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS) v Sežani Boštjan Košiček. Po umiritvi razmer se bodo živali postopno začele vračati. »Večje živali, kot so srnjad, jelenjad, divji prašiči in šakali, so se umaknile pred ognjem. Živali so bile prestrašene, nekatere dezorientirane, nekatere so se nadihale dima, ki je zanje ravno tako škodljiv,« je povedal Boštjan Košiček. Predstavniki ZGS in gasilci so na požarišču našli nekaj poginulih živali. Pri večini so ugotovili zadušitev zaradi strupenih plinov in dima. Ker so bile odrasle živali, višji svetovalec za lovsko načrtovanje na sežanski enoti ZGS Andrej

Sila meni, da so mladiči že toliko odrasli, da so uspeli slediti staršem in so pobegnili. Podatkov, kam so živali pobegnile, zaenkrat še nimajo. Glede na to, da je gorelo tudi na italijanski strani, so verjetno šle proti Vipavski dolini ali na jug, proti komenskemu in sežanskemu Krasu, je ocenil Sila. »V ZGS bomo imeli precej dela, saj bomo morali spremeniti načrte za upravljanje z divjadjo. Na območju dveh lovskih družin so pogorela lovišča, zato so tam popolnoma drugačne razmere, kot so bile pred požarom. Spremembe bodo tudi za lovske družine, na območje katerih je divjad zbežala pred požarom, saj bo zaradi večje koncentracije živali več škode na kmetijskih površinah. Pričakujemo tudi druge posledice tega, da se je morala divjad premakniti drugam,« je pojasnil.

NA OBMOČJU RUDNIKA IN GOLOVCA OPAZILI MEDVEDA

STA, 22. 7. 2022 – Na družbenih omrežjih se je razširilo obvestilo, da naj bi se na območju Ljubljane na Rudniku, Golovcu in

Orlah, ki je sicer privlačno tudi za sprehajalce, zadrževal medved. V Lovski družini (LD) Škofljica ob tem svetujejo izogibanje omenjenim območjem. Ob morebitnem srečanju pa naj sprehajalci ohranijo mirno kri in se mirno umaknejo. V LD Škofljica sicer informacije o morebitni prisotnosti medveda ne morejo potrditi, saj ni bila podana nobena prijava. Kot so pojasnili za STA, pa ne izključujejo možnosti resnične navedbe. O pojavu rjavega medveda na omenjenem območju je poročal tudi spletni portal www.24ur.com dne 23. 7. 2022.

UPLENIL SRNO IN POGINIL

SLOVENSKE NOVICE, 20. 7. 2022 (Janez Petkovšek) – Letošnji maj in junij sta bila za sodelavce projekta Life Lynx med najbolj pestrimi meseci doslej glede dogajanja na terenu. Med drugim so zabeležili eno risjo smrt, dobili potrdilo, da ima risa Aida tri nove mladičke, na Hrvaškem so iz obore spustili risa s Slovaške, zanimive novice pa so prispele tudi iz Italije. Na začetku maja je telemetrična ovratnica, ki so jo risu Igiju po odlovu namesti-

li februarja letos, poslala signal o njegovi smrti. Nemudoma so obiskali njegove zadnje lokacije ter našli njegovo vidno shirano truplo, a brez opaznih poškodb. Na Veterinarski fakulteti Univerze v Ljubljani so opravili obdukcijo in ugotovili vzrok smrti. Iz podatkov z ovratnice so ugotovili, da se je Igi zadrževal na območju, manjšem od enega kvadratnega kilometra, že dobra dva tedna pred smrtjo, ko je zadnjič uplenil odraslo srno. Potem pa se je njegova aktivnost zelo zmanjšala. Ker so že februarja opazili več deformacij, vključno z izrazito močnim šumom na srcu, je njegova smrt po vsej verjetnosti posledica okvare srca ali drugih notranjih organov.

NA OBMOČJU LUČ ZGORELA LOVSKA KOČA

www.24ur.com, 26. 7. 2022 – Na območju Luč je zagorela manjša lovska kočica na Zabrožnici, ki je v lasti Lovske družine Solčava. Pri gašenju je celjskim gasilcem pomagal tudi policijski helikopter. V požaru ni bila poškodovana nobena oseba.

Pripravil:
dr. Marjan Toš

Foto: Dan Briški

Odkrivanje, preiskovanje in sankcioniranje nezakonitega ubijanja prostoživečih živali

POLICIJA PREISKUJE SUM NEZAKONITEGA LOVA RISA

Slovenski risi spadajo v dinarsko populacijo risov, ki izvira iz zgolj šestih osebkov, ki so bili leta 1973 ponovno naseljeni na območje Dinaridov. Sprva je bila populacija ponovno naseljenih risov v ugodnem stanju, kmalu po letu 2000 pa je bilo zaznati zmanjšanje tako številčnosti kot prostorske razširjenosti risov na območju Slovenije zaradi genetskih težav kot posledice parjenja v sorodstvu. Za reševanje dinarske jugovzhodne populacije risa v sklopu projekta LIFE Lynx s Karpatov doseljujemo rise, ki z vnosom novih genov izboljšujejo genetsko sliko populacije. Ker je število risov za doselitev omejeno, je vsak doseljeni ris ključnega pomena za dolgoročno ohranjanje oziroma izboljšanje stanja populacije. Zato je izguba vsakega doseljenega risa ali potomca doseljenega risa zaradi nezakonitega lova skrajno nesprejemljiva in pomeni izgubo genetske pestrosti risov. Prav tako ob ponavljajočih se primerih nezakonitega lova lahko dolgoročno pomeni izgubo te vrste, kar bi osiromašilo vrstno pestrost naše države, ki velja za vročo točko biotske raznovrstnosti. Poleg navedenih razlogov izguba risa v našem prostoru pomeni tudi ekonomsko in estetsko izgubo, zato je varovanje vsakega osebkov ključnega pomena za ohranitev risa za naše zanamce.

Razlogi za nezakonite usmrtitve prostoživečih živali

Za razumevanje razlogov za nezakonito ubijanje prostoživečih živali moramo poznati različne mehanizme dojemanja prostoživečih živali, ki se pojavijo pri posameznikih, da ne sprejemajo določene živalske vrste do takšne mere, da se odločijo vzeti stvari »v svoje roke« oziroma da takšno dejanje vidijo kot neposredno korist. V zdajšnjem času je razlogov veliko, predvsem pa so zelo raznoliki: neposredna finančna korist s pridobivanjem in preprodajo trofejev in mesa ali zbirateljstvo; trgovanje (pogosto mednarodno) z rastlinskimi in živalskimi vrstami; predsodki, negativna stališča in napačne predstave o določeni živalski vrsti, ki jo štejejo kot škodljivca; strah pred določeno živalsko vrsto ter – predvsem v primeru velikih zveri – tekmovanje za enak plenski vir (divjad),

Foto: Tadeja Smolej

LZS bo tudi v prihodnje aktivno sodelovala s pristojnimi institucijami za pregon in sankcioniranje nezakonitega ubijanja prostoživečih živali ter posredno in neposredno izkazovala ničelno toleranco do krivolova.

torej konflikt med lovcem in plenilcem, pa tudi strah pred plenjenjem domačih živali in posledično neposredna finančna škoda za rejce.

S poznavanjem razlogov za nezakonito ubijanje prostoživečih živali lahko taka dejanja označimo kot nelegitimna in pripravimo ustrezno zakonodajo za preprečevanje ter sankcioniranje. Zato so bili sprejeti številni mednarodni sporazumi in konvencije, na nivoju Slovenije pa so tovrstna dejanja ustrezno opredeljena v *Kazenskem zakoniku* (KZ-1), pri čemer je pomembno poznavanje razlike med kaznivim dejanjem *nezakonit lov* (342. člen KZ-1), ki se nanaša na divjad, ter med kaznivim dejanjem *nezakonito ravnanje z zavarovanimi prostoživečimi rastlinskimi in živalskimi vrstami* (344. člen KZ-1), ki se nanaša na zavarovane prostoživeče živalske vrste. Ustrezno sta glede na kategorijo, v katero spada usmrčena žival, opredeljeni tudi finančna in zaporna kazen.

Nezakonito ubijanje risov je nesprejemljivo, saj s takšnim dejanjem pripomoremo k izumrtju vrste

Pri vrstah z majhnimi populacijskimi gostotami, kot je na primer dinarska jugo-

vzhodnoalpska populacija risa, je vsak nezakonito ubit osebek velika izguba, saj povzroči manjšo genetsko pestrost populacije in porušenje demografske strukture. Pri poginulih rezidentnih risih (risih, ki izvirajo iz izvorne populacije iz leta 1973), pri katerih je parjenje v sorodstvu večje, kot če bi se parila brat in sestra, so patološke raziskave pokazale veliko izraženih bolezni (okvare skeleta, odpovedi srca, oslabiljenost imunskega sistema, nižja stopnja uspešnosti razmnoževanja in drugo).

Posledično lahko dinarsko jugovzhodnoalpsko populacijo risa rešimo le z doselitvijo novih osebkov, ki se bodo uspešno vključili in v že obstoječo populacijo prispeli nov genetski material. Zaradi navedenih razlogov sta varovanje in ohranjanje doseljenih risov ključnega pomena za dolgoročen obstoj dinarske jugovzhodne alpske populacije risa. Vsak nezakonito usmrčen osebek bomo preiskali, morebitni najdeni storilec pa bo ustrezno kaznovan. Kot je bilo že velikokrat poudarjeno, ima **Lovska zveza Slovenije** (LZS) ničelno toleranco do krivolova in bo storila vse, da bodo storilci odgovarjali za svoja dejanja.

Sum na nezakonit uboj risinje Neže

Letos februarja so zaposleni na **Biotekniški fakulteti Univerze v Ljubljani** od ene od pasti, postavljene za odlov risov, prejeli signal, da se je past sprožila. Po pregledu na terenu so ugotovili, da se je v past ujela mlada risinja, ki so jo poimenovali **Valentina**. Risinjo so uspavali, opravili vse meritve ter vzeli vzorce za

Pri vrstah z majhnimi populacijskimi gostotami, kot je na primer dinarska jugovzhodnoalpska populacija risa, je vsak nezakonito ubit osebek velika izguba, saj povzroči manjšo genetsko pestrost populacije in porušenje demografske strukture.

genetsko analizo potomstva, ji namestili GPS-ovratnico za spremljanje njenega gibanja, jo izpustili in ponovno aktivirali past. V večernih urah istega dne je past ponovno poslala signal, da se je sprožila. Osebj je ponovno odšlo na teren, kjer je presenečeno opazilo še eno mlado risinjo, ki so jo poimenovali **Neža**, in tudi njej namestili GPS-ovratnico ter jo izpustili. Naknadne genetske raziskave na podlagi odvzetih vzorcev so pokazale, da sta risinji sestri ter da sta potomki rezidentne

Foto: Tilen Hvala

Negativna stališča do velikih zveri lahko v skrajnih primerih privedejo do nezakonitega ubijanja.

risinje Teje in s Karpatov preseljenega risa Goruja.

Sodelavci z Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani so redno spremljali gibanje obeh risinj, nakar je v sredini maja ovratnica risinje Neže poslala signal smrtnosti (angl. *mortality signal*). Osebj je takoj odšlo na teren, kjer so na območju **Lovske družine Struge na Dolenjskem** v bližini lovske preže našli GPS-ovratnico, ki je bila vidno odtrgana na silo. O dogodku je bila nemudoma obveščena **Policija**, ki sprva ni sprožila postopka, saj na podlagi najdene ovratnice ni obstajal sum za

Foto: Jaka Črtalič

GPS-ovratnica risinje Neže je bila vidno odtrgana na silo.

kaznivo dejanje. Nekaj dni pozneje je sodelavka, ki dela pri projektu, odšla na kraj dogodka s psom, kjer je našla madež krvi in vzela vzorec. Genetska analiza je potrdila, da je kri risinje Neže. Ponovno je bila obveščena Policija in tokrat je postopek stekel, saj v takem primeru obstaja sum za kaznivo dejanje. Primer preiskuje kriminalist, ki je bil leta 2019 del strokovnega usposabljanja za policiste glede nezakonitega ubijanja prostoživečih živali v sklopu projekta *LIFE Lynx* v Gotenici. Potomka risa **Goruja** je dober primer, da se preseljeni risi uspešno vključujejo v populacijo in prispevajo k dolgoročni viabilnosti (sposobnosti za življenje, preživetje) in izboljšani genetski sliki populacije risa, zato je izguba vsakega potomca doseljenih risov velika škoda. Preiskava primera še poteka, želimo pa si, da bi zgodba dobila epilog.

Lovska zveza Slovenije je Policiji in kriminalistu namenila 100 % podporo ter sodelovanje pri preiskavi primera. Po besedah predsednika LZS mag. Lada Bradača »bo vsak pravnomočno obsojen član lovske organizacije za nezakonit uboj katerekoli prostoživeče živali za vedno črtan iz lovske organizacije«.

Varovanje in ohranjanje doseljenih risov sta ključnega pomena za dolgoročen obstoj dinarske jugovzhodne alpske populacije risa. Vsak nezakonito usmrčen osebek bomo preiskali, morebitni najdeni storilec pa bo ustrezno kaznovan.

Sodobne tehnike pripomorejo k uspešnejšemu odkrivanju in preiskovanju nezakonitega ravnanja

Sodobne tehnike ključno pripomorejo pri ugotavljanju, odkrivanju, preiskovanju in posledično sankcioniranju nezakonitega ubijanja prostoživečih živali. Za odkrivanje nezakonitega dejanja je poleg drugih tehnik ključna forenzična sekcija, ki opredeli način smrti (namerno, nenamerno, naravno) in druge dejavnike, kot je čas smrti in okoliščine smrti. Med forenzično sekcijo so pogosti delci plašča izstrelka, ki je bil lahko vzrok za smrt živali. Taki delci so v večini primerov nevidni ob preliminarnem pregledu kadavra nezakonito usmrčene živali, zato je potreben pregled kadavra z rentgenom, ki jasno pokaže,

najdeni del živali na kraju kaznivega dejanja (kri, dlaka, kosti in podobno) pripadal isti živali, katere deli so bili najdeni med (na primer) hišno preiskavo ali zaplembo vozila potencialnega storilca. Z razvojem genetskih metod bo s kraja kaznivega dejanja vedno lažje in zanesljiveje pobirati vzorce DNK storilcev kaznivega dejanja, kar pa bo v zadnji fazi preiskovanja kaznivega dejanja omogočilo povezovanje oseb s krajem kaznivega dejanja.

Telemetrične (GPS) ovratnice prav tako pripomorejo pri odkrivanju nezakonitega ubijanja živali, ki smo jim jih namestili. Ovratnicam je mogoče spreminjati interval, v katerem pošiljajo signal o kraju, kjer je bila žival (na primer vsakih deset minut, vsake štiri ure in tako naprej). Krajši kot je signal, boljši vpogled imamo v (poten-

Foto: Tilen Hvala

Udeleženci drugega tridnevnega usposabljanja za preiskovanje nezakonitega ubijanja prostoživečih živali v Gotenici, ki je potekalo v sklopu projekta *LIFE Lynx*.

ali so v živali delci kovine. Na podlagi rentgenskega pregleda take delce odstranijo iz telesa in v primeru najdbe plašča izstrelka jih lahko nadalje analiziramo v forenzičnem laboratoriju. Vsaka puška ob strelu na izstrelku pusti edinstven vzorec žlebov v cevi, zato je to lahko učinkovito orodje za ugotavljanje, iz katere puške je bila žival ustreljena, in nas lahko privede bližje do storilca kaznivega dejanja.

V zadnjem obdobju smo priča velikemu napredku na področju genetskih metod za učinkovitejše odkrivanje nezakonite aktivnosti, kar lahko z veliko uspešnostjo uporabimo tudi pri odkrivanju nezakonitega ubijanja prostoživečih živali. Sodobne genetske metode omogočajo prepoznavanje različnih delov (na primer tkiva, kosti, slina) istega živalskega osebk za sledenje trofejam in izdelkom iz živali. Prav tako lahko na podlagi genetike potrdimo, da je

cialno nenavadno) premikanje živali, na podlagi katerega lahko sklepamo, kdaj in kje je nastalo kaznivo dejanje. Glede na hiter tehnološki razvoj, ki smo mu priča v zadnjem času, lahko tudi v prihodnje pričakujemo vedno zmogljivejše GPS-ovratnice, ki bodo dajale boljši vpogled v stanje in gibanje živali, saj bodo med delovanjem merile vedno več parametrov.

Kot je bilo že velikokrat poudarjeno, ima Lovska zveza Slovenije ničelno toleranco do krivolova in bo storila vse, da bodo storilci odgovarjali za svoja dejanja. Po besedah predsednika mag. Lada Bradača »bo vsak pravnomočno obsojen član lovske organizacije za nezakonit uboj katerekoli prostoživeče živali za vedno črtan iz lovske organizacije«.

Drugo strokovno usposabljanje za pripadnike Policije

Za uspešnejše in učinkovitejše odkrivanje, hitrejšo ukrepanje, preiskovanje in odpravo neučinkovitih ter nepravilnih praks vseh pristojnih na terenu in izboljšanje sankcioniranja v primeru nezakonitega ubijanja prostoživečih živali smo v okviru projekta *LIFE Lynx* predvideli posebno akcijo. V njej smo izobrazili in usposobili mrežo preiskovalcev (policistov in kriminalistov), pripravili protokol s postopki ukrepanja in obveščanja v primeru najdbe trupla, za katerega obstaja sum nezakonite usmrtitve, ter pripravili izobraževanja oziroma seminarje za osebje na terenu.

LZS je v aprilu leta 2019 v sodelovanju z **Ministrstvom za notranje**

Slovenije. Letos smo v maju ponovno izvedli tridnevno strokovno usposabljanje in za učinkovitejše preiskovanje nezakonitega ravnanja s prostoživečimi živalmi izobrazili dodatnih 23 pripadnikov Policije. Slušatelji so na izobraževanju pridobili poglobljen vpogled v varstveno problematiko velikih zveri in nekaterih vrst divjadi ter pridobili nova znanja o potencialu uporabe genetskih metod za preiskovanje nezakonitega lova. Prav tako so bili predstavljeni predhodni primeri nezakonitih usmrtitev prostoživečih živali in izpostavljene nepravilnosti (na primer slaba komunikacija med institucijami, napake pri postopanju ob najdbi kadavra živali, za katero obstaja sum, da je posledica nezakonitega uboja in podobno), ki so nastale v postopku preiskovanja za preprečitev ponavljajočih se tovrstnih ne-

Telemetrične (GPS) ovratnice prav tako pripomorejo pri odkrivanju nezakonitega ubijanja živali, ki smo jim jih namestili. Glede na hiter tehnološki razvoj, ki smo mu priča v zadnjem času, lahko tudi v prihodnje pričakujemo vedno zmogljivejše GPS-ovratnice, ki bodo dajale boljši vpogled v stanje in gibanje živali, saj bodo med delovanjem merile vedno več parametrov.

vil nekaj primerov nezakonitega lova v Sloveniji in težave, s katerimi se državno tožilstvo srečuje pri odkrivanju tovrstnih kaznivih dejanj. To je pomemben korak k medinstitucionalnem sodelovanju, ki bo dolgoročno zagotovo prispeval h kakovostnejšemu preiskovanju in sankcioniranju nezakonite aktivnosti s področja prostoživečih živali.

Za uspešno prijavo in poznejšo obravnavo kaznivega dejanja je ključnega pomena tudi pravilen postopek dela osebja na terenu (lovcev, lovskih čuvajev, lovskih inšpektorjev, zaposlenih na **Zavodu za gozdove Slovenije (ZGS)**, gozdnih delavcev, terenskih biologov in drugih). Zato smo letos organizirali tri strokovna usposabljanja za zaposlene na ZGS na temo preprečevanja nezakonitega ubijanja prostoživečih živali, kjer so predavatelji poudarili pomembnost ravnanja in pravilnega poteka obveščanja v primeru najdbe kadavra, za katerega obstaja sum, da je posledica nezakonite usmrtitve. Na enem od usposabljanj je bilo tudi šest lovskih inšpektorjev. V jeseni načrtujemo še osem tovrstnih usposabljanj, ki bodo namenjena izključno lovskim čuvajem.

V septembru načrtujemo ponoven enodnevni seminar, namenjen vsem ključnim organizacijam (tožilstvo, lovška inšpekcija in Policija), katerega osnovni cilj bosta revizija in izboljšanje protokola s postopki ukrepanja ter obveščanja v primeru najdbe trupla, za katerega obstaja sum nezakonite usmrtitve. Seminarja se bodo udeležili lovski inšpektorji, državni tožilci in policisti ter kriminalisti, ki so bili udeleženci tridnevnih usposabljanj v Gotenici. Izboljšani protokol bomo tudi natisnili in ga poslali med slovenske lovce v sklopu revije *Lovec* v eni od prihodnjih števil.

LZS bo tudi v prihodnje aktivno sodelovala s pristojnimi institucijami za pregon in sankcioniranje nezakonitega ubijanja prostoživečih živali ter posredno in neposredno izkazovala ničelno toleranco do krivolova.

Tilen Hvala,
svetovalec za projektno delo na LZS

Foto: Tilen Hvala

Zadnji dan strokovnega usposabljanja so udeleženci na terenu določili optimalen postopek obveščanja in ukrepanja od obvestila o najdbi do patološke preiskave.

zadeve v Gotenici organizirala tridnevno strokovno usposabljanje za pripadnike Policije. To je pomemben prvi korak pri varovanju prostoživečih živali, saj je v okviru usposabljanja ustrezno strokovno izobrazbo za odkrivanje in ukrepanje v primeru nezakonitih usmrtitev prostoživečih živali pridobila 25 policistov in kriminalistov z območja celotne

pravilnosti, ki lahko ohromijo nadaljnje preiskovanje primera. Med predavatelji so bili tudi strokovno usposobljeni lovci, ki so predstavljali različne teme, kot so: organizacija slovenskega lovstva, lovsko orožje, kalibri, izstrelki ter ciljna balistika in krvosledništvo. Zadnji dan usposabljanja je bil namenjen praktičnemu delu na terenu. Udeleženci so po uvodnem predavanju o patomorfološki preiskavi trupla prostoživeče živali s sumom za nezakonit odvoz iz narave in pristopu k najdenemu kadavru živali, za katerega sumimo, da je posledica nezakonite usmrtitve, določili optimalen potek obveščanja in ukrepanja od obvestila o najdbi do patološke preiskave. Na področju preiskovanja in sankcioniranja nezakonitega ubijanja prostoživečih živali je velik korak naprej tudi dejstvo, da se je strokovnega usposabljanja kot predavatelj udeležil vrhovni državni tožilec mag. **Jože Kozina**, ki je predsta-

Sodobne tehnike ključno pripomorejo pri ugotavljanju, odkrivanju, preiskovanju in posledično sankcioniranju nezakonitega ubijanja prostoživečih živali. Vsaka puška ob strelu na izstrelku pusti edinstven vzorec žlebov v cevi, zato je to lahko učinkovito orodje za ugotavljanje, iz katere puške je bila žival ustreljena, in nas lahko privede bližje do storilca kaznivega dejanja.

DESETA OBLETNICA USTANOVITVE DRUŠTVA DIVJI PETELIN IN RAZMNOŽEVANJE DIVJIH PETELINOV V UMETNI VZREJI V LETU 2022

*Srednjeevropski vzrejni center Divji petelin iz Prezida v Gorskem kotarju (hr. Srednjeevropski uzgojni Centar Tetrijeb gluhan; krajše Društvo Divji petelin) je po desetletnem delovanju in neprekinjeni vzreji znova prispeval konkretne vzrejne rezultate, in sicer sedem novih kebkov – dva samca in pet samic. Dr. Ivica Križ, ki je v centru zelo aktiven, vestno piše dnevnik vseh opažanj pri umetni vzreji divjih petelinov (*Tetro urogallus*), iz katerega bo verjetno že v letu 2023 nastala knjiga. Ta bo v bistvu nadaljevanje raziskav, ki jih je začel že pokojni dipl. inž. gozd. Alojzije Frković.*

Kako se je začelo?

Vse se je začelo 19. januarja 2012, ko je bilo na Hrvaškem ustanovljeno Društvo za varstvo prostoživečih živali Divji petelin (hr. Društvo za zaščito životinja Tetrijeb), katerega predsednik je že od vsega začetka dr. Ivica

Križ. Kljub vsemu pa brez skupinskega oziroma 'timskega' dela območne Lovske zveze Primorsko-Goranske županije, pod vodstvom dr. Josipa Malnarja, ki je predsednik te lovske zveze, Hrvaške lovske zveze (HLS), Hrvaških gozdov (hr. Hrvatske šume), Mesta Čabar (hr. Grad Čabar) in številnih drugih sodelav-

Začetki segajo v 19. januar 2012, ko je bilo na Hrvaškem ustanovljeno Društvo za varstvo prostoživečih živali Divji petelin (hr. Društvo za zaščito životinja Tetrijeb), katerega predsednik je že od vsega začetka dr. Ivica Križ.

cev, donatorjev ter strokovne pomoči zdaj pokojnega Alojzija Frkovića, prof. dr. Deana Konjevića in prof. dr. Krešimira Krapinca tako visoke strokovne ravni pri vzreji, ki smo jo dosegli, ne bi dosegali.

Že v letu 2012 smo zgradili prvi majhen izpust (voljero), velikosti 3 x 10 x 2 metra, razdeljen v tri oddelke/bokse (levo in desno so samci – petelini, v sredini pa samice – kokoši, ki pri paritvi izbirajo samce). Prvo matično jato dveh odraslih divjih petelinov in dveh kokoši smo leta 2013

Obisk predsednika HLS mr. sc. Ivice Budora (21. 6. 2022)

Velika voljera, površine 72 x 72 metrov in višine 6 metrov

kupili na Češkem. Že leta 2012 smo na takratno hrvaško **Ministrstvo za varstvo okolja in narave (hr. Ministarstvo zaštite okoliša i prirode)** vložili prošnjo za dovoljenje za začetek umetne vzreje strogo zavarovane vrste koconoge kure – divjega petelina. Vendar vse to ni bilo prav lahko; prej smo morali pripraviti posebno študijo o oceni tveganja razmnoževanja in ponovne naselitve ter o vplivu izpuščenih ptic na okolje, kar je moral pripraviti

Na začetku letošnjega leta, 4. januarja 2022, je Srednjeevropski vzrejni center Divji petelin v Gorskem kotarju obiskal predsednik Lovske zveze Slovenije (LZS) mag. Lado Bradač v spremstvu predsednika Lovske družine Babno Polje mag. Janeza Škrlja in državnega poslanca Aleksandra Reberška. Dogovorili smo se, da bomo začeli skupen projekt INTERREG, ki vključuje mednarodno sodelovanje dveh držav, tokrat Slovenije in Hrvaške. V sklopu tega projekta naj bi izpustili nekaj divjih petelinov iz umetne vzreje tudi v ustrezno okolje v Sloveniji.

(napisati) pooblaščen izvajalec, ki ga je določilo ministrstvo. Leta 2013 smo od ministrstva prejeli dovoljenje (odločbo) in za nove kebčke takoj uredili še en že prej opisan izpust (voljero). Nato je bila leta 2014 na **Veterinarski fakulteti Univerze v Zagrebu (hr. Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu)** opravljena DNK-analiza ptic v vzrejnem centru, kjer so ugotovili, da so kupljene ptice iz Češke združljive (kompatibilne) z našo domorodno podvrsto divjega petelina, kar je izjemno pomembno pri izpustitvi divjih petelinov v našo prosto naravo. Potem je 25. marca 2015 sledil znanstveni simpozij o divjem petelinu v Gerovu. Od 1. aprila do 29. maja 2015 je trajalo ugotavljanje aktivnih in neaktivnih rastišč divjih petelinov v Gorskem kotarju. Raziskavo je opravilo Društvo Divji petelin ob pomoči strokovnjakov **Gozdarske fakultete Univerze v Zagrebu (hr. Šumarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu)**. Tako smo leta 2015 v Gorskem kotarju ugotovili zgolj skromno število – 16 ptic vrste divjega petelina (za primerjavo: leta 1951 je bilo na primer ugotovljenih 296 divjih petelinov). V našem vzrejnem centru smo nato zabeležili prve uspehe v letih 2016,

2019 in 2021, ko smo zabeležili šest kebčkov prirastka (pet samčkov in eno samičko), vendar je bilo letošnje leto (2022) od vseh najuspešnejše, ker imamo v centru sedem kebčkov (dva samca in pet samic).

Sodelovanje z drugimi institucijami

Spominjamo se, da je Društvo Divji petelin 8. maja 2018 z Veterinarsko fakulteto Univerze v Zagrebu sklenilo *Sporazum o znanstvenem sodelovanju* z namenom ustvarjanja ugodnejših razmer za opravljanje lastne dejavnosti, doseganje odličnosti pri vzreji in za raziskave divjega petelina ter obogatitve učnih vsebin. Društvo je 21. marca 2019 z Gozdarsko fakulteto Univerze v Zagrebu sklenilo tudi *Pogodbo o znanstvenem sodelovanju in raziskovanju divjih petelinov ter obogatitvi*

Paritev (25. 4. 2022)

Jajca v gnezdu (9. 5. 2022)

učnih vsebin. Zagotovo najpomembnejši dan pa je bil za nas 25. september 2019, ko je bil slovesno odprt Srednjeevropski vzrejni center Divji petelin na Farjevem Lazu pri Tršču. Tedanji predsednik HLS general **Đuro Dečak** se je vpisal v *knjigo botrstva* in enega divjega petelina poime-

Foto: dr. Ivica Križ

Prvo gnezdo (vzrejna sezona 2022)

tega projekta naj bi izpustili nekaj divjih petelinov iz umetne vzreje tudi v ustrezno okolje v Sloveniji. Potem so 29. maja 2022 predsednik LZS mag. Bradač, prof. dr. **Ivan Kos** z Biotehniške fakultete v Ljubljani, predsednik Lovski zveze Primorsko-Goranske županije dr. Malnar in predsednik Društva Divji petelin dr. Križ ob 19. uri tistega dne gostovali v *Dnevniku* na **RTV SLO**. Več o tem si zainteresirani lahko ogledate na spletnem mestu: <https://365.rtvsl.si/arhiv/slovenska-kronika/174876451>.

Srednjeevropski vzrejni center Divji petelin je 21. junija 2022 obiskal tudi novoizvoljeni predsednik HLS mr. sc. **Ivica Budor** s podpredsedniki HLS. Ogledali so si vzrejni center in z veseljem opazovali sedem novih (letošnjih) kebkov – dva samca in pet samic. Predsednik Budor se je prav tako kot pokojni predsednik Dečak vpisal v *Knjigo botrov* in obljubil nadaljnje pokroviteljstvo HLS.

noval **Kvarner**. Ta samec je zdaj glavni (alfa) petelin v centru. Kvarner je v letih 2021 in 2022 oplodil vse razmnoževalna sposobne kokoši. Naj s hvaležnostjo omenimo, da HLS že od vsega začetka podpira Društvo Divji petelin v Gorskem kotarju. Novi hrvaški predsednik HLS mr. sc. **Ivica Budor** je že dodelil donacijo Društvu Divji petelin za leto 2022; tudi kot nekdanji tajnik HLS je zelo prispeval k temu projektu.

Priznanja

V desetih letih delovanja je Društvo Divji petelin prejelo tudi številna priznanja:

– 5. december 2014: predsedniku Društva Divji petelin dr. Ivici Križu je župan Primorsko-Goranske regije **Zlatko Komadina** podelil *priznanje za pristo-voljca leta* – za prizadevanje pri oživiljanju (revitalizaciji) ogroženega divjega petelina v goranskih gozdovih;

– 8. junij 2020: dr. Ivica Križ je prejel *odlikovanje red III. stopnje* HLS za promocijo in vzrejo divjih petelinov;

– 24. september 2020 je Primorsko-Goranska županija vzrejnemu centru podelila *letno nagrado za leto 2019* za uspešno delo pri projektu Divji petelin;

– 15. december 2021: Društvo Divji petelin je v zagrebškem hotelu Hilton Garden Inn prejelo *najvišjo prestižno na-*

Foto: dr. Ivica Križ

Enodnevni kebkci iz drugega gnezda (vzrejna sezona 2022)

grado National Geographica v kategoriji Življenje na kopnem.

Pomembni dogodki v letu 2022

Na začetku letošnjega leta, 4. januarja 2022, je Srednjeevropski vzrejni center Divji petelin v Gorskem kotarju obiskal predsednik Lovski zveze Slovenije (LZS) mag. **Lado Bradač** v spremstvu predsednika Lovski družine Babno Polje mag. **Janeza Škrlja** in poslanca **Aleksandra Reberška**. Dogovorili smo se, da bomo začeli skupni projekt *INTERREG*, ki vključuje mednarodno sodelovanje dveh držav, Slovenije in Hrvaške. V sklopu

Novosti in ugotovitve iz vzrejne sezone 2022

Matično jato vzrejnih divjih petelinov v centru sestavlja pet kokoši in dva petelina, od katerih so bile štiri kokoši spolno zrele, letos pa sta jajca znesli le dve kokoši. Iz tega sledi ugotovitev, da lahko nekatere spolno zrele kokoši včasih preskočijo razmnoževalno sezono. Čeprav si je ena kokoš uredila gnezdo, pa vanj ni znesla niti enega jajca. Lani so naše kokoši znesle 28 jajc in iz njih se je uspešno izvalilo šest kebkov. Letos smo našli le 13 jajc, na koncu pa dobili kar sedem kebkov – dva samca in pet samic, kar je največ doslej. Pet jajc je bilo neoplojenih,

Razmnoževalna (reprodukcijska) statistika v letu 2022:

- 13 znesenih jajc
- en mrtev kebek (zlomljen kolk)
- pet neoplojenih jajc
- sedem živih in zdravih kebkov

Foto: dr. Ivica Krž

Kebčki iz prvega gnezda, stari 18 dni

en kebek pa je poginil zaradi zlomljenega kolka. Za nekaj časa smo ga zadržali v osami, da ne bi spodbujali morebitnega kanibalizma pri drugih kebkkih. Nato je hitro poginil.

Letošnje leto je bilo zelo uspešno predvsem zato, ker ni bilo pritiska plenilcev in smo pravočasno umaknili tudi vse »ljubosumne« enoletne nedorasle peteline, ki še ne sodelujejo pri paritvi. Divja kokoš je 23 dni sedela na osmih jajcih, nato pa smo jih zadnja dva dneva valjenja (inkubacije) prenesli v inkubator. Taka kombinacija naravnega valjenja kokoši (divja kokoš, mala turška kokoška ali rasa mlakarica) in uporabe inkubatorja se je v centru izkazala za najboljšo kombinacijo pri zagotavljanju uspešne izvalitve vseh oplojenih jajc divjega petelina. Lani smo na primer divjo kokoš pustili sedeti na jajcih vse do konca valitvene dobe, vendar je zadnjih nekaj ur pred izvalitvijo kebkov, ki so že prebijali jajčne lupine, vstala; zadel jo je srčni infarkt in je poginila. Tako smo izgubili dragoceno razmnoževalno divjo kokoš in tudi osem kebkov.

Predhodno sezono smo ugotovili, da so divje koconoge kokoši po naših merilih slabe matere in da na samem začetku med naraščanjem tudi same poskrbijo za naravno selekcijo. Od petih izvaljenih kebkov sta preživela le dva. Divja kokoš ne vodi tako tesno svojih piščancev kot domače kokoši, ampak poleti kakih 20 m do mravljišča velikih gozdnih mravelj in

Letos sta na voljo turistična ponudba fotolova na divje peteline (paket Profi) in izobraževalni program o življenju divjega petelina (paket Maxi).

Foto: dr. Ivica Krž

Kebčki iz drugega gnezda, stari 12 dni

kliče kebkke k sebi. Tisti, ki so sposobni, se ji bodo med prebijanjem skozi podrast približali, drugi, ki tega niso sposobni, pač ne; žalostno bodo nekje poginili ali postali plenilčev plen.

V primeru preteče nevarnosti (na primer plenilca) divja kokoš, ki vodi piščance, posnema ranjeno ptico in se počasi odmika od njih. Medtem pa piščanci na njeno glasovno opozorilo zgrabijo bukov list in se obrnejo na hrbet ter s krempelji držijo list navzgor. Kdor se giblje blizu kebkov v takem obrambnem položaju, bi jih zlahka pomendral, ne da bi jih videl. Ko divja kokoš vodi kebkke, so le-ti navadno tudi polni klopotov, ker nimajo povsod razvitega perja. Izgube se lahko

pojavljajo tudi zaradi zajedavcev, kebkke pa je nemogoče ujeti.

Skratka, od vsega opisanega v povezavi z valjenjem je najboljša kombinacija, ki smo jo že omenili: **23 dni valjenja pod divjo kokošjo in zadnja dva do tri dni v inkubatorju**. Nato jih za 12 dni predstavimo pod rdečo (ultravijolično) 60 W žarnico. Potem kebkke prenesemo v lesene premične zaboje, velikosti 1 x 2 x 0,80 m, in jih septembra, ko so stari tri mesece, spustimo v Srednjeevropski vzrejni center Divji petelin v Gorskem kotarju na Farjevem Lazu pri Tršču. Preživetje je navadno stodontno, kritični so le prvi trije dnevi (zlomljen kolk, nezmožnost jemanja hrane).

Dramatičen dogodek

Navajamo še primer izredne situacije pri enem kebkku, ki pa je zelo neznačilen. Po navadi se v vsakem leglu izvalita eden

ali dva kebkka s telesnimi nepravilnostmi (deformacijami), zlomljenim kolkom ali spuščeni krili – navadno taki tudi nočejo jesti in skoraj vedno poginejo. Zgodilo se je, da smo kebkku, ki se 11. junija 2022 ni mogel povsem prebiti iz jajčne lupine, morali delno pomagati preluknjati jajčno lupino, da je prišel do zraka. Mislili smo, da se bo naslednji dan izlegel tako kot vsi drugi kebkki. Žal pa se 12. junija 2022 kebek še ni uspel izleči in je bil v lupini že več kot 16 ur, ampak bil je še živ.

Začeli smo s postopkom njegovega reševanja iz jajčne lupine in z odstranjevanjem popkovine na zadnjici kebkka (s škarjami smo prerezali popkovino in ga tako ločili od jajčne lupine, da se kebkovo črevesje

pri hoji ne bi potegnilo iz telesa). Zdelo se nam je tudi, da se nikakor ne more postaviti na noge. Čez nekaj časa je le vstal, vendar je hodil nazaj (vzvratno), se tresel, opazili smo tudi, da je njegov vrat dvakrat daljši od vratov drugih kebkov. Ves dan in noč je imel hude krče. Drugi kebkci so ga začeli kmalu kljuvati v glavo, zato smo ga prestavili v osamo. Ničesar ni jedel in tudi vode ni pil. Občasno se je dvignil na noge, močno stegoval dolgi vrat, ga zvijal kot kača in se pri tem pomikal vzvratno. Menili smo, da je bolan in da ne bo preživel. Tokrat smo se odločili, da mu ne bomo dali antibiotikov, saj imamo z njihovim dajanjem enodnevnim kebkom slabe izkušnje; največkrat poginejo še isti dan. Presenetilo pa nas je jutro 13. junija 2022: piščanec si je popolnoma opomogel, imel je kratek vrat tako kot vsi drugi kebkci, hodil je hitro ter z velikim tekom jedel mravljinčja jajčeca.

Poduk iz tega primera: včasih je treba biti pri umetni vzreji 24 ur potrpežljiv in razveseljivi rezultati morda ne bodo izostali! Kot sem omenil, je bil to le eden od neznanih dogodkov v naši vzrejni praksi.

Vzroki za izginjanje divjega petelina

Naposled bi bilo smiselno navesti še vzroke za izginjanje divjega petelina.

Foto: dr. Ivica Kríž

Iztrebki divje kokoši

Zelo pavšalno in nehvaležno je naštevati vzroke za izumrtje, ne da bi imeli več znanstvenih izkušenj s to strogo zavarovano koconogo ptico, ki izvira iz ledene dobe (pleistocena), prilagojeno na hladno podnebje in obsežne gozdove in ki se očitno zelo težko spopada z zdajšnjimi podnebnimi spremembami (toplogrednimi vplivi). Poleg klasičnih pavšalnih vzrokov naravne umrljivosti in vplivov plenilstva (divji prašiči, podlasice, jazbeci, ptice ujede) in žal

Za podrobnejše informacije o divjih petelinah lahko obiščete našo spletno stran: <https://capercaillie.eu/hr-fotolov.html>, za vprašanja pa smo vam na voljo tudi po e-pošti: ivica.kriz7@gmail.com.

tudi človekovih vplivov neprilagojenih praks gozdarstva ter ponekod lovcev, ki so še vedno omenjeni v večini strokovne literature, pa nihče ni navedel doslej še enega pomembnega vzroka za izumiranje te vrste: ljubosumnih enoletnih petelinov, ki aktivno še ne sodelujejo pri parjenju in ki gotovo pojedjo vsako tretje zneseno jajce v krajši odsotnosti kokoši. S kljunom ga potisnejo iz gnezda, in sicer tako, da gnezdo ostane na videz še vedno dokaj urejeno, zato divja kokoš ničesar ne opazi in še naprej leže jajca. Pri tem samci iz zasede pozorno poslušajo oglašanje divje kokoši med leženjem jajc.

Divje kokoši ne vodijo kebkov tako kot domače kokoši, ampak odletavajo približno 20 m stran na kakšno mravljišče in od tam k sebi kličejo majhne kebkce. Od približno petih izvaljenih kebkov bosta zato morda preživela le dva. Tako divja kokoš že na začetku instinktivno skrbi za potrebno naravno selekcijo, svoje pa pri slabotnih kebkcih opravi s svojim zajedavstvom tudi klopi.

Dr. Ivica Kríž

Foto: Marjan Arnak

DOB IN GRADEN

Poletni in zimski hrast

Večina ljudi pozna dob (*Quercus robur* L.) in graden (*Quercus petraea* (Mattuschka) Liebl.) kar pod imenom hrast. Povprečnemu poznavalcu gozda so namreč malo znane razlike v videzu med obema drevesnima vrstama. Vsi zelo dobro vemo za hrastove plodove – želode, ki v jeseni padajo z razvejanih krošenj. Hrasti so pri ljudeh od nekdaj zbujali strahospoštovanje. Pred tisočletji so namreč mogočna hrastova drevesa prevladovala v gozdovih srednje Evrope. Kulturni in religiozni razvoj ljudstev je potekal v tesnem stiku z naravo in dolgoživi hrasti so bili vedno med najbolj občudovanimi drevesnimi vrstami. Čeprav je v srednjem veku cerkvena oblast želela hrastom nadeti hudičevo preobleko, saj ji čaščenje poganskega drevesa ni bilo pogodu, je to drevo v ljudskih srcih še vedno ostalo zapisano z globoko vrezanimi, že skoraj pozlačenimi črkami.

Mogočno hrastovo drevo

Foto: Mateja Kišek

Dobovi listi so pernato krpati in najširši v zgornji tretjini. Dolgi so lahko do 15 cm in široki do 10 cm in imajo po navadi 4–8 parov različno velikih listnih krp. Imajo zelo kratek pecelj in prav po tej lastnosti se razlikujejo od gradnovih listov.

Foto: Mateja Kišek

Gradnovi listi so dolgi do 12 cm in široki do 7 cm. Imajo 5–7 parov približno enako velikih listnih krp. Listi so enakomerno razporejeni po celotnem poganjku.

Poletni in zimski

Doba se drži pridevnik poletni hrast, gradna pa zimski. Vzrok za takšno ljudsko poimenovanje tiči v histrosti njunega spomladanskega cvetenja in odganjanja. Dob je pri tem za kakšna dva tedna hitrejši od gradna in tako so mu ljudje nadeli ime poletni hrast. Graden, ki je spomladi bolj zaspan in za začetek rasti potrebuje več toplote, je posledično zimski hrast. Taka precej poenostavljena razlaga je nastala v ljudskih glavah.

Pa bi znali ločiti med dobom in gradnom? Pozorni moramo biti na dolžino pecljev pri listih in želodih. Dobovi listi so na zelo kratkih pecljih (do 8 mm), medtem ko ima graden liste nasajene na daljše peclje, ki lahko merijo kar do 4 cm. Ravno obratno pa je z dolžino pecljev pri

Foto: Mateja Kišek

Foto: Mateja Kišek

Dobovi želodi na dolgih pecljih visijo z vej.

želodih. Dobovi želodi visijo z do 15 cm dolgih pecljev, medtem ko gradnovi sedijo na vejici. Poleg omenjenih najbolj izrazitih in značilnih razlik med obema vrstama pa dobro poučeni poznavalci gozda opazijo še kar nekaj razlik. Dob ima na svojih pernatih krpatih listih tako imenovane interkalarne žile, ki potekajo od glavne listne žile do dna zareza med posameznimi listnimi krpami, pri gradnu pa jih ni. Da bo razlikovanje med vrstama v naravi zavozlano do skrajnosti, dodajmo še, da prihaja do križanja med obema vrstama, kar posledično pomeni, da lahko najdemo drevesa z mešanimi morfološkimi znaki in jih povsem upravičeno ne znamo pravilno določiti.

Pri določanju obeh hrastovih dreves so morda lahko v pomoč tudi značilnosti rastišča. Dob bomo našli na redno po-

Vir: <https://www.cupcakeproject.com/how-to-make-acorn-flour-pre-thanksing/>

Pridobivanje želodove moke

Foto: Mateja Kišek

Gradnov les. Hrastovina je trda, trajna in obstojna.

plavljenih tleh z ilovnato ali glineno prstjo. Tla, kjer raste, so po navadi humozna in imajo visoko podtalnico (0–2 m globine). Dobro zakoreninjena drevesa lahko sicer precej dobro prenesejo tudi sušna obdobja. Dandanes je v Sloveniji obsežnih dobovih gozdov le še za vzorec. Večina se jih je morala umakniti kmetijstvu. Največja še ohranjena dobrava v Sloveniji je Krakovski gozd pri Kostanjevici na Krki. Vseh hrastovih dreves naj bi bilo v skupni lesni zalogi slovenskih gozdov okrog 8 %, pri čemer dob obsega borih 0,8 %, graden pa 6,2 %.

Graden je torej precej pogostejši. Uga-jajo mu srednje globoka, zmerno vlažna in z minerali bogata tla. V Sloveniji ga bomo našli na gričevnatem svetu in na

toplih hribovitih legah. Raste tudi na precej revnejših, plitvejših in zbitih tleh kot dob, potrebuje pa nekoliko več toplote kot dob. Oba, dob in graden, sta velika ljubitelja sonca, zato raste v redkih in svetlih sestojih. V kombinaciji z drugimi bolj sencozažnimi drevesnimi vrstami jima je po navadi treba pomagati, da se uspešno prebijeta v zgodnji sloj gozda, sicer lahko klavarno propadeta v senci konkurenčnejših drevesnih vrst.

Želodov kruh, piškoti in kava

Na velik pomen hrastovih dreves za prehrano ljudi kaže nemško poimenovanje za hrast (nem. Eiche), ki je izpeljanka iz besede »esca« in pomeni jed. Nekoč je

Foto: Mateja Kisek

V Slavi Vojvodine Kranjske je zapis Janeza Valvasorja o paši prašičev: »Kadar dobro obrodijo želodi, poženejo na tisoče svinj v ta gozd na pašo in pitanje.« Prav meso prašičev, ki so se hranili z želodom, naj bi bilo najbolj okusno.

veljalo, da se človeku ni bilo treba bati lakote, če je imel v svojem gozdu hrastova drevesa. Kalorični želodi so namreč pomenili pomemben vir prehrane. Iz posušjenih želodov so zmelili moko in iz nje spekli kruh, piškote, palačinke ali katero drugo pecivo. Pred kakršnokoli uporabo želodov je treba iz njih spraviti neprijetne grenčine, ki jih povzročajo tanini in prav nič ne ustrezajo našemu želodcu. Prav to je razlog, zakaj želoda pravzaprav ni več na jedilniku ljudi. Ob vsem obilju druge, lahko dostopne okusne hrane se ljudje preprosto ne ukvarjajo več z zamudnim želodom. Sveže nabrane želodke je treba pred uporabo s kleščami zdrobiti in odstraniti lupino. Da je to opravilo nekoliko hitreje, jih pred tem na hitro prepražimo v ponvi. Nato olupljene žlede namakamo v slani vroči vodi čez noč, postopek namakanja pa ponovimo trikrat. Na tak način se namreč znebimo grenčin, ki so v plodovih in jih pripravimo užitne za ljudi. Izprane žlede nato posušimo na vročini in na koncu zmeljemo v moko, ki jo lahko uporabljamo v kuhinji. Želod kot poceni hrano so v večjem obsegu nazadnje uporabljali v času vsesplošnega pomanjkanja med prvo in drugo svetovno vojno in še nekaj let po njej.

Precej raje kot za jedi so nekoč želod uporabljali za pripravo mila, hrasti pa se tudi zelo dobro izkažejo v ljudskem zdravilstvu – predvsem v zunanji uporabi. Hrastovo lubje so uporabljali za zdravljenje vnetih dlesni ter ustne in žrelne sluznice z grgranjem. S hrastovimi kopelmi lahko spodbudimo celjenje ran in poškodb. Izvleček iz lubja, listov in hrastovih šišek

so nanašali na ozeblino, pomagal naj bi pri močnem potenju nog, kožnih vnetjih, razjedah in ranah. Pomagal naj bi tudi pri zastrupitvah, driski in notranjih krvavitvah.

Precej bolj zanimiva od želodov je danes hrastovina. Najbolj cenjen je dobov les, čeprav je v resnici les doba in gradna zelo težko ločiti med seboj. Hrastovina je trda, trajna in obstojna. Uporabljajo jo v mizarstvu, gradbeništvu, parketarstvu. Nekdaj so bili ladijski jambori narejeni prav iz najlepšega hrastovega lesa. Za potrebe ladjedelstva so že v antičnem času izsekali obsežne hrastove gozdove. Izključno v hrastovih sodih morajo zoreti nekatere žlahtne žgane pijače, ki jim čreslovine iz hrastovega lesa dajejo izrazito aromo in okus; take so konjak, viski, rum in še katera pijača. Na trgu gozdno-lesnih sortimentov zdaj hrasti že kar pregovorno skoraj brez izjeme dosegajo visoko ceno. Povprečna odkupna cena najbolj kakovostne dobove in gradnove furnirske hlodovine (razred A1) znaša približno 708 €/m³, za razred A2 pa 517 €/m³.

V hrastovih gozdovih rastejo najboljše gnjati

V srednjem veku je bilo pitanje prašičev s hrastovim želodom pa tudi z bukovim žirom izjemno pomembno. Gozdov namreč niso ocenjevali po tem, koliko lesa lahko zraste v njih, ampak koliko prašičev so lahko pasli v njih. Leta 1668 je nemški pisatelj in pesnik **Hans Jakob von Grimmelshausen**

zapisal, da v hrastovih gozdovih rastejo najboljše gnjati, saj naj bi bilo prav meso prašičev, ki so jih pitali z želodi, najbolj okusno.

V nekem časopisnem prispevku o reji prašičev iz leta 1856 so zapisani točni podatki, koliko dreves potrebujemo za pitanje prašičev: »30 vaganov želoda, ki ga dobimo od 24 do 40 hrastov ali 22 vaganov žira zadostuje za popolno spitanje prašiča v gozdu.« Pojasnimo, da je vagan prostorninska mera za žito – približno 61 litrov. Dodano je še: »Da se svinje iz gozdne paše za pršute precej lahko prodajo.« V Bleiweisovih novicah iz sredine 19. stoletja je prav tako zapisano, da »se svinje na gozdni paši močno udebelijo in posestnika to malo stane«.

Desetletja pozneje so s prihodom krompirja in drugih okopavin na kmetijske površine opustili pašo prašičev in krmljenje z gozdnimi plodovi. Prašiče so preselili v domače hleve in začeli s hlevsko rejo. Paša prašičev v gozdu je bila prepovedana že proti koncu 19. stoletja in tako je ostalo še vedno v sodobnih zakonih in predpisih. Od tedanjih časov pa je v naših gozdovih vendarle ostalo še nekaj: domači prašiči so se v gozdu parili z divjimi svinjami in svoje gene prenesli na populacije prostoživečih živali. Še vedno lahko opazimo divje svinje z belimi lisami po telesu, ki so najočitnejši znak, da so bili njihovi davni predniki udomačeni prašiči.

Kjer sta grom in strela doma

V mitologiji starih Grkov je bil hrast drevo najvišjega boga **Zevsa**, ki je znal usmerjati strele na naš prelepi svet. Prav tako je s hrastom povezan rimski **Jupiter**, ki je strele nosil kar s seboj. Germani so svoje darove bogovom prinašali v svete hrastove gaje, v katere so smeli vstopiti le posvečeni ljudje. Kelti so pri svojih obredih vedno uporabljali hrastovo lubje, hrast pa je bil tudi v njihovi religiji posvečen gospodarju bliska in groma. Keltska beseda druid (svečenik) je izpeljana iz njihovega poimenovanja za hrast (duir), kar dokazuje pomembno prisotnost hrasta v življenjih ljudi. Tudi slovanskemu vrhovnemu bogu **Perunu** so ljudje kurili ogenj izključno iz hrastovega lesa.

Lesu hrastovega drevesa, v katerega je udarila strela, pripisujejo čarobne moči. Takšno drevo je bilo namreč blagoslovljeno od samega boga groma in strele, kar ni kar tako! V hrast prav zares velikokrat udari strela. Je veliko in mogočno drevo z globokimi koreninami in ljudje ga v neposredni bližini hiše nikoli niso želeli saditi. Kdo bi si vendarle upal živeti v bližini grmečih in strašnih bogov gromovnikov, ki na ta svet pošiljajo strašen grom in strela?

Foto: Ivan Vovk

V populacijah divjih prašičev so tudi živali, ki imajo po telesu bele lise, kar je znak, da je v preteklosti nastalo križanje divjih in domačih prašičev. Divji prašič na fotografiji je bil uplenjen v LD Poljčane.

Ljudska domišljija je zares neskončna. Naravne pojave, ki so bili za ljudi nekoč skrivnostni, so si na neki način, pa čeprav skrajno nenačuden, tudi pojasnili. Tako obstaja pripovedka, ki pojasnjuje, zakaj so hrastovi listi oblikovani tako, kot so – pernato krpato. Neki kmet je namreč hudiču obljubil, da lahko pride po njegovo dušo v zameno za denar, ki ga je hudobec dal kmetu. Kmet mu je obljubil svojo dušo, po katero naj bi prišel prvo zimo po koncu njegovega petdesetega leta življenja, ob tem pa je hudiču nastavljal zvijačo – ko bo prišel ponj, morajo biti vsi hrasti povsem golih vej. Hudič, ki se je zelo veselil uboge kmetove dušice, je komaj čakal, da bi odpadli hrastovi listi, kar pa se ni in ni zgodilo. Takoj, ko je odpadel star list, je že začel poganjati nov mlad svež list. Ko je videl, da s kmetovo dušo ne bo nič, je od same jeze poskušal strgati vse liste s hrastovih dreves, vendar žilavih listov

mogočnih dreves ni mogel odtrgati. Tako jih je lahko le spraskal in hrasti imajo od takrat pernato krpato liste.

Ali veste ...

... kaj je žirovščina?

Davek, ki so ga lastniki gozdov pobirali od kmetov, ki so pasli prašiče v hrastovih in bukovih gozdovih, se je imenoval žirovščina. Dohodki iz svinjske paše so bili zelo pomembni, o čemer priča tudi podatek iz leta 1600 iz nemškega mesta Solling, kjer je prihodek od te dejavnosti pomenil dvajsetkrat več denarja kot les.

... da čreslovine v hrastovem lubju uporabljajo za strojenje živalskih kož?

Nekoč so živalske kože skupaj z zmlitim hrastovim lubjem zakopali v zemljo. Zaradi čreslovine v lubju je nastala kemijska reakcija in koža se je spremenila v usnje.

Sodobni hrastovi hudiči

To je le pripovedka, v resnici pa imajo dandanes hrasti res nekakšnega hudiča, ki jim uspešno trga liste. V Evropi v zadnjih desetletjih številne raziskave hrastovih gozdov kažejo, da imajo hrasti vse bolj osute krošnje (vse manj listja), kar posledično ne pomeni nič dobrega za zdravje in vitalnost dreves. Razlogov za to je več. Vse več evropskih rek je reguliranih in tako ni več rednih poplavljanj, ki ustrezajo predvsem dobi. Nivo talnice je upadel, povprečne temperature so vse višje, zrak vse bolj onesnažen. Manj vitalna drevesa so bolj dovzetna za škodljivce in bolezni, ki jih hrastovim drevesom res ne manjka.

Vse to bo v prihodnje vplivalo na gozdarsko delo in nekoliko drugačno načrtovanje v hrastovih gozdovih. Hrasti spadajo med najvrednejše drevesne vrste naših gozdov in manjšanje deleža tako dragocenih vrst bi lahko zelo vplivalo na naše gozdove, pa tudi na lesno industrijo. Toda v prihodnost je treba vedno gledati s polno mero optimizma. Mogočni hrasti bodo tudi tokrat našli način, kako se ubraniti pred sodobnimi hudiči, ki jim trgajo liste z vej. S pomočjo gozdarske stroke, ki išče načine za izboljšanje razmer v hrastovih sestojih, jim bo zagotovo uspelo.

Dr. Mateja Kišek

Viri:

- Rudi Beiser. Drevesa in ljudje. 2019.
- Robert Brus. Dendrologija za gozdarje. 2008.
- Cenik za direktno prodajo gozdno lesnih sortimentov. SiDG (30. 5. 2022).
- Franc Perko. Želod in žir sta bila pomembna postranska gozdna proizvoda. Gozdarski vestnik. 2014.

... da so nekoč iz hrastovih šišek pridobivali črnilo za pisanje listin?

Na hrastovih listih pogosto vidimo okrogle tvorbe, ki jih imenujemo šiške. Tvorijo jih žuželke – hrastove šiškarice. Drevo se želi znebiti vsiljivca, zato okrog ličink raste tkivo, ki je polno taninov in čreslovine. Vendar to ne odžene hrastove šiškarice in se nemoteno razvija v hrastovi okrogli novotvorbi. Ličinke šiškarice se v šiški namreč prehranjujejo z rastlinskim tkivom. Črnilo so pridobivali prav iz hrastovih šišek, ki so jih dali v vodo skupaj z žebli. Po dveh do treh tednih je nastalo črnilo, ki je s prekuhavanjem še bolj potemnelo. Uporabljali so ga za pisanje pomembnih listin.

DUŠILCI POKA NIELSEN

*Nielsen Sonic je dansko podjetje, ki izdeluje dušilce/blazilce poka s široko paleto navojev in za vse kalibre. Znani so po robustnih, modularnih in cenovno dostopnih dušilcih poka. V okviru podjetja Nielsen izdelujejo tudi kompenzatorje odsuna in monolitne krogle. Večina njihovih dušilcev poka je na voljo v različnih »največjih velikostih«, ki določajo največje premere izstrelkov, ki lahko preidejo skozi dušilec poka. Na primer modela z oznako »Max 7« ni mogoče uporabiti za izstrelke, večje od 7 mm; kaliber .308" (premer krogle je 7,82 mm) pa terja dušilec poka z oznako »Max 30«. Trenutno izdelujejo 21 različnih dušilcev poka, ki so razdeljeni v šest skupin. Najbolj priljubljena (prodajana) sta dušilca poka serij **Sonic** in **Paradox**. Teleskopska zasnova dušilcev zvoka Sonic, Ghost in Paradox zagotavlja uravnoteženost na ustju in podporo v zadnjem delu. Cilj podjetja je ponuditi kakovosten, a cenovno dosegljiv izdelek vsakomur.*

Foto: Gregor Hodnik

Slika 1: Vsi dušilci poka Nielsen, nameščeni na risanice.

Dušilci poka z jeklenim jedrom

Nielsen Sonic so klasični, robustni, enostavni in vsestranski dušilci poka z jeklenim jedrom. Poudarek pri izdelavi (velja tudi za *Paradox*) je na dolgi življenjski dobi in vsestranskosti. Na zunanji strani ima *Sonic* zareze, ki omogočajo ločevanje modulov (vzdrževanje, sprememba dolžine) s pomočjo C-ključa. *Sonic 45* je na voljo tudi v sivi barvi, ki se ujema z nerjavnimi cevmi. Dušilci poka *Nielsen Sonic* so na voljo v štirih različnih velikostih. Vsaka velikost je optimizirana za določene kalibre, mogoče je dodajati ali odstranjevati module. Le-ti so skladni tudi z dušilcem *Paradox*, kar omogoča kar največjo prilagoditev lovčevi potrebi. Tako si sami po željah prilagodimo težo (dolžino) in dušenje zvoka. *Sonic* je enostaven, a zelo kakovosten dušilec poka, ki je cenovno rahlo dostopnejši kot *Paradox*. Serija *Sonic* zajema velikosti *Sonic 35*, *Sonic 45* in *Sonic 55*. *Sonic 55* ima premer 55 mm in je po mnenju podjetja največji praktični premer dušilca poka. Namenjen je največjim kalibrom, kot so .338 Lapua Magnum, .375 Holland & Holland, .375 Cheytac in streljanju predvsem na strelišču, saj je zaradi teže dušilca poka na puški le-ta manj okretna (slika 1).

Nielsen Sonic Compact so kompaktni dušilci zvoka, ki pokrivajo le 7 cm cevi; tako je mogoče doseči vse prednosti teleskopskega dušilca poka na risanici, ki ima zelo majhno dolžino proste cevi.

Nielsen Sonic Fritz je serija dušilcev, ki jih namestimo na ustje (ne segajo čez ustje nazaj). Namenjeni so risanicam, ki nimajo možnosti (prednji merek, debelina cevi in podobno) namestitve teleskopskega dušilca.

SubSonic je serija dušilcev zvoka za zračne puške in majhne kalibre. Izdelani so posebej za kalibra .22 in .17 in so cenovno zelo dostopni. Zgornji del, ki sestavlja pet modulov, lahko kombiniramo s spodnjim delom *Sonic 35*, pri čemer dobimo teleskopski dušilec poka, s čimer pa se povečata teža in hkrati cena. Ker je modularen dušilec poka, je razstavljanje in čiščenje zelo preprosto, saj je najbolj »umazano« prav strelivo .22 LR.

Nielsen Sonic Ghost je lahek dušilec poka iz aluminija, ki ima zamenljive notranje vložke za različne kalibre. Vložke menjamo v prednjem delu, njihova odprtina je prilagojena premeru krogle. En sam dušilec lahko načeloma blaži pok streliv iz risanic kalibrov od 4,5 mm do 9,5 mm pod pogojem, da imajo cevi omenjenih risanic enak navoj. Primer: lovec ima več risanic v kalibrih 7 x 64, .30-06 in 9,3 x 62. Če ima na vseh enak navoj na ustju, lahko na vseh uporablja

isti spodnji modul, zamenja samo vložek. Vložki so anodizirani (obdelava površine) v različnih barvah in jasno označeni s premerom. Zaradi zasnove dušilcev poka *Sonic Ghost* z zamenljivim vložkom je njihova dolžina fiksna. Ker je *Sonic Ghost* lahko dušilec poka za več kalibrov, ki je hkrati lahek, saj je v celoti iz aluminija, manj blaži pok kot *Paradox*.

Zaradi dokaj majhne prostornine je *Ghost 40* (300 g) primeren za kalibre do .308 Winchester. Pri uporabi večjih kalibrov je primernejši prostornejši *Ghost 50* (395 g). Dušenje pri *Ghost 40* znaša po navedbah podjetja 24 dBc, pri *Ghost 50* pa 26–27 dBc; oboje velja za kaliber .308 Winchester, čeprav je *Ghost 40* namenjen tudi za manjše kalibre. Po 15–20 streljih z dušilcem poka *Ghost* je potrebno ohlajanje, saj so zamenljivi vložki iz aluminija. Zato tudi podjetje Nielsen lovcu, ki kupuje dušilec poka samo za en kaliber, predlaga *Paradox*, ki je boljši in celo cenejši od *Ghosta*.

Na nekaj mojih vprašanj so mi iz podjetja Nielsen odgovorili: »Kakorkoli gledamo, če primerjamo *Ghost* z ostalimi, je boljša izbira *Paradox 45* (ali *Paradox 40* za 6,5 x 55, *Paradox 50* za 9,3 x 62 in 7 mm Remington Magnum ali *Paradox 50 Magnum* za .338 Lapua Magnum in .375 Holland & Holland). Po našem mnenju je dušilec poka *Ghost* dobra izbira le, če lovec zelo aktivno in skoraj hkrati uporablja več risanic v zelo različnih kalibrih; na primer .223 Remington in .338 Lapua Magnum ... ali 6,5 mm in 9,3 mm. Za kalibra 6,5 x 55 in .308 Winchester je bolje, če lovec uporabi kar *Paradox 45* za kaliber .308, saj duši podobno kot pok risanice v kalibru 6,5 x 55 duši *Ghost 50*.«

Nielsen Paradox je rezultat nadgradnje in razvoja dušilcev *Nielsen Sonic*. Rezultat razvoja sta zmanjšana teža in bolj diskreten, eleganten videz. Dušilci *Paradox* segajo le

10 cm od ustja nazaj po cevi, površina je peskana za mat nesvetleč videz, imajo bolj zaobljene robove. Z odstranitvijo zarez za razstavljanje je teža zmanjšana za četrtino v primerjavi z *Nielsen Sonic*. Dušilci poka *Nielsen Paradox* so na voljo v različnih velikostih; vsaka je optimizirana za določene kalibre, a ima hkrati zelo širok razpon. Kot pri dušilcih zvoka *Sonic* lahko *Paradoxu* dodate in odstranite module. Zaradi modularne zgradbe je veliko možnosti za doseg najboljših kombinacij velikega blaženja poka in velikosti/teže dušilca poka, prilagojeno zahtevam v določeni lovski situaciji. Na primer: ko smo na preži na čakanju in želimo čim večje zmanjšanje učinka poka, dolžina in teža dušilca poka nas ne motita, bomo uporabili vse module. Ko pa smo v gibanju na zalazu ali na pogonu in želimo čim večjo okretnost ter manjšo težo na ustju, bomo modul ali dva odstranili. Dušilec poka bo še vedno znatno zmanjšal učinek poka na ustju, hkrati pa bosta okretnost in uravnoteženost puške prilagojeni našim željam. Dušilec *Paradox* ima jekleno jedro, zato je vzdržljiv in prenese visoke temperature, ki nastanejo pri zaporedni izstrelitvi več streliv v zelo kratkem času. Dušilec poka *Paradox* (in *Sonic*) so priloženi podporni obroči in pokrivne matice za ustje cevi iz polimera (slika 2).

Slika 2: Nielsen Paradox 40, 45 in 50

Slika 3: Prerez oziroma notranja zgradba dušilca poka – Paradox 45

Slika 4: Notranja zgradba in razstavljanje dušilcev poka Sonic in Paradox

Slika 5: Sonic 45, Max 8, vsi moduli ter skrajšan, na risanici Ruger, kal. 300 AAC BLK

Paradox 40 (313 g) je najprimernejši za kalibre, kot so: .223, .243, 6,5 mm in 7 mm.

Paradox 45 (350 g) je primeren za kalibre od .222 do .375 (9,5 mm), a je idealen za najpogostejše – standardne kalibre (6,5 x 55, .308 Winchester, 7 x 64, 30-06, 8 x 57), zato nekaj več besed o njem. **Paradox 45** je namenjen in prilagojen prav količinam smodniških plinov, ki jih proizvedejo omenjeni kalibri. Premer dušilca je 45 mm, dolžina je 225 mm, od ustja naprej sega 125 mm, prek cevi nazaj pa 10 cm; primeren je za debelino cevi do 23 mm. Vzdržljivost zagotavlja jekleno jedro z ohišjem iz zelo kakovostnega, trdo eloksiranega aluminija. Čeprav je bil zasnovan kot lahek, vsestranski lovski dušilec poka in je idealna kombinacija velikosti in prostornine, bo zdržal tudi zelo pogosto uporabo na strelišču ali v strelskem kinu. S težo 350 g spada v kategorijo srednje lahkih dušilcev poka. Na ohišju so lasersko vgravirane oznake modela, serijska številka, navoj in največji kaliber (na primer *M15x1 MAX.30*). Na začetku ima zamenljiv podporni obroč (od 14,1 mm do 22,8 mm), ki ga prilagodimo premeru cevi in nudi navoju na ustju oporo pri padcih. Znotraj dušilca opazimo jeklene vložke. V spodnjem prvem delu ohišja je ekspanzijska komora, naprej zamenljivi moduli s prekati. Tik od navoja naprej je jekleni notranji del. V njem so odprtine, ki pline najprej preusmerijo v prvo, zelo pomembno ekspanzijsko komoro. Le-ta je najbolj obremenjena in odvzame največ poka in tlaka. Odprtine na jeklenem delu, tik za ustjem cevi, so oblikovane tako, da služijo kot kompenzator odsuna. Hkrati

so pod takim kotom, da plini dušilec poka ob strelu potiskajo v smeri zategovanja; to pomeni, da se dušilec poka ne more sam odviti.

Po navedbah podjetja dušenje pri tem modelu znaša 28–29 dBc, z odstopanjem ± 4 dBc, kar je odvisno od kalibra, dolžine cevi in vrste streliva. Dušilcu lahko dodajamo ali odvezujemo module, s čimer pridobimo 1,5 dBc na modul. Če dodamo še pet modulov (skupaj 10), je dušenje poka okoli 35 dBc, v tem primeru pa je podaljšanje od ustja naprej 20 cm. Številke veljajo na primer za **Paradox 45 Max .30** za kaliber .308 Winchester ali za **Paradox 45 Max .7** za kaliber 6,5 x 55.

Zakaj taka prilagodljivost? V podjetju Nielsen se zavedajo, da je najboljši dušilec ali blažilec poka tisti, ki ga imamo vedno na puški in ne doma, ker je prevelik, predolg. Dušilec poka, ki ga uporabimo samo včasih, pa ne odigra povsem svoje vloge – zaščita lovčevega sluha.

Paradox 50 magnum (456 g) je zasnovan za kalibre magnum in večje, kot so: 7 mm Remington Magnum, .300 Winchester Magnum, 9,3 x 62 in .375 Holland & Holland.

Dodatna oprema

Podjetje Nielsen med dodatno opremo za dušilce poka ponuja *dodatne module* (namestimo lahko vse do deset modulov), *pokrivne matice*, *mast za navoje dušilcev*, ki ščiti navoje in zmanjša trenje na kovinskih površinah, *distančni oziroma podporni obroč za dušilce Sonic in Paradox* v različnih velikostih; le-ta nudi oporo pri hujših padcih in je od cevi oddaljen 0,4 mm.

Poleg tega podjetje Nielsen ponuja: *modul za nastavljanje vibracij cevi* (ang. barrel tuner), *modul za zmanjšanje odsuna*, tako imenovani kompenzator odsuna, ki ga vstavimo v sam dušilec poka, zadnji *modul s nastavkom za trak* (ang. mirage band) ali za jermen. Če jermen speljemo skozi zadnji del dušilca, je obvezna uporaba podpornega obroča, ki zmanjša sile na navoju. Isti nastavek omogoča, da na dušilec lahko pritrdimo mini kamero ali infrardečo svetilko.

Preizkus

V trgovini **Slovarms** so mi za test posodili pet dušilcev poka znamke Nielsen. **Paradox 45, Max 7** (teža 350 g, cena 329 evrov), sem preizkusil na risanici, kal. 7 x 64, dva dušilca poka **Sonic 45, Max 8** (teža 440 g, cena 295 evrov) pa sem uporabljal na risanicah, kalibra .308 Winchester in .300 AAC BLK. Na risanici, kalibra .223 Remington, sem preizkušal **Sonic 35** (teža 290 g, cena 239 evrov), na polavtomatski risanici pa sem uporabil dušilec poka **SubSonic 22** (cena 75 evrov). V trgovini **Slovarms** so za test priložili še modul za zmanjšanje odsuna za **Sonic 45** (ang. RecoilBrake module, Max 8).

Pred prvo uporabo priporočam, da lovec razstavi module in dodatno namaže navoje, sicer je poznejše razstavljanje težje, sploh če med streljanji ne razstavljamo in čistimo. Pri razstavljanju dušilcev **Sonic** je pri razstavljanju v veliko pomoč C-ključ. Dušilci poka **Sonic** in **Paradox** imajo spodnji del, kjer sta nastavek za cev in ekspanzijska komora. Nato si po vrsti sledijo: povezovalni modul/

Slika 6: Preizkušanje dušilcev poka Nielsen

prekat, pet enakih modulov z jeklenim vstavkom ter »kapa«, zaključni modul, ki je v bistvu še en prekat, ki zadržuje smodniške pline. Za ta denar kar veliko delov in prekatov, ki opravljajo svojo vlogo (sliki 3 in 4).

Primerjal oziroma pregledal sem zgradbo, kakovost izdelave, način razstavljanja in vzdrževanja. Po namestitvi na orožje pa sem preverjal okretnost orožij z nameščenimi blažilci poka in spremembo zadetkov na tarči. Poleg streljanja z njimi sem jih – nameščene na ustja cevi risanic – veliko tudi nosil na rami, v lovišču. Naj takoj zapišem, da vsi dušilci poka delujejo odlično, v skladu s svojim namenom in da ves čas preizkušanja namenoma nisem uporabljal zaščite ušes, glušnikov, ker niso bili potrebni.

Sonic 45 (navoj 5/8 x 24) sem preizkusil na risanici Ruger American v kalibru .300 AAC BLK, pri čemer sem uporabil običajno in podzvočno strelivo. Pri uporabi podzvočne 14 g krogle s hitrostjo 320 m/s sem s Paradox 45 odstranil tri module in komaj zaznal razliko v že tako skoraj neslišnem strelu, ko dve tretjini slišane povzroči zvok zadetka v cilj (slika 5).

Sonic 45 (navoj M15x1) sem uporabil na risanici Mauser M18, kal. .308 Winchester, kjer je opravil svojo nalogo varovanja sluha in zmanjšanja odsuna, mesto zadetkov se je spremenilo za 3 cm navzdol in 6 cm v desno.

4 cm navzdol (slika 6).

Ozek in vitek Paradox 35, ki je idealen za to lahko risanico s 50 cm cevjo, sem uporabil na risanici Tikka T3, kal. .223 Remington, kjer se je mesto zadetkov spremenilo za 3 cm navzdol.

Nazadnje sem na risanici R93, kal. 7 x 64, preizkusil še modul za zmanjšanje odsuna. Streljal sem stoječ na istem mestu, na enak način, ter meril v isto, 80 m oddaljeno točko. Streljanje sem snemal z mobilnim telefonom s funkcijo počasnega posnetka, ki omogoča boljšo analizo dogajanja ob strelu.

Najprej sem izstrelil nekaj strelcev brez Sonic 45, Max 8, in nato z nameščenim z vsemi moduli, da sem občutil razliko. Zaščita sluha ob uporabi Sonic 45 ni bila potrebna, odsun je bil zmanjšan.

Nato sem odstranil zadnje tri module in vstavil modul za zmanjšanje odsuna (ki je odprt) ter na zadnji konec namestil kapo/zadnji modul tako, kot priporoča proizvajalec. Modul za zmanjšanje odsuna bi lahko poimenovali tudi »kompensator odsuna« ali »plinska zavora«, saj pline preusmeri vstran in jih tako uporabi za manjši odsun orožja in manjši dvig ustja cevi. Odsun je bil dejansko nekoliko manjši, pok pa nekoliko glasnejši. Nato sem nazaj namestil vse module in modul za zmanjšanje odsuna (ter kapo/zadnji modul). Dolžina dušilca poka se je precej povečala, odsun je bil

Foto: Gregor Hodnik, zajem slike videoposnetkov

Slika 7: Primerjava odsuna in dviga ustja cevi z uporabo modula »kompensator odsuna«

Paradox 45 (navoj M15x1) sem uporabil na risanici R93; kal. 7 x 64, mesto zadetkov se je spremenilo za 3 cm v desno in

manjši, pok pa za odtenek manjši. Šele s pregledom počasnega videoposnetka se je pokazalo, da je poleg zmanjšane odsuna modul za zmanjšanje odsuna vsakič povzročil za dve tretjini manjši dvig ustja (slika 7). Komu predlagam ta modul? Nekomu, ki želi na primer pri vadbi z lovsko risanico na tarčo bežeči merjasec (ali los) zmanjšati dvig ustja in pridobiti delček sekunde za ponoven strel. Modul za zmanjšanje odsuna je uporaben tudi za nekoga, ki želi še zmanjšati odsun res močne risanice, a na račun povečanega poka. Dušilec poka bo sicer ublažil pok, a ga bo nato rahlo povečal odprt kompensator odsuna na svojem delu. Kompromisi včasih niso slabi, modul, ki je bil anodiziran v lepi zeleni barvi, pa vas bo stal 79 evrov.

Za zaključek

Dušilci ali blažilci poka Nielsen dajejo občutek robustnosti in dobre izdelave. Splošen vtis je, da so »narejeni kot tank«. To pomeni, da je zasnova močna, preprosta in robustna. To so dobro izdelani modularni dušilci oziroma blažilci poka, ki delujejo.

Je dušilec poka zame, ga potrebujem? Ne vem, ampak če niste poskusili streljati z njim in doživeli te izkušnje, je težko soditi. Mogoče najdete smisel in uporabnost dušilcev/blažilcev poka, ko poskusite dostopne in kakovostne modularne danske dušilce poka Nielsen.

Zastopnik za dušilce poka Nielsen je trgovina z orožjem in opremo za lov Slovarms iz Divače (tel.: (05) 620-22-08).

Gregor Hodnik

Štirinajsto Evropsko prvenstvo v lovski kombinaciji – Piancardato, Italija 2022

V času od 1. do 3. julija 2022 je potekalo 14. Evropsko prvenstvo v lovski kombinaciji na strelišču Piancardato v Italiji, na katerem je sodelovalo trinajst držav oziroma skupaj 126 strelcev. Ekipo **Lovske zveze Slovenije (LZS)** je zastopalo osem strelcev. Letos so bili v ekipi **LZS Matjaž Hlebš, Boštjan Sadek, Nejc Hlebš, Marjan Sadek, Miha Travner in David Jerovšek** ter dva posameznika: **Dušan Urankar in Dušan Žehelj**. Ekipa je bila izbrana na osnovi treh izbirnih tekem, ki so potekale na strelišču Gaj - Pragersko.

Letošnje evropsko prvenstvo

se nam je vtisnilo v spomin zaradi visokih temperatur, ki so vse dni dosegale 40° Celzija, in slabega streljanja na premično tarčo. A za slovenske lovske strelce bo z zlatimi črkami zapisano tudi to evropsko prvenstvo, saj smo dosegli uspeh in dokazali, da se lahko strelci zberejo, pozabijo slabo in odstrelijo zadnji dve tekmi ne glede na vse ovire tako, kot znajo.

V letu 2018 smo na omejenem strelišču zaradi spleta okoliščin pristali na devetem mestu, v letu 2022 pa smo ponovno dosegli odlične rezultate. Ekipa je dosegla drugo mesto v streljanju na glinaste golobe in tretje v kombinaciji. Pri posameznikih v kategoriji streljanja na glinaste golobe je tretje mesto dosegel Matjaž Hlebš, četrto pa Nejc Hlebš. Kombinacija OPEN nam je prinesla osmo mesto (Matjaž Hlebš), deseto (Boštjan Sadek), sedemnajsto (Miha Travner), devetindvajseto (Marjan Sadek), enaintrideseto (David Jerovšek), šestinštirideseto (Nejc Hlebš), enainpetdeseto (Dušan Urankar) in šestdeseto mesto (Dušan Žehelj). V kategoriji veterani je Dušan Urankar dosegel sedmo mesto, Dušan Žehelj pa enajsto.

Letošnji ekipi sta se pridružila dva novince. Zaradi njune ude-

Foto: Osební archiv Matije Janc

Predstavniki LZS na 14. Evropskem prvenstvu (od leve): zadaj Nejc Hlebš, Matjaž Hlebš, Boštjan Sadek, David Jerovšek, Marjan Sadek in Miha Travner; spredaj Dušan Žehelj, Matija Janc in Dušan Urankar

Foto: Matija Janc

Tretje mesto Matjaža Hlebša (desno) v streljanju na glinaste golobe – posamično

Foto: Matija Janc

Drugo mesto ekipe LZS v streljanju na glinaste golobe – ekipno

Foto: Matija Janc

Dvig zastav prvih treh ekip v kombinaciji: prvouvrščena Finska, drugouvrščena Slovenija in tretjevrščena Češka

ležbe na evropskem prvenstvu je bilo name ogromno pritiska lovske javnosti, češ da si ne zaslužita zastopanja LZS na evropskem prvenstvu. Zato sem zelo vesel, ker sta dokazala, iz kakšnega testa sta in tako umirila vse lovce, ki so imeli veliko povedati in so pritiskali name. Iskreno čestitam vsem članom ekipe LZS za dosežene rezultate, tovariško enotnost, prijateljstvo, vaš trud, denar in prosti čas, ki ste ga vložili za izjemen uspeh. »Kravžljanje« mojih živcev je poplačano z rezultati.

Iskrena zahvala LZS in vsem sponzorjem, ki so bili: **Hamex, d.o.o., Gorenjska gradbena**

družba, d.d., Lab Commerce, d.o.o., RWS, Prevent & Deloza, d.o.o., Optics Trade, d.o.o., Black Fire, Haix – Stella, d.o.o., Dedal storitve, Davidov Hram, d.o.o., in MF plus, d.o.o., ki so prispevali sredstva in opremo za udeležbo ekipe LZS na prvenstvu.

Upam, da smo si z letošnjim uspešnim nastopom in častnim zastopanjem naše države ter slovenske krovne lovske organizacije zaslužili sodelovanje in pomoč tudi v letu 2023, ko bo evropsko prvenstvo na Pragerskem.

Matija Janc,
selektor strelske ekipe LZS

Neverjeten uspeh Domžalskih rogistov po treh letih premora od mednarodnih tekmovanj

Domžalski rogisti imamo končno zopet leto, kakršnega smo si želeli vsa leta koronskega premora. Zadnji dve veliki tekmovanji sta bili za nas v septembru 2018, ko smo na Slovaškem, v mestu Levoča, na drugem *Evropskem prvenstvu lovskih rogistov* osvojili **četrto** mesto med Es-rogistami in naslednje leto (2019) na mednarodnem tekmovanju v Avstriji, v kraju Wieselburg, kjer smo s 494 točkami osvojili zlati rog. Takrat smo po poti domov z veseljem

razglabljali o načrtih za leto 2020, saj smo v žepu že imeli povabilo na tretje *Evropsko prvenstvo lovskih rogistov* na Poljskem in še povabilo za četrto *Evropsko prvenstvo lovskih rogistov* v letu 2021 na Madžarskem. Žal sta obe tekmovanji zaradi pandemije covid-19 odpadli, ravno tako tudi vsa druga mednarodna tekmovanja v Avstriji.

Letos pa smo se kmalu na začetku pomladi začeli pogovarjati z našimi prijatelji – s **Klubom slovaških lovskih rogistov**, ki so povedali, da načrtujejo *Mednarodno tekmovanje Lovskih rogistov Češke in Slovaške* v kraju Divín 11. junija 2022 in da nas lepo vabijo, da se ga udeležimo tudi mi. Ker v Sloveniji ni bilo v načrtih nobeno podobno tekmovanje in ker tudi v nam bližji Avstriji ni bilo načrtovanih podobnih mednarodnih dogodkov, smo kljub dolgi poti in velikemu finančnemu

Foto: Osební archiv Jerneja Hribarja

Domžalski rogisti po razglasitvi

Foto: STUDIO 55, Rok Mejhnič, s. p.

Priznanje

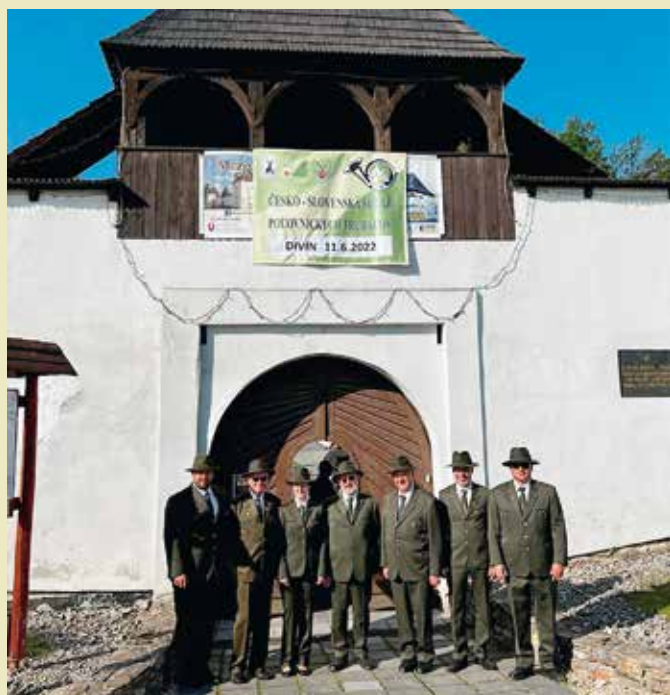

Foto: Osební archiv Jerneja Hribarja

Domžalski rogisti pred tekmovanjem

vložku ugriznili v projekt ter začeli z intenzivnimi vajami pod vodstvom našega dirigenta **Daniela Savnika**.

Tekmovali smo v skupinah: *lovski rogisti z instrumenti B*, *lovski rogisti z instrumenti Es*, *solisti na instrumentih B* in *solisti na instrumentih Es*. Prijavili smo se kot društvo (mogoče je bilo tudi tekmovanje solistov) v *skupino lovskih rogistov z instrumenti Es*, kjer smo tekmovali s še šestimi drugimi skupinami iz Slovaške in Češke. Določeni sta bili dve skladbi, tretja je bila po lastnem izboru. Tako smo nastopili s skladbami: *Minneburg – Fanfare* (R. Stief), *Konec honu* (L. Koželuh) in *Na motívy skladby Pochod* (V. Šíkula).

V prijetnem objemu narave pod razvalinami gradu Divín smo kljub visokim zgodnjepoletnim temperaturam osvojili čudovito prvo mesto v *skupini lovskih rogistov z instrumenti Es*. Tako je bil poplačan ves trud, ki smo ga mesece vlagali v vaje, in vse finančne tegobe, ki jih povzroči tako tekmovanje. Na evropskem prvenstvu smo sodelovali: **Daniel Savnik** (dirigent), **Jernej Hribar**, **Tomaž Tavčar**, **Ivan**

Kozarič, **Hana Močnik**, **Justin Felicijan** in **Tine Pavli**.

Verjamemo, da bomo z intenzivnimi vajami, predanostjo glasbi, s pridobitvijo podmladka in usmerjenim delom lahko čez leto javili, da smo na tretjem *Evropskem prvenstvu lovskih rogistov* v Nemčiji prav tako posegli po visokih mestih.

Radi bi samo še izkoristili priložnost in se zahvalili vsem, ki ste nam finančno pomagali izpeljati zahteven projekt: **krajevnim skupnostim Občine Domžale**, **posameznim podjetjem**, **Lovski zvezi Slovenije** in **Zvezi lovskih družin Ljubljana**, **Javnemu skladu Republike Slovenije za kulturne dejavnosti**, predvsem pa **Občini Domžale** in županu **Toniju Dragarju**, ki ima razumevanje za kulturo in nam iz leta v leto omogoča doseganje postavljenih ciljev.

Seveda velja zahvala tudi družinam sodelujočih, še posebno razumevanju naših partnerk oziroma partnerjev, ki so z velikim veseljem podprli projekt in nas bodrili pri doseganju tega cilja.

Jernej Hribar,
predsednik KD
Domžalski rogist

Prepoznajte, preprečite, prijavite: skupaj ustavimo afriško prašičjo kugo

Evropska agencija za varnost hrane (EFSA) že tretje leto s kampanjo ozavešča o širjenju afriške prašičje kuge (APK). V sodelovanju z različnimi organizacijami, ki nagovarjajo rejce, lovce in veterinarje, si prizadeva za zaježitev bolezni.

APK je virusna bolezen domačih in divjih prašičev. Virus je neškodljiv za zdravje ljudi. Izbruh bolezni v državi povzroči obsežno gospodarsko škodo, povezano z izgubo živali, omejitvijo izvoza živali in mesa ter stroški ukrepov za preprečitev bolezni. Ker v Evropi še ni cepiva, izbruh lahko pomeni pokončanje številnih domačih prašičev na prizadetih območjih.

EFSA s pomočjo pristojnih organov ter krovnih kmetijskih, lovskih in veterinarskih organizacij že tretje leto ozavešča o ustreznih varnostnih ukrepih za zaježitev bolezni, da bi preprečila nadaljnjo širitev APK po Evropi. Kampanja poteka v 18 državah jugovzhodne Evrope; to so: Albanija, Bosna in Hercegovina, Bolgarija, Republika Češka, Črna gora, Estonija, Grčija, Hrvaška, Kosovo,¹ Litva, Latvija, Madžarska, Severna Makedonija, Poljska, Romunija, Slovaška, Slovenija in Srbija.

»Afriška prašičja kuga je izredno nalezljiva bolezen, ki se širi tudi v območja Evrope, ki v preteklosti še niso bila prizadeta. Širjenje bolezni predstavlja globalno grožnjo, njene posledice pa že občutijo prašičerejci v Evropi in drugod,« pravi **Bernhard Url**, izvršni direktor EFSA.

¹ * To imenovanje ne posega v stališča do statusa in je v skladu z RVSZN 1244 ter mnenjem Meddržavnega sodišča o razglasitvi neodvisnosti Kosova.

Foto: Michael Migos

Afriška prašičja kuga je virusna bolezen domačih in divjih prašičev.

Za več informacij o kampanji obiščite spletno stran EFSA: <https://multimedia.efsa.europa.eu/asf/#/si/>.

jev in lovcev o tem, kako naj prepoznajo bolezenske znake, preprečijo prenos na domače prašiče in prijavijo sumljive primere,« je še dodal.

Kampanja za zaježitev APK dopolnjuje ukrepe, ki jih za izkoreninjenje bolezni v Evropi in za preprečitev širjenja virusa v sosednje države že izvajajo **Evropska komi-**

Foto: EFSA

Širjenje afriške prašičje kuge je globalna grožnja, njene posledice pa že občutijo prašičerejci.

»Skupaj z lokalnimi partnerji želimo nagovoriti rejce, ki jih je prizadela ta smrtonosna bo-

lezen. Kampanja, ki nosi ključnik #StopASF, je namenjena obveščanju rejcev, veterinar-

sija in druge mednarodne in nacionalne organizacije ter pristojni organi.

Na kratko iz tujega tiska ...

Nemčija: V kraju Burtenbach na Bavarskem sta 12. julija dopoldne na vrata lastnika orožja, ki je zanj imel vse potrebne dokumente, potrkali osebi, ki sta se lažno predstavljali za sodelavca pristojnega urada za orožje zaradi kontrole orožja in orožnih listin, ki naj bi se v bližnji preteklosti pojavilo v različnih nezakonitih dejavnostih. Razgovor in pojasnjevanje sta potekala nekoliko negotovo in predolgo, zato je lastnik orožja ponovno zahteval predložitev ustreznih dokumentov od oseb, ki bi potrjevali njuno pristnost in pristojnost. Ob tem sta se očitno prestrašila in zbežala v srebrnem Volkswagnovem passatu. Kljub takojšnji prijavi dogodka pristojni organi obeh oseb še vedno niso uspeli najti.

(Pirsch, 14/2022)

Avstrija: V okrožju Frantschnach na Koroškem je v začetku julija med večernim čakanjem strela ubila mladega lovca. 22-letni lovec iz Wolfseberga je zvečer odšel na lov, vendar se do jutra ni vrnil domov. Pristojne oblasti so organizirale iskanje pogrešanega, ki so ga pozneje našli mrtvega. Kot so ugotovili, je nesrečni lovec sedel na svojem čakališču na tleh, ko je neposredno vanj udarila strela in uničila njegovo čakališče ter sosednjo smreko. Zakaj lovec med hudo nevihto, ki je zvečer okoli 23. ure prizadela tamkajšnje območje, ni prekinil čakanja in se pravočasno umaknil na varno, ni znano.

(Pirsch, 14/2022)

Nemčija: 64-letni voznik avtomobila iz kraja Neunburg vorm Wald na Bavarskem je med vožnjo zadel srno, ki je po trku zbežala s kraja nesreče. Ker na svojem avtomobilu tedaj ni ugotovil škode, dogodka sprva ni prijavil. Ko je pozneje na sprednjem delu svojega avtomobila vendarle ugotovil poškodbe, je dogodek prijavil zavarovalnici z ocenjeno škodo v višini 3000 evrov. Tedaj je bila o dogodku obveščena tudi policija, ki je proti vozniku sprožila postopek kršitve deželnega lovskega zakona zaradi dejstva, da

Foto: Loizi Avenik

voznik dogodka ni takoj prijavil policiji ali lastniku/najemniku lovišča. Ker je na vozilu zaradi trka nastala škoda, obstaja objektivna verjetnost, da je tudi srna ob trku utrpela poškodbe. Ker voznik dogodka ni prijavil takoj, je srno izpostavil trpljenju in nepotrebnim mukam. Ob tem je policija še enkrat opozorila, da je takšne primere treba takoj prijaviti njim in/ali najemniku lovišča, saj lahko le na tak način poškodovano divjad čim prej odrešijo muk. Še bolje pa je, da vozniki v takih primerih po prej navedenem obvestilu policiji in najemniku lovišča ostanejo na kraju nesreče, saj tako lahko iz prve roke povedo, kako je potekal dogodek in kam se je umaknila poškodovana divjad.

(Pirsch, 14/2022)

Nemčija: V okolici kraja Wokuhl-Dabelow v okraju Mecklenburgische Seenplatte je izbruhnila sicer dokaj redka oblika bolezni pri rastlinojedi divjadi in govedu. Gozdar je med svojim delom namreč našel več kadavrov poginulih damjakov, kar je prijavil pristojnim veterinarskim organom. Le-ti so v kadavrih kot povzročitelja potrdili bakterijo *Pasteurella*

multocida, ki lahko v organizmih navedenih živali povzroči precej huda vnetja pljuč in črevesja, zaradi česar so lahko hitri pogini obolenih živali. Rejce goveda v okolici so opozorili, naj natančno spremljajo vedenje in zdravstveno stanje svojih živali. Bolezen je sicer mogoče dokaj preprosto zdraviti z ustreznimi antibiotiki, v blažji obliki pa se lahko prenese tudi na ljudi.

(Pirsch, 14/2022)

Turčija: Družina je policiji prijavila izginotje 44-letnega očeta, ki je v bližnjih hribih pasel koze. Le-te so se same vrnile iz gozda domov, njihovega lastnika pa ni bilo. V intenzivni iskalni akciji pogrešanega, ki je potekala na tleh in tudi iz zraka s pomočjo helikopterja, so končno našli zelo poškodovano truplo nesrečnega pastirja. V neposredni bližini je ležala njegova puška šibrenica, nekaj 100 m stran pa so našli tudi medvedovo truplo. Preiskava dogodka je pokazala, da je koze napadel medved, kar je pastir poskušal preprečiti s strelom na medveda. Le-ta je kljub strelu v prsi še uspel smrtno poškodovati pastirja in se odvreči nekaj 100 m stran, preden je poginil.

Medved je v tej državi sicer zavarovan od leta 2003 naprej, pri čemer pa se njegovo število neprestano večja.

(Jagen Weltweit internet – www.jww.de)

Poljska: Za veliko razburjenje in medijske pozornosti je poskrbela Poljska akademija za znanost z uvrstitvijo domačih mačk na seznam invazivnih živalskih in rastlinskih vrst v tej državi. Na tem seznamu je sicer 1787 nedomorodnih in škodljivih živalskih vrst. Domače mačke, še posebno tiste, ki podivjane praktično živijo v naravi, namreč povzročajo ogromno škodo v prosti naravi, saj naj bi vsako leto ulovile najmanj 140 milijonov ptic pevk. Po izjemnem medijskem odzivu lastnikov mačk je akademija v izjavi za javnost sporočila, da ni bil njihov namen poboj domačih mačk, da pa s tem opozarjajo vse lastnike, naj svojih ljubljencev, vsaj v času valjenja in vzgoje mladičev divjih ptic, ne spuščajo v prosto naravo brez nadzora.

(Jagen Weltweit internet – www.jww.de)

Pripravił:
mag. Janko Mehle

»Imejmo se radi in imejmo radi,
da bo življenje še naprej kar se da pri-
jazno z nami vsemi.«

Anton Petelinšek

Za vas Biš v Pesniški dolini so stari ljudje govorili, da je od Boga in oblasti pozabljena. Pa ni bilo tako; za mestne ljudi je bila res nekoliko Bogu za hrbtom, od oblasti pa ni bila nikoli pozabljena. Sploh ko je bilo treba plačevati davke in druge dajatve. In to že vse od leta 1441, ko se vas prvič omenja kot Wischdorf. Poznavalci

po okoliških bregovih ni bilo nič drugače. Ponekod še slabše, saj so znali biti mnogi gospodarji neusmiljeni in nepopustljivi, ko je bilo treba oddati še zadnje pišče. Revez pa je bil in ostal revež.

Drugače je bilo v Pesniški dolini. Tam je raslo žito, v soncu se je lesketalo zlato zrnje, ki je dajalo kruh. Pšenica je po navadi bogato obrodila, rž in ječmen tudi, v jeseni pa skoraj vedno še proso in ajda. Koruza je bila takrat redka. Najlepša so bila vedno valujoča pšenična polja z rdečim makom za okras. V žitnih poljih so rade gnezdile jerebice, po požetih njivah so se preletavali golobi in grlice, včasih

o mučenju nedolžnih deklic, saj je našla neke papirje na grajskem podstrešju iz davnega 17. stoletja. Baba kot baba, pila je sicer rada, brati pa je tudi znala, zato si je eno od čarovniških zgodb zapomnila in jo za poliček vina na veliko prodajala naokoli. A ni lagala, saj so se na omenjenem gradu res dogajali strašni čarovniški procesi, ki so jih zapisali celo grajski kronisti. Le-ti so leta 1661 zabeležili neverjetne zgodbe o obsojenih Margareti in Julijani, ki sta se menda s »hudičevo kočijo« odpeljali na Ogrsko. Tam naj bi se v družini hudičev in coprnice mastili na »satanski pojedini«. A to še ni bilo vse,

MARJAN TOŠ

Bolfenški zvon in bele marjetke

hrastovških urbarjev, s katerimi sem se večkrat pogovarjal, so mi povedali, da je bilo ime vasi Biš velikokrat nejasno napisano, pač odvisno od vsakokratnega pisarja. So tri skoraj enaka imena vasi, in sicer: Biš, Bišečki Vrh in Nadbišec. Domnevamo, da gre lahko za povezanost Biša, Bišečkega Vrha ali Nadbišca, ker so morali podložniki na sedmih hubah (kmetijah) hrastovškemu gospodstvu med drugim dajati po 62 veder mošta gornine.¹ Biš je spadal pod zemljiško gospodstvo Hrastovec, zato ga z njim povezuje mnogo zgodb in še več legend. Vsem seveda ne smemo verjeti, a nekaj je pa čisto res – Biš je bil za grajske lovce zanimiva vasica, za grajsko gospodo pa v srednjem veku in tudi kasneje celo zelo bogata vas, ki je redno plačevala vse dajatve. Prevladovali so veliki in srednji kmetje, ki so se ukvarjali s poljedelstvom in živinorejo, v Bišečkem Vrh in Nadbišču pa so imeli vinograde in sadovnjake. Vina tod ni nikoli zmanjkalo, prej vode, otrok in pregrehe pa tudi ne, saj so bili tod doma želarji² in kočarji, ki so se od žalosti in revščine večkrat napili in v ljubezni pozabili na prazne želodce. Zato so na svet prihajali številni zaželeni in nezaželeni otroci, ki so bili večkrat lačni kot siti. Tako je bilo v teh vrhovih in tudi

so priletele še race in gosi, v jeseni je bilo ob vseh otokih tudi veliko kljunačev. Vsega je bilo v izobilju. Če le ni prišla huda ura pred žetvijo, ko pred točo niti veliki bolfenški zvon ni kaj dosti pomagal. Pšenična polja so bila raj za jerebice, bližnji travniki pa za prepelice. Jerebice so živele v velikih kitah in so na pomlad rade gnezdile. Takrat je bilo veliko jajc, po katerih so radi posegali reveži, ki razen koruznega močnika in plesnivega kruha niso poznali boljših jedi. Zato so skupaj z mladeniči, ki bi radi dokazali svojo moškost, na veliko kradli jerebičja jajca. Bog ne daj, da je grajski lovec Henrik Trekman ujel katerega od tatov. S tem živim Hudičem, kot so mu pravili, ni bilo dobro češenj zobati. Vsak tatič je okusil njegov bič, potem pa še bolj Trekmanovo vlažno in temno hrastovško grajsko ječo. Trekman ni poznal milosti, za grajskega gospoda bi šel z obema rokama po ogenj v žerjavico. Sluga pokorni so mu pravili grajski hlapci, ki so se ga na veliko izogibali in če je le bilo mogoče, so jerebičjih jajc željne tatove obvestili, kdaj pride Trekman v obhod. Ta hudobec, ki ga nobena ženska ni marala, je zato lepa dekleta obsojal čarovništva. Samo zato, da je lahko užival ob gledanju golega ženskega telesa, kako se je zvijalo zaradi muk in trpljenja grajskih rabljev, ki so od nje hoteli izsiliti priznanje za vsako ceno. Felicita Tretjak je vedela največ povedati

udeležili sta se tudi sabata³ na Donački gori, kjer naj bi čarali točo. Hude obtožbe, dandanes nerazumljive, a v primerjavi z nekaterimi drugimi obtožnicami še celo zelo mile, saj so ponekod pisali obtožnice, zaradi katerih se človeku še danes ježijo lasje. Česa vsega je bila sposobna človeška domišljija in kaj vse so bili v svoji hudobiji zmožni storiti ljudje, da bi se očistili pred Bogom in se v lepi luči predstavili pred grajsko gospodo. Že omenjena Margareta Klajdič in njena prijateljica Julijana sta bili starki, doma iz okolice Hrastovca v Slovenskih goricah. Konec petdesetih let 17. stoletja sta se menda spajdašili s samim hudičem, ki naj bi se starkama prikazal v podobi mladeniča v rdečem plašču in s črnim pokrivalom. Z obema starkama je popival, v svoji pijanosti pa je Klajdičevo pretepal z baklo in imel z njo večkrat spolni odnos. Pri tem jo je s kremplji tudi popraskal po telesu. A to je bil šele začetek, pozneje je bila družina še živahnejša, saj so nesrečno Margareto obiskali številni hudiči v podobi »godcev in hrvaških dečkov« in se do nje pripeljali v goreči kočiji, v katero je bilo vpreženih šest črnih rogatih konjev. In s takšno kočijo sta se Margareta in Julijana odpeljali na Ogrsko. Obtožili so ju še drugih nečednosti in obe sta družjenje s hudičem plačali z življenjem. Julijana je umrla v zaporu,

¹ gornina – dajatev zemljiškemu gospodu od pridelka v vinogradu

² želar – poimenovanje za vzhodnoštajerskega kajžarja

³ Sabat (šabat) je v judovski veri in kulturi dan počitka, ki se začne v petek ob sončnem zahodu.

kjer naj bi jo po mnenju krvnega sodnika Volka Lovrenca Lampertiča zadavil hudi duh, Margareto Klajdič pa so obglavili in njeno truplo sežgali na grmadi. Leta 1661 so na gradu pod vodstvom krvnega sodnika obtožili in sežgali kar dvajset oseb, je vedela povedati Felicita in na koncu pripovedi vedno zmolila dva Očenaša in dve Zdravi Mariji.

Ljudska govorica pač ne pozna meja in tako so se prenašali spomini na stare čase tudi v omenjenih krajih. O njih je v zakajeni majhni gostilniški sobi Pri Vurcerju v Bolfenku razlagal Mihalov Tomaž, napol gluh in na pol slep, pa še brez treh prstov na levi roki je bil, saj jih je izgubil na bojnem polju v Galiciji v prvi svetovni vojni leta 1915. Tja so ga poklicali k vojakom, da bi branil cesarja in domovino pred Rusi. Mihal je bil dober vojak, znal je rokovati s puško, saj je bil še kot mladenič eden od pomožnih grajskih lovcev. Lovec je bil vse življenje in če so mu njegovi pivski in lovski tovariši plačali kakšen vrček piva več, je rad pripovedoval zgodbe o Galiciji in ruskem ujetništvu, kjer se je komaj rešil smrti. Priznal je, da je imel srečo, ker so se ga krogle izogibale še bolj kot hudič križa. Trije izgubljeni prsti so mu prinašali nekaj malega mesečne rente, s katero se je lažje preživljal, sicer pa je prijel za vsako delo. Mihala sem tudi sam rad poslušal, saj sem ga kot bosonogi fantič spoznal po čistem naključju. Radoveden kot sem bil, sem s starim Pihlerjem rad šel s konjskim vozom v Bišečki Vrh v njegov vinograd. Vozila sva se po prašni makadamski cesti mimo Drbetincev ali skozi Gočovo in pri Vurcerju v Bolfenku vedno ustavila konje. Počitek smo potrebovali vsi, konji in midva s Pihlerjem, ki je, kot zakleto, vedno zavil v zadimljeno sobico, kjer je Mihal razlagal svoje vojne in lovske prigode. Moža sta se poznala; Mihal je bil starejši in je pri Pihlerju pomagal pri žetvi, občasno pa ga je jemal na jerebičji lov. Pihler ni bil lovec, a ga je lov strašno mikal in če ne bi imel stroge žene, bi zagotovo postal eden od goriških zakupnikov. Mihal je moral v Galicijo in v rusko ujetništvo, Pihler pa je vojna leta preživel v garanju na veliki kmetiji, ki je nahranila mnoga lačna usta. Ni bil skopuški in tudi Mihal je vedno dal za vrček piva. Nikoli pa ni priznal, da je lahko v zahvalo za prijateljstvo ustrelil kakšno jerebico ali dve. To sta vedela samo on in Mihal. Po vasi se je celo šušljalo, da je Mihal Pihlerju včasih prinesel tudi dolgouhca in v zameno dobil krompir za zimo. Treba je bilo preživeti ...

Ko sva se s Pihlerjem vozila iz Bolfenka proti Bišečkemu Vrhu, sem izvedel o Mihalu skoraj vse. Ko je bil mlad fant, se je zapisal za pomožnega lovca pri

hrastovski graščini, zato je tudi poznal mnoge nezgode s strašnim Trekmanom in njegovim mučenjem ljudi, ki so kradli jerebičja jajca ali v zanke lovili zajce. Mihal svojega očeta ni poznal. Bil je nezakonski sin lepe mlade dekletke, ki je služila pri velikem in bogatem kmetu, tam doli blizu Levanjcev. Grunt je bil velik, hlevi polni živine, kašče žita in sodi vina. Zato mati sinu ni dovolila ljubezni z lepo, a revno deklo, ki je služila pri njih. Sinu

Pesnici, se je gospodarjeva petelinka kar svetila v soncu. Mihal se je zaklel, da bo nekoč tudi on imel takšno puško, pa naj stane, kolikor hoče. Ker je bil priden in je znal prijeti za vsako delo, ga je gospodar dobro plačal in ga za zahvalo priporočil grajskemu oskrbniku v Hrastovcu, naj ga vzame v službo za pomožnega lovca. Mihal je vriskalo srce od veselja, zaobljubil se je, da bo dal gospodarju prve tri uplenjene divje race. Mihal je imel

Narisal: Igor Pičulin

je izbrala bogato nevesto, ki je prinesla v doto velik vinograd s še eno vinsko kletjo v Bišečkem Vrhu. Revna dekla je morala domov k še bolj revni ostareli materi. Tam se je rodil Mihal, ki so ga krstili za Tomaža in je tolkel revščino od zore do mraka. Ko je nekoliko odrasel, je šel za pastirja v Gočovski Vrh. Pri tujih ljudeh se je dobro znašel, spoznaval je svet okoli sebe, zvesto je služil skrbnemu gospodarju in od njega izvedel očetovo ime. Matija mu je bilo ime, a klicali so ga za Matjaša. Nesrečnež se je še mlad obesil zaradi žalosti, ker mu bogata žena ni mogla dati otrok. Mihalov gospodar je mladega fanta včasih vzel za poganjača na lov. Bil je eden od lovskih zakupnikov blizu Gočove. Ko sta hodila ob stari

srečo, da ga je nadlovec Brenholc podučil o vsem, kar je moral vedeti o lovu. Naučil ga je tudi uporabljati puško. Od grajskih je dobil petelinko, ki je Mihalu pomenila več kot njegovi ubogi materi sedem košev krompirja za ozimnico. Mihal je postajal zrel grajski lovec in je kmalu zapustil Nadbišec. Na koncu grajskega poslopja, v zadnjem stolpu tik nad grajskim ribnikom je dobil skromno sobico. Mihal je občudoval stvarstvo; jutranje ptičje petje tam gori proti Črnemu lesu mu je bilo dražje od treh svetih maš v lenarški cerkvi, kamor je zahajala grajska gospoda k bogoslužju. Sam je raje sedel vrh Hrastovenjaka in poslušal žuborenje potočka, ob katerem je tu in tam prišla v jutranjo roso plašna srna. Teh živali Mihal

ni poznal, ker jih je bilo malo. A vseeno mu je grajski nadlovec Brenholc povedal marsikaj o njih. Divji lovci so jih lovili v zanke. Mihalu ni šlo v glavo: tako lepa žival, pa se pusti ujeti v zanko lovskim tatovom in pridaničem. Pihler je nekaj malega vedel tudi o Mihalovi nesrečni ljubici iz Zamarkove, ki ga je rada videla, a ga ni smela vzeti, ker je bil lovec. Njena stroga in pobožna mati ji tega ni dovolila – puška in delo na zemlji ne gresta skupaj. In to mu je žalostna ljubica odkrito povedala, ko ji je na enem od romanj pri Sv. Trojici kupil veliko lectovo srce. Zato je Mihal ostal sam in zvest svojim načelom, da bogastvo ni vreča draguljev, pač pa žrtvovanje za drugega, je plemenitost in poštenost do sebe in do drugih. Kot lovec je bil Mihal še posebno pošten in med ljudmi še vedno velja rek, da je malo tako poštenih jagrov, kot je bil bolfenski Mihal. Čeprav je bil na zunaj siromak, je bil notranje neizmerno bogat po duši, iz katere je črpal svoje korenine, svobodo in širjave, z njo je zajemal moč življenja in prihajal v sozvočje s samim seboj. To je bilo njegovo resnično bogastvo.

Ko sva se s Pihlerjem po isti poti v večernih urah vračala domov, mi je pripovedoval, da Mihalove lovske in galicijske prigode ljudje radi poslušajo zaradi sočnosti pripovedovanja in topline, ki so jo izžarevale. V njegovi družbi so bili pogosto Kovačev Ludvik, ki so mu rekli tudi Podkovač, ker je v mladih letih znal dobro podkovati še tako divjega konja, nato pa je kovačnico zamenjal za vinsko klet in se zapil, saj ga bogata nevesta ni hotela za moža. Poleg Kovačevega so v Mihalovi družbi pogosto sedeli in prijateljevali še Zetečev Janža, Pilingerjev Jernej, Živkov Tunek, Gregorjev Jakob, Filipov Anzek in organist Dimitrije. Poznali so ga samo pod tem imenom in nihče ni vedel, od kod je prišel. Pihler je bil prepričan, da je zbežal pred boljševiki v ruski revoluciji. V novem domovanju se je naučil lepo slovensko govoriti, še lepše pa igrati na orgle. Škoda, da je tako hitro končal. Boljševikom je ušel, slivovki pa ne in pobrala ga je ciroza jeter. Filipov je bil kolar, sicer pa vaški molec, ki je znal rožni venec od spredaj in od zadaj sredi noči, če je bilo treba. V treznem in pijanem stanju. Molil je za večni mir in pokoj vsakemu, le jagrom ne. Filipov je bil po duši podoben Mihalu, rad je imel življenje in cenil je božje stvarstvo. Jagrom ni zameril, če so ustrelili dolgouha ali zvitorepko, Bog ne daj, saj za to so poklicani, a da so mu ustrelili njegovega najbolj zvestega prijatelja, tega jim ni nikoli odpustil. Imel je čudovitega, majhnega rjavega psa, ki je slišal na ime Valdek. Nerazdružljiva sta bila in če se je molec zadržal na sedmini predolgo v noč, ga je Valdek prišel iskat

in ga varno pripeljal preko vseh mostov in potokov. Filipov tega jagrom ni nikoli odpustil in če je le bila priložnost, jim je v lovski družbi pri Vurcerju to zabrusil v obraz: »Če ne ločite lisice od rjavega psa, vas je lahko sram!« Čez čas mu je Mihal zaupal, da je neki mestni škric, ki so ga povabili na jesenski lov, res zamenjal lisico z Valdekom ... Pok! in revež je obležal v krvi, Filipov pa v solzah. S to zamero do lovcev je Filipov šel v grob. Opravičila za lovsko zmoto ni nikoli dočakal – to pa ne, da bi jagri zamenjali psa za lisico, to se pa res ne more zgoditi!

Ko sem odrasel in sem vse redkeje zahajal v svet ob Pesnici, so mi ljudje prišepnili, da bi me rad videl stari Mihal Pri Vurcerju. »Tam se še vedno marsikaj dogaja in vi pišete zgodbe, pojdite do njega,« so me prosili. V mislih sem zavrtel čas nazaj, ko je Pri Vurcerju lovška beseda veljala več kot župnikova in Mihalova pripoved več kot župnikova pridiga. V njenih zlatih časih je bila krčma ravno dovolj majhna in velika hkrati, tako kot bolfenska fara; malo ljudi, veliko zgodb. Preprostih, običajnih, življenjskih ... Zdaj razumem, da so v sebi skrivale bogastvo izročilo življenja tamkajšnjih krajev. Takšen je bil svet, še vedno rahlo čaroben, a prepojen z znojem in žulji pridnih rok, ki so ob Pesnici in na okoliških bregačah pustile trajne sledi. Tudi Mihal, kateremu so se že poznala leta: lasje so mu osiveli, roke so se mu tresle, glas je pojemal. Revež, kot je bil vse življenje, pa je bil v srcu še zmeraj velik bogataš. Ko v dolgih zimskih nočeh ni mogel spati, se je spomnil pridige bolfenskega dušnega pastirja, ki je razlagal enega največkrat citiranih evangelijskih stavkov, da »gre laže kamela skozi šivankino uho, kakor pride bogataš v nebeško kraljestvo«. Mihal je v Boga sicer verjel, še bolj pa je verjel v večnost dobrih del in v minljivost življenja. Starost se mu je res poznala, a njegove oči so se iskrale od ponosa, ki ga je skrival v sebi ta neverjetni mož, ki je ljudem vse manj verjel. Menda ga je stari Pihler pred smrtjo, ko sta Pri Vurcerju še zadnjič nazdravila s poličem vina, prepričal, da se z menoj lahko pogovarja o vsem, sploh o jagi in o jagrih, saj da sva si po duši zelo blizu. Starega Pihlerja tega nisem mogel več vprašati, saj smo ga prej pokopali in tudi jagri smo šli v sprevedu za krsto. Bil je na pol naš. Z Mihalom pa sva se neki večer res zapletla v dolg pogovor. A ne Pri Vurcerju, saj pri Bolfenu ni bilo več tega lovskega svetišča. Usoda je opravila svoje ... Sama sva sedela v cimprači v Nadbišču ob soju petrolejke, ker elektrike ni nikoli imel. V peči je prasketal ogenj in širil neko posebno toplino, nekje od daleč pa se je na vsem lepem oglasilo: »Smrt prihaja pome, zato

ti moram povedati, kar mi leži na duši.« In je pripovedoval dolgo v noč. Še se je oglašala sova, ogenj je dogoreval, zunaj je bila črna tema. Mihalova pripoved, med katero je naredil več odmorov, me je prevzela in nisem je pozabil ...

... Bilo je lepo jutro, julija meseca, ko sonce vzhaja zgodaj. Kot po navadi sem vzel svojo petelinko, tisto staro, ki sem jo dobil še na Hrastovcu, in se sprehajal skozi Hrastovenjak proti Preski gori, si malo spočil utrujene noge v hladnem tolmunu stare Pesnice pri Šetarovi in zasanjano opazoval prelepo Pesniško dolino. Oči se mi ustavijo na robu pšenične njive, kjer zagledam vitko srno in ob njej močnega, kapitalnega srnjaka. Bil je čas prska, čas ljubezni, vasovanja. In jutro so za izpovedovanje ljubezni najlepša. Dvigem svoj stari ruski dvogled, ki mi ga je podaril stari Alfred Pirher, ko ni več hotel biti jager, in opazujem prizor, kakršnega še nisem ne videl in ne doživel. Srna utrta šop cvetic, bile so bele marjetke, tiste vitke rože, ki smo jih fantje med košnjo sena odbirali za svoja dekleta, in z njimi počasi stopica kot mladenka do srnjaka. Ta odtrga največjo marjetko ali tudi marjetico, kot je govorila moja rajnka mati, Bog ji daj dobro tam doli v Rupertu, in jo ponosno drži v gobčku. Zaljubljeno se gledata, sončni žarki ju obsijejo v polni lepoti dveh ljubečih se bitij. Srnica uživa v rosnih travah, srnjak pa se sprehaja okoli nje z marjetico v gobčku. V bližnjem vrbovju se začne oglašati najprej kos, potem pa še šoja. Srna pazljivo posluša in se počasi umika proti zarasli poti med dvema ogonoma pšenice. Mihal še vedno opazuje in sluti, da se bo nekaj zgodilo. Jutranjo tišino preseka rezek pok. Mihal se zdrzne, pritaji se ob pšenični njivi, srna zbeži in jutro se prevesi v krasen poletni dan. Potem Mihal naenkrat od daleč sliši kričanje: »A si ga počil?« – Nekaj minut tišine in nato odgovor: »Seveda, tukaj leži, močan šesterak, pridi pogledat, boš videl nekaj posebnega,« odgovori navdušeni lovski tovariš. Mihal pospravi dvogled, se ojunaci, stopi na plano in še sam krene proti nastreli. Tam vidi dva mlada lovca, eden ima za klobukom zeleno vejico vrbe, drugi pa občuduje srnjakovo trofejo. Mihal molči in ko vidi v srnjakovem gobčku, iz katerega še curljajo drobne kapljice krvi, belo marjetko, ne reče nobene. Niti ne lovskega blagra uplenitelju, kar je sicer vedno storil, ker je do konca življenja spoštoval lovske običaje. Obriše si solzne oči in potihno zašepče srnjaku: »Zadnji grižljaj si pa le dobil od svoje drage, rada te je imela, tako kot je nekoč mene ljubila Repova Pepika, dokler se nisem vrnil brez treh prstov iz vojnega ujetništva v Galiciji in sem postal lovec. Vidiš, ljubezen je usodna; če preveč ljubimo, lahko

Narisał: Igor Pičulin

plačamo z življenjem.» Tako je momljal Mihal samemu sebi v sive brke in nadaljeval jutranjo pot ob Pesnici proti Gočovi. »Moral je umreti z marjetko svoje drage v ustih,« je potihoma dejal Repičevi Juliki, ki je pri Matjašičevem mlinu okopavala pozni fižol. »Saj bomo vsi umrli, zato smo na tem svetu,« je odgovorila Mihalu sključena in zgarana ženica ter Mihala pustila, da je šel svojo pot. In je res šel, ves zbegal v neznano, proti Bolfenku, in nato zavil do cimprače v Nadbišču. Tam so ga čez nekaj dni našli mrtvega, na mizi pa v kozarcu vode nekaj ovenelih belih marjetk. Bolfenški zvon mu je še zadnjič zadonel, lovci so mu naredili spoštljiv špalir, rogisti pa oznanili materi naravi, da v njeno naročje prihaja zvesti sin, ki mu je stvarstvo pomenilo več od vsega zlata in srebra. Odšel je tja, kamor si je želel, v naročje svoje matere – narave!

Potem ko je po Pesnici preteklo že veliko vode in so tudi Mihalovi tovariši počivali na Trnovskem bregu, sem se le-

pega dne odpravil v lovski revir na visoko prežo. Sedim na preži in od daleč slišim bolfenški zvon, kako doni globoke base, kot bi zapisal pesnik Vojanov.⁴ In se v trenutku spomnim na starega Mihala. Ko se spominjam njegovih besed o stvarstvu in ljubezni, naenkrat izstopi mlad srnjak, lepo nastavljen vilar, telesno močan, pravi za dobro trofejo, star več kot tri leta. Na vsem lepem nekaj metrov od preže utrga šop trave z marjetkami. Z njimi se je sprehajal pod prežo, zdaj sem, zdaj tja. Kot da me je prišel obiskat stari Mihal, sem rahlo vraževerno razmišljal pri sebi in občudoval prizor, kakršnega vidiš malokdaj. Srnjačku sem pustil veselje, sonce je že zašlo; srnjak se je z marjetkami vred umaknil v gozd, jaz pa s preže proti avtomobilu, ki sem ga pustil na zgornjem robu Ješovnikove jase. Neverjetno, kaj vse lahko doživiš, če znaš opazovati, sem razmišljal, ko sem se med vožnjo spomnil še ene velike lovske legende

⁴ Vojanov – pesniško ime generala Rudolfa Maistra.

– Radoslava Cajnka, lovskega tovariša, učitelja, vrhunskega poznavalca jelenjadi in srnjadi ter moža, ki je imel lovsko etiko v malem prstu. V praksi. Rad sem bil v njegovi družbi, ker je veliko vedel in ker ni skrival izkušenj. Pa še z vsemi žavbami je bil namazan. Lovska latinščina mu ni bila tuja. Rado, kot smo ga vsi klicali, je bil neverjetno čuteč mož. Ustanovitelj nešteti jugoslovanskih lovišč, vodja GL Pohorje, lovski vodnik, predavatelj in mentor, kakršnih dandanes ni več. Meni je bil velik vzornik. Nekega jesenskega dne med paberkovanjem v lovišču Garešnica, kamor me je povabil na lov, mi je na vsem lepem začel pripovedovati zgodbo, kako je nekega jutra čakal srnjaka na gozdni jasi na Pobrežju. Bil je član omenjene lovske družine in pozneje še v Polskavi, kjer je imel vikend. V lepem jutru je srnjak brezskrbno izstopil in v gobčku držal belo marjetko. »A veš, kako je bilo to lepo? Gledala sva drug drugega in tako lepe cvetlice v srnjakovem gobčku še nisem videl. Pustil sem ga pri miru in

od takrat nisem nikoli več dvignil puške na srnjaka.« – »Ta je pa lovska,« sem mu rekel. – »Ni lovska, vprašaj moje tovariše, vprašaj Slamiča ali Jeleka, nisem več dvignil puške na srnjaka in ko mene že dolgo več ne bo na svetu, se spomni tega. Tudi ti boš storil enako, prisežem, ker te toliko poznam.«

In sva končala paberkovanje.

Tri dni sva bila na lovu v tistem lovišču, na Papuku sva neizmerno uživala ob igri mladih pujskov na krmiščih. Puške pa nisva dvignila, ne on ne jaz. Biti v njegovi družbi je bil privilegij, poslušati njegove modrosti pa nauki življenja: »Kdo je moder? Kdor se uči od slehernega človeka,« je zapisano v Talmudu.⁵

To sem spoznal mnogo pozneje, saj je Rado ostal globoko zapisan v mojem srcu in zdaj mu spoštljivo priznam, da je imel prav.

Nekoč sem bil v gosteh v Halozah, moj dragi lovski prijatelj Mirko me je povabil na lov na srnjaka. V lepe, marsikje še vedno deviške Haloze, kot bi rekel moj dragi profesor geografije dr. Bračič, lovec, ki je raje prepeval kot lovil, doma od Sv. Barbare ali iz Cirkulan, kot se kraj imenuje zdaj. Lep haloški svet, ki sem ga sicer poznal že iz študijskih let, ko sem hodil na lov k prijatelju Maksu v Žetale, me vedno prevzame. Maks je bil lovec plemenitega srca, mlad, zaljubljen v haloške bregače in v žetalske ščetinarje. Lovila sva jih, a, saj veste, mladost je norost in včasih sva lovila še kaj drugega. Haloška dekleta so bila brhka, zapeljivih pogledov in mikavna, pa sva včasih pozabila na lov. Morda nama Diana tudi zato ni bila najbolj naklonjena. Žal je Maksu mnogo prežgodaj pobrala huda bolezen. Bila sva velika lovška somišljenika, že takrat sva vizionarsko prerokovala, da se bo lov kmalu spremenil in izgubil na prvinskosti. Očitno se nisva motila. In tudi Milan, še ne dolgo »prvi ptujski lovec«, nama je pritrdil. Haloško prvobitnost mi je znal vedno pričarati tudi prijatelj Mirko, ko me je povabil v svoj Zavrch. Mirko pozna vsako kotanjo, vsako podrto zidanico, vsako drevo. Enkrat se je zgodilo, da me je zapeljal na strm greben na pol zapuščenih vinskih goric in mi naročil, naj tam čakam, ker bo izstopil trofejno zanimiv srnjak. Je starejši in previdnejši, zato naj se tudi jaz temu primerno obnašam. Rečeno – storjeno. Lovski stolček, palica in puška ter dvogled, vse je bilo nared. Mirko je odšel na drugo stran vinograda, da bi videl, ali morebiti tudi tam kaj izstopa.

⁵ Talmud je osrednje besedilo rabinskega judovstva in primarni vir judovskega verskega prava in teologije. V preteklosti je bil v skoraj vseh judovskih skupnostih osrednji del judovskega kulturnega življenja in temelj »vseh judovskih misli in želja« ter je služil kot »vodilo za vsakdanje življenje« Judov.

Zaupal mi je, a vseeno vedno strogo za- bičal, kaj smem in česa ne. Večerni mir je bil popoln, tu in tam se je oglasil kakšen kos, šoje so že zdavnaj utihnile, sonce je zašlo za Donačko goro. Mir kot v božjem kraljestvu. Kar naenkrat pa zagledam precej daleč ob vinski trti rjavo liso, ki se premika. Dvignem dvogled in opazujem. Rjava lisa postaja vse večja in krene navkreber. Še vedno je daleč za morebitni strel ... Mirno opazujem in ocenim, da bi bil to lahko srnjak, ki mi ga je namenil prijatelj Mirko za odstrel. Pa počakajmo, si rečem. Srnjak muli travo, gre iz ene vrste trte v drugo, malo navzgor, malo navzdol, mogočno in ponosno dviguje glavo z dobro trofejo in me dobesedno izziva. Kakšnih dvesto metrov sva bila narazen, morda malo manj. Na vsem lepem se uleže pod trto. Tako, si rečem, zdaj bo lova konec. A kot bi trenil, se srnjak dvigne in išče nekaj za pod zob. Utrga šop trave z belo marjetko vred. »Ni mogoče, a me je zdaj po Mihalu obiskal še Rado,« si rečem podzavestno, ko srnjak žveči utrzan šop

trave z marjetko vred. Dvignem puško, pokrijem plečko in odložim puško. »Ne bom te, pojdi, od koder si prišel,« rečem polglasno in že zaslišim Mirkove korake, ki počasi in sopeče prihaja proti meni. Ves je oznojen od naporne poti, briše si potno čelo in se jezi, da bi srnjak moral priti do mene. Videl da ga je, da je šel v to smer, je še dodal in si popravil lovski klobuk. »Mirko, nič hudega, bo pa prišel drugič, saj ni konec sveta in doživela bova še kakšen zanimiv lov,« sem potihoma in duhovno neizmerno pomirjen rekel svojemu dragemu prijatelju.

Dolgo sem molčal o teh skrivnostih, ki naj bodo zdaj Mihalu in Radu v spomin, Mirku in Milanu pa v veliko zahvalo, da sem smel biti v njunih lepih loviščih, v njunem svetu prvobitnosti in bogastva, ki ga cenimo šele takrat, ko odhajamo. Ali, kot je preroško zapisala mlada Ana Frank⁶ v svojem znamenitem dnevniku: »Kjer je upanje, je življenje. Upanje nas napolni s svežim pogumom in nas ponovno okrepi.«

⁶ Dnevnik Ane Frank, Ljubljana, 2013.

JAVNI NATEČAJ ZA PROZNA IN PESNIŠKA LITERARNA BESEDILA Z LOVSKO TEMATIKO

Le še slaba dva meseca sta do konca izteka JAVNEGA NATEČAJA ZA PROZNA IN PESNIŠKA LITERARNA BESEDILA Z LOVSKO TEMATIKO, ki je bil objavljen v letošnji prvi številki *Lovca* (1/2022). Ker je dobro, da je odziv piscev lovske literature čim večji, naj na razpis spomnimo še enkrat ...

Ubesejena naj bi bila pristna lovška doživetja, jezikovno čimbolj živa, lahko prepletena z domišljijo, z razmišljanji o lovu, z doživljanji in opisi narave. Dobrodošli so tudi v besedila vtikani etnološki elementi. Dejanja in razmišljanja oseb naj bodo psihološko čim bolj utemeljena. Besedila so lahko satirična in obarvana s humorjem. Lahko so tudi zgodovinsko in geografsko lokalno prepoznavna, do prave mere obogatena z narečnimi besedami in besednimi zvezami.

Besedilo pošljite po elektronski pošti (pod Zadeva napišite: LITERARNI NATEČAJ 2022). Dolgo je lahko največ do deset tipkanih strani (30 vrstic na stran z 1,5 vrstičnim razmakom, kar seveda velja za prozne prispevke). Natečaj je anonimen, zato naj bo avtor na koncu besedila podpisan s psevdonimom. V elektronski pošti navedite pravo ime in priimek avtorja, naslov, številko transakcijskega računa, matično in davčno številko. Priprnite skenirano podpisano izjavo, da je besedilo vaše avtorsko delo in da ni bilo še nikjer objavljeno (če nimate skenerja, lahko izjavo pošljete po navadni pošti). Člani komisije bodo prispela besedila dobili v oceno brez osebnih podatkov avtorjev, videli bodo samo psevdonime.

Predvidene so kar velike denarne nagrade in objava dobrih besedil v *Lovcu*, tudi nenagrajenih.

Več o pogojih razpisa lahko preberete v prvi številki letošnjega *Lovca*.

Elektronski naslov uredništva: lovec@lovska-zveza.si. Prejeli boste povratno sporočilo o prejeti pošti.

Podpisane izjave lahko pošljete tudi po navadni pošti:

Lovska zveza Slovenije, Uredništvo *Lovca*, Župančičeva 9, 1000 Ljubljana.

Uredniški odbor Založništva LZS

ANDREJ RANT

V Barju

Zlatijo breze se v barju,
veter maje krhlike;
črna mati zlatí se v oltarju,
trepečejo v vetru trstike ...

Voli vlekli so pluge,
kmetje obračali prst;

zapili poroke so, zapili truge,
vesele pogrebe in žalostni krst!

Črna mati v oltarju ...
Nizko že sonce je v barju;
pozvanja zvon v Črni vasi,
zašlo je sonce in odšli so časi!

Narisal: Igor Pičulin

Občni zbor LZS: zelena luč za začetek gradnje nacionalnega lovskega centra Zlatorog

Na Občnem zboru Lavske zveze Slovenije (LZS), ki je bil 21. junija 2022 v Celju, so predstavniki, izvoljeni na delnih občnih zbora v volilnih okoliših, sprejeli poročilo Nadzornega odbora LZS, poročilo o delu in rezultatu poslovanja LZS v letu

uresničeni vsi predlogi in pobude, ki jih je Nadzorni odbor LZS predlagal v prejšnjih letih. S prihodom novega direktorja Strokovne službe LZS mag. **Boža Zakrajška** sta se organizacija in delo v Strokovni službi LZS zelo izboljšala, je na podlagi pregledov ugotovil Nadzorni odbor LZS.

»V preteklem letu smo dokazali, da smo v Sloveniji lovci edini, ki zmoremo organizirati, usposabljanje in izvajati aktivnosti po zakonu o nujnih ukrepih zaradi afriške prašičje kuge. To nam daje ga-

Pridobljeno je pravnomočno in dokončno gradbeno dovoljenje za gradnjo Nacionalnega lovskega centra Zlatorog.

Vse foto: Andrej Miklavčič

Udeleženci Občnega zbora LZS so soglasno podprli vse sklepe v povezavi z gradnjo Nacionalnega lovskega centra Zlatorog.

2021 ter se seznanili z vsebinskim in finančnim načrtom LZS v tem letu pa tudi z informacijami o izgradnji nacionalnega lovskega centra v Lukovici.

Predsednik Nadzornega odbora LZS **Branko Zlobko** je povedal, da pri opravljenih pregledih ni bilo ugotovljenih nepravilnosti v poslovanju LZS, temveč so bili

rancijo, da smo resni partnerji pri poslovanju z državo in verjamem, da se bo v naslednjih koncesijskih obdobjih to upoštevalo,« je udeležencem dogodka povedal predsednik LZS mag. **Lado Bradač**.

Po Bradačevih besedah imamo na področju škode po divjadi manjši delež nerešenih škodnih primerov kot zavarovalnica pri

Predsednik ZLD Gorenjske Peter Belhar (desno) je LZS odlikoval z zlato plaketo, ki jo drži predsednik LZS mag. Lado Bradač.

poslih s svojimi komitenti. Prejšnji minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano dr. **Jože Podgoršek** je sicer želel, da lovske družine začnejo plačevati tudi škodo zaradi popasenosti travinja in objedenosti

mladja v gozdovih, a je bil nato sklenjen kompromis, da bodo pri več kot 20-odstotni tovrstni škodi kmetje lahko pridobili nadomestila iz kohezijskih skladov, je še dejal mag. Bradač.

»Prejšnje leto je bilo prelomno leto za lovce tudi pri spremembah zakona o orožju. Narejen je bil velik korak, naša odgovornost pa je, da zakon spoštujemo in da ne bo prihajalo do kršitev. Žal pa nismo zadovoljni z rešitvijo na področju problematike lastninjenja kmetijskih zemljišč. Lovske družine so zdaj pridobile možnost za brezplačen najem odvzetih zemljišč. S kmetijsko ministrico bomo na sestanku govorili tudi o vrnitvi odvzetih zemljišč tistim, ki imate pogodbo, da ste ta zemljišča kupili,« je pojasnil Bradač še pred

sestankom z novo ministrico za kmetijsko, gozdarstvo in prehrano **Ireno Šinko**.

Pridobljeno pravnomočno in dokončno gradbeno dovoljenje za gradnjo Nacionalnega lovskega centra

»Dobra novica je, da je bilo 14. junija pridobljeno pravnomočno in dokončno gradbeno dovoljenje na zemljiščih, ki so v lasti LZS,« je povedal nadzorni inženir projekta za izgradnjo nacionalnega lovskega centra **Marko Ahlin**. »To pomeni, da je prav-

no formalno podana zelena luč za izgradnjo nacionalnega lovskega centra v Lukovici. LZS se lahko začne pogajati in pridobivati ponudbe za izgradnjo.« Gradnja se bo izvedla v dveh fazah, najprej nacionalni lovski center, v drugi fazi pa izgradnja muzeja,« je še pojasnil Ahlin in dodal, da je realno pričakovati, da bo gradnja izvedena v dveh letih.

Po podanih informacijah so predstavniki, izvoljeni na delnih občnih zbore v volilnih okoliših, soglasno sprejeli vse sklepe v povezavi z izgradnjo nacional-

nega lovskega centra. Sprejeli so tudi pobudo iz volilnega okoliša Maribor, ki jo je predstavil dr. **Marjan Toš**, o poimenovanju novega objekta, ki naj bi v skladu z omenjenim predlogom nosil ime **Nacionalni lovski center Zlatorog**.

Predsednik Zveze lovskih družin (ZLD) Gorenjske **Peter Belhar** je ob zaključku občnega zbora LZS odlikoval z najvišjim priznanjem ZLD Gorenjske – zlato plaketo.

Urša Kmetec

Na Festivalu Dober dan so se otrokom predstavili tudi lovci

»Kako se imenuje samica jelena? Je belka bele barve? Kako ločimo domačo in divjo mačko? Kako še rečemo dlaki divjega prašiča?« so bila le nekatere izmed vprašanj, na katera so morali odgovoriti obiskovalci Festivala Dober dan, ki je bil 18. junija 2022 v Arboretumu Volčji Potok. S pravilnim odgovorom so si prislužili nagrado: igro *Spomin* ali karte **Črni Peter**, ki jih je izdala **Lovska zveza Slovenije (LZS)**.

Čeprav so se morda komu vprašanja zdela otročje lahka, je večina obiskovalcev festivala, ki se je ustavila pri stojnici LZS, ugotavljala, da temu še zdaleč ni tako. Zato smo obiskovalcem priskočili na pomoč z odgovori, ki so jih lahko poiskali tudi v priročniku *Divjad in lovstvo*. Delili smo jim tudi male plakate parkljaste divjadi v Sloveniji, knjižice *Stopinje in sledovi prostoživečih živali*, knjižice *Marko in Maja na lovcem na lovu*, pa zgibanko o varovanju narave, urnike, glasilo *Lovec*,

veseli so bili tudi pobarvank iz rubrike *Lovec za mlade*.

Ali ima medved rep, je mlada obiskovalka festivala skupaj z mamico preverila kar na leseni skulpturi medveda in si prislužila nagrado. Pri predstavitvah za mlade so sodelovali člani **Lovske družine (LD) Mengeš** in člani **LD Kamnik**, ki so na ogled pripeljali tudi lovske pse. Najmlajši so še posebno radi pobožali mehko lisičjo zimsko dlako in pihali v piščalke za klicanje divjadi.

Predvsem ženski del obiskovalcev je pritegnil čudovit nakit iz roževine ustvarjalca **Štefana Gorenčiča**. Predstavili smo se tudi z izborom strokovne literature iz *Zlatorogove knjižnice*. Po nastopih na glavnem odru so ob naši stojnici zapeli člani **Lovskega pevskega zbora Medvode** in zaigrali **Domžalski rogisti**, obiskal nas je tudi oponašalec jelenjega rukanja **Simon Ferlinec**.

Poleg LZS so se predstavljali tudi **Planinska zveza Slovenije**, **Gorska reševalna zveza Slovenije**, **Ribiška zveza Slovenije**, **Čebelarstva zveza Slovenije**, **Gasilska zveza Slovenije**, **Slovenska vojska** in slo-

Foto: Urša Kmetec

Najmlajši so še posebno radi pobožali mehko lisičjo zimsko dlako in pihali v piščalke za klicanje divjadi.

Foto: Urša Kmetec

Lesene skulpture kozoroga, medveda, divjega prašiča, sove, polha, jelena in zajca so bile deležne navdušenih ogledov in fotografiranja.

Foto: Laura Podobnik Zajamšek

Večina obiskovalcev naše stojnice se je preizkusila v nagradnem lovskem kvizu.

venski reševalci. Na sedmih prizoriščih so nastopili godbe in pihalni orkestri, vokalne skupine in pevski zbori, tamburaši, orgličarji in harmonikarji. Zaplesale so folklorne skupine in plesne skupine, na ogled svojih predstav pa so vabile gledališke in lutkovne skupine. Dogodek skupaj z drugimi aktivnostmi *Tedna ljubiteljske kulture* je bil poklon

skoraj 110.000 ljubiteljskim kulturnim ustvarjalcem pri nas.

Organizatorji prireditve, **Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti**, **Občina Kamnik** in **Arboretum Volčji Potok**, so tisti dan namenili tudi vseslovenski humanitarni akciji zbiranja sredstev za pomoč otrokom z rakom, *Junakom tretjega nadstropja*.

Urša Kmetec

Podpis pogodbe o donaciji licenc za aplikacijo za ocenjevanje lovskih trofej I-Trophy

Na letošnjem lovskem in ribiškem sejmu v Gornji Radgoni sta predsednik Lovske zveze Slovenije (LZS) mag. Lado Bradač in direktor podjetja M-PUP, d. o. o., Uroš Pirc podpisala pogodbo o donaciji 500 licenc za aplikacijo *I-Trophy* za ocenjevanje lovskih trofej za izvajanje nalog javne službe na področju trajnostnega gospodarjenja z divjadjo. Posamezne licence bodo prejele vse članice LZS in nekateri posamezniki v nekaterih delovnih telesih, komisijah ter območnih zvezah LZS.

naprave, kalkulatorje in fotoaparete. Z mobilnimi napravami in aplikacijami nam je sedaj vse to vedno pri roki.

S tako mislijo so razvili tudi aplikacijo *I-Trophy*, ki bi jo na kratko lahko opisali kot pripomoček za ocenjevanje lovskih trofej po sistemu *CIC*, ki pa bi lahko postala veliko več. Aplikacija trenutno omogoča ocenjevanje šestih najpogostejših vrst evropskih parkljarjev: evropske srne, navadnega jelena, damjaka, gamsa, muflona in divjega prašiča. V prihodnosti bodo ustvarjalci aplikacijo razvijali, dopolnjevali, izpopolnjevali in tako omogočili ocenjevanje še več vrst, vključno z zvermi. Za ocenjevanje rogovja srnjadi je aplikacija brezplačna in prosto dostopna na www.i-trophy.com. Aplikacija je v sedanjosti ob-

Pogled v aplikacijo *I-Trophy*

Foto: Andrej Miklavčič

Predsednik LZS mag. Lado Bradač (levo) in direktor M-PUP, d. o. o., Uroš Pirc (v sredini) med podpisovanjem pogodbe o donaciji licenc za *I-Trophy*. Pri razvoju aplikacije je sodeloval dr. Hubert Potočnik (desno).

Digitalizacija družbe v zadnjem desetletju je prinesla številne spremembe. »Pametne« mobilne telefone in druge mobilne naprave uporablja že skoraj vsak. Zato ni naključje, da so zanje razvili na tisoče aplikacij, ki so pravzaprav pripomočki, ki nam olajšajo ali omogočijo izvajanje stvari, za katere smo v preteklosti potrebovali priročnike, navodila, merilne

liki namenjena vsem evropskim lovcom in je trenutno dostopna v treh evropskih jezikih; poleg slovenščine še v angleškem in nemškem, v pripravi pa je še v italijanskem, španskem, francoskem, madžarskem in hrvaškem jeziku.

Aplikacija *I-Trophy* je zasnovana tako, da ocenjevalca po izbiri vrste divjadi vodi od meritve do meritve. Način posamezne me-

ritve je nazorno prikazan s fotografijo, ki si jo uporabnik lahko poveča oziroma si natančneje ogleda podrobnosti, ki ga zanimajo. Dodatno si lahko odpre besedilo z dodatno informacijo o pravilnem poteku merjenja in točkovanju. Aplikacija je torej zasnovana tako, da uporabnika lahko tudi poučuje o merjenju in točkovanju. Pri vrednostih, pri katerih se točkuje razmerje med razkremenostjo in dolžino rogov (ja), aplikacija sama izračuna ustrezne vrednosti točk. Prav tako se na primer avtomatsko izračunajo vrednosti točkovanja kron pri navadnem jelenu na podlagi vnesenega števila dolgih in srednje dolgih paroščkov v kronah ali pa izmerjenih dolžin lednikov. Aplikacija *I-Trophy* samodejno izračuna nekatere sestavljene vrednosti, kot je na primer vrednost C-indeksa pri muflonu, in pretvori v morebitne odbitne točke ali pa na podlagi vnosa starosti (gams) doda ustrezne točke.

Po vnesenih meritvah in neposrednem točkovanju pribitkov ter odbitkov si uporabnik lahko ogleda seznam vseh meritev oziroma neposrednih točkovanja posameznega ocenjevanja in se po potrebi

vrne na meritve, ki jo želi popraviti. Pred izračunom točk uporabnik v aplikacijo vnese ime meritve (na primer: vrsto_uplenitelja_datum), po želji meritvam lahko doda še do šest že posnetih fotografij v telefonu ali pa jih naredi neposredno, odvisno od izbire ustreznega gumba. S klikom na gumb odda meritve v izračun točk in pripravo točkovanega lista, ki ga kot **trofejni list** lahko pošlje (izvozi) kot datoteko pdf neposredno v svoj telefon in svojim stikom v telefonu, na primer prek aplikacije *Viber*, *WhatsApp*, *Messenger* ali pa na e-naslov (*Gmail*) oziroma podatkovne shrambe v oblaku (na primer *Drive*).

Uporaba aplikacije *I-Trophy* je pregledna in preprosta ter omogoča hitro priučitev njene uporabe, bolj izkušeni uporabniki pametnih telefonov in drugih aplikacij pa posebnega učenja oziroma »treninga« niti ne bodo potrebovali. Prepričani smo, da se bo z uporabo aplikacije povečala dostopnost znanj, potrebnih za ocenjevanje lovskih trofej med (mladimi) lovci, prispevala pa bo tudi h kulturi spoštljivega odnosa do lovskih trofej in divjadi.

Dr. Hubert Potočnik

SRNA: nova aplikacija za beleženje opažanj divjadi in drugih vrst prostoživečih živali

Monitoring (spremljanje stanja) populacij prostoživečih živali ne glede na to, ali so uvrščene med lovne vrste (to je divjad) ali zavarovane, je nujen

del sodobnega varstva in/ali trajnostnega upravljanja populacij. Sistematičen monitoring mnogih vrst je potreben tudi zaradi obveznosti, ki izhajajo iz slovenske in evropske zakonodaje.

Za lažji in bolj sistematičen monitoring izbranih vrst prostoživečih živali (predvsem divjadi) smo v sodelovanju **Lovske zveze Slovenije** in treh raziskovalnih institucij (**Univerze**

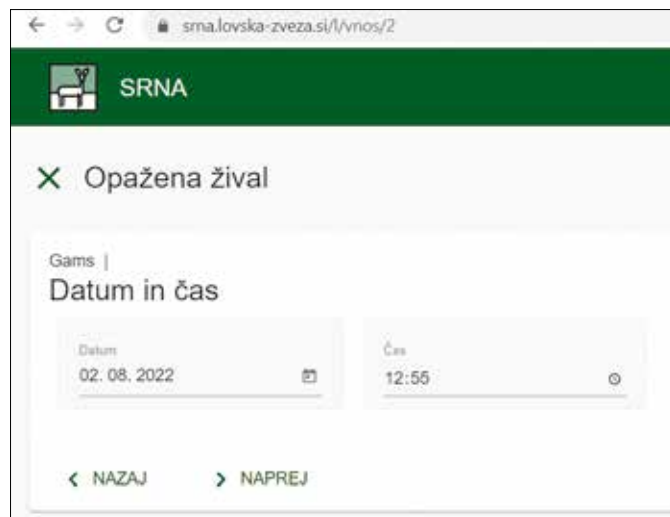
na Primorskem, Univerze v Ljubljani in Fakultete za varstvo okolja iz Velenja) razvili aplikacijo z imenom **SRNA** (*Spremljanje in Raziskovanje Narave z Aplikacijo*). Vsi zainteresirani za aplikacijo lahko beležite opažanja divjadi na terenu, zanimivosti pri uplenjenih živalih in zbirate pomembne podatke o njihovem zdravstvenem stanju ter razmnoževalnem potencialu.

Zbrani podatki bodo omogočili izboljšanje poznavanja, posledično pa tudi upravljanja in varstva prostoživečih živali (velikih sesalcev in izbranih vrst ptic) v Sloveniji.

Lovci ste/smo najboljši poznavalci divjadi in mnogih drugih vrst prostoživečih živali, pri svojih izhodih v lovišča pa dnevno opažamo različne zanimivosti in pridobivamo številne podatke.

Le-te pogosto tudi beležimo, a praviloma ostanejo zgolj kot zapiski v lastnih arhivih in spominih, niso pa sistematično zbrani in obdelani. Prav zaradi nesistematičnega zbiranja in razpršenosti

delne podatke povežejo med sabo, jih ustrezno statistično obdelajo in analizirajo, je mogoče pridobiti nove pomembne informacije, ki so izjemnega pomena tudi za izboljšanje upravljaljskega procesa.

Aplikacija SRNA – vnos opažene živali

so bili v preteklosti v znanstvenih krogih podatki, pridobljeni z neposrednim opazovanjem, pogosto zanemarjeni oziroma celo podcenjeni. Vendar so z novimi tehničnimi možnostmi povezovanja podatkov številnih terenskih sodelavcev (v tem primeru lovcev) in sistematične analize ter njihove njihove sinteze usposobljenih raziskovalcev terenska opažanja zopet postala izjemno pomembna, lovci pa postajajo izjemno pomembni »ljubiteljski znanstveniki« (angl. *citizen scientists*). Le s sodelovanjem lovcev kot izjemno dragocenih terenskih sodelavcev in raziskovalcev, ki lahko zbrane

Tako bo, na primer, z zbiranjem in analiziranjem podatkov o številu mladičev, ki jih vodijo srne, mogoče za vsako leto določiti/napovedati prirastek (le-ta se med leti zaradi zunanjih dejavnikov, na primer vremenskih razmer in obroda plodonosnih listavcev, zelo spreminja) in posledično tudi bolj optimalno posegati v populacijo z odvzemom. Podobno bo mogoče učinkoviteje spremljati zdravstveno stanje populacij ter se ustrezno in pravočasno odzivati (na primer napovedati izgube oziroma jih upoštevati pri načrtovanju odvzema). Z beleženjem opažanj redkih in ogroženih vrst (na primer

Posnetek živali v naravnem okolju s pomočjo fotopasti

predstavnikov koconogih kur) bomo lovci bistveno izboljšali poznavanje njihove razširjenosti, populacijskega statusa in trendov, s čimer bomo pomembno prispevali tudi k varstvu teh vrst ter tako utrdili naše naravovarstveno poslanstvo.

Lovci lahko do aplikacije dostopajo prek pametnega telefona ali računalnika z lastno identifikacijsko številko, zapisano na lovski izkaznici. Uporaba aplikacije je kljub njeni kompleksnosti (omogočeni so res številni vnosi različnih opažanj) preprosta, saj nas od začetka do konca vnosa vodijo notranje povezave in pregledni meniji. Z uporabo aplikacije je mogoče poleg različnih vnosov opažanj slediti tudi statistiki vnosov (lastnih in na območju države). V aplikaciji je tudi mož-

nost nalaganja fotografij iz vaših fotokamer. Zelo bomo veseli, če boste pripravljeni z nami deliti vaše posnetke.

Aplikacija je namenjena tudi neposredni komunikaciji med lovci in raziskovalci, saj lahko prek nje posredujete kakršnakoli vprašanja v povezavi z vašimi opažanji oziroma divjadjo nasploh na naslov: stepchange@famnit.upr.si.

O rezultatih vas bomo redno obveščali. Posameznike z največ vnosov bomo za sodelovanje in še lažje beleženje podatkov o prostoživečih živalih nagradili s sodobnimi lovskimi kamerami.

Vabimo vas, da aplikacijo čim prej preizkusite, na primer ob čakanju divjadi na preži, in jo uporabljate čim pogosteje.

Elena Bužan

Zaključek izobraževanja lovskih pripravnikov v LZ Maribor

Lovska zveza (LZ) Maribor je v soboto, 4. junija 2022, organizirala svečano podelitev

spričeval novim lovcem, ki so v prvem izpitnem roku uspešno opravili lovski izpit. Ob podelitvi spričeval so nove lovke in lovci slavnostno zaprisegli in podpisali *Zapiso slovenskega lovca* o spoštovanju *Etičnega kodeksa slovenskih lovcev*.

Vpisna knjiga opravljenih lov-

kih izpitov, ki jo vodimo na LZ Maribor od leta 1955, je letos z zaključkom izobraževanja za enkrat dopolnjena z imeni 30 novih lovcev, od katerih so štiri lovke. Knjiga doslej šteje 4977 zapisov o opravljenih lovskih izpitih na naši območni lovski zvezi, ki je usposobljena članica **Lovske**

zveze Slovenije za opravljanje lovskih izpitov.

Po dveh letih omejitvenih ukrepov, povezanih z novim koronavirusom, ko je izobraževanje delno potekalo na daljavo, je letošnje v celoti potekalo v predavalnici LZ Maribor. Teoretični del tečaja je potekal ob sobotah

Skupinska fotografija novih lovov in lovcev z mentorji, starešinami in predavatelji LZ Maribor

dopoldan od 12. februarja do 7. maja. V skladu z novimi navodili je pred državno izpitno komisijo

Kulturno umetniškega društva Franc Ilec Loka - Rošnja.
Začetek prireditve so naznanili

Najboljši v generaciji 2022: Urška Repolusk (desno) in Zoja Šprah (levo), na sredini predstavnik razreda Dejan Rebernik

zaključni pisni in ustni del lovskega izpita potekal 20. in 21. maja in ga je uspešno opravilo 30 kandidatov – novih lovcev. Preostali kandidati bodo zaključni del lovskega izpita opravljali v jesenskem roku.

Slavnostna podelitev lovskega spričevala s podpisom zaprisege o spoštovanju *Etičnega kodeksa slovenskih lovcev* je bila v soboto, 4. junija 2022, v **Kulturnem domu**

Rogisti LZ Maribor. V uvodu je vse prisotne pozdravil predsednik LZ Maribor **Marjan Gselman**. Vsem, ki so sodelovali pri izvedbi učnega programa, organizaciji tečaja in preverjanju znanja, se je iskreno zahvalil, novim lovcem pa čestital za opravljeni lovski izpit. Vsebinski del podelitve je vodil predsednik Komisije za izobraževanje in vodja tečaja za pripravo na teoretični del lovskega

Podpis Zaprisege slovenskega lovca o spoštovanju Etičnega kodeksa slovenskih lovcev

izpita **Ivan Žižek**, ki je poročal tudi o poteku izobraževalnega procesa. Povprečna starost pripravnikov je bila 33 let, povprečna ocena teoretičnega dela izobraževanja pa 3,72. Teoretično izobraževanje sta dve osebi opravili z odličnim uspehom, 13 s prav dobrim, 15 z dobrim in eden z zadostnim uspehom. Posebne knjižne nagrade za odličen uspeh sta prejeli **Urška Repolusk** iz Lovske družine (LD) Ruše in **Zoja Šprah** iz LD Starše.

Predstavnik razreda generacije 2022 **Dejan Rebernik** iz LD Ruše se je v imenu novih lovcev

zahvalil za posredovano znanje in strpen odnos vsem predavateljem, vodji izobraževanja in vodstvu LZ Maribor. Nato je sledila podelitev lovskega spričevala, lovskega izkaznika in podpis zaprisege, s katero so se mladi lovci zaobljubili, da bodo spoštovali *Etični kodeks slovenskih lovcev*. Za zaključek podelitve so ponovno zaigrali Rogisti LZ Maribor in tako naznanili družabni del dogodka.

Vsem še enkrat čestitamo in jim želimo dober pogled!

Božidar Kunej,
strokovni tajnik LZ Maribor

Odkritje spominske plošče na zgradbi ZLD Ptuj - Ormož

V petek, 8. julija 2022, ob 17. uri je pred zgradbo **Zveze lovskega društva (ZLD) Ptuj - Ormož** potekala slovesnost odkritja spominske plošče *Tajno skladišče orožja* v času osamosvajanja Republike Slovenije. **Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo (OZVVS) Ptuj** se je že kar nekaj časa do-

govarjalo z ZLD Ptuj - Ormož o odkritju spominske plošče, a zaradi z epidemijo povezanih omejitev v minulem letu dogodek prej ni bil mogoč. Zbrali smo se člani OZVVS Ptuj, Upravni odbor ZLD Ptuj - Ormož, podžupan Mestne občine Ptuj **Marjan Kolarič** in predstavniki krajevnih medijev.

Ob odprtju so bili govorniki **Vlado Žgeč**, predsednik OZVVS Ptuj, **Milan Slana**, organizator tajnih skladišč Občinskega štaba (OŠ) Teritorialne obrambe (TO)

Z leve: Vlado Žgeč, Janez Kocmut, Mirko Obrhan, mag. Emilijan Trafela, dr. Srečko Felix Krobe in Milan Slana

Ptuj, in predsednik ZLD Ptuj - Ormož doc. dr. **Srečko Felix Krobe**. Slavnostni govornik na prireditvi je bil **Stane Žitnik**, organizator Manevrske strukture narodne zaščite Ptuj.

Spominsko ploščo sta odkrila takratni predsednik, sedanjí častni predsednik ZLD Ptuj - Ormož mag. **Emilijan Trafela** in Milan Slana, organizator tajnih skladišč OŠ TO Ptuj. Pri takratnem dogovoru o tajnem skladišču sta imela v okviru ZLD Ptuj - Ormož ključno vlogo mag. Trafela in takratni strokovni tajnik **Mirko Obrhan**.

Ob odkritju spominske plošče smo si izmenjali protokolarna darila, in sicer smo iz rok predsednika OZVVS Ptuj Vlada Žgeča prejeli spominski zbornik *Tajna skladišča orožja TO v letih 1990 in 1991*, lovci pa smo izročili knjigo *Lovci med osamosvojitveno vojno*.

Člani ZLD Ptuj - Ormož smo obljubili, da bomo spominsko ploščo na pročelju svoje zgradbe vzdrževali, ohranjali in negovali spomin na minule zgodovinske dogodke, v katere smo bili med drugimi vključeni tudi lovci.

Srečko Felix Krobe

Spominsko ploščo sta v družbi praporščaka OZVVS Ptuj Janeza Kocmuta odkrila takratni predsednik, sedanjí častni predsednik ZLD Ptuj - Ormož mag. Emilijan Trafela (desno) in Milan Slana (levo), organizator tajnih skladišč OŠ TO Ptuj.

V LD Moravče razvili nov prapor

Nedelja, 7. maja 2022, je bila za **Lovsko družino (LD) Moravče** še posebno slovesen dan. Po daljšem obdobju brez množičnih dogodkov zaradi epidemije covid-19 smo namreč združili v eni prireditvi 75-letnico lovske družine, srečanje s kmetovalci in

V naših krajih velja sv. Hubert za zavetnika lovcev. Zato smo se lani odločili, da ga bomo obeležili s posebno podobo. Za nas jo je izdelal **Andrej Markovčič** iz Kočevja, ki se je odkritja tudi osebno udeležil.

Zaradi starosti in redne rabe starega prapora ni bilo mogoče več obnoviti, zato smo se odločili za novega. Lovski prapor

Župan Občine Moravče dr. Milan Balažič pripenja spominski trak; levo starešina LD Moravče Franc Levičnik, desno pomočnik starešine Franci Avbelj.

lastniki zemljišč, slovesno odkritje podobe sv. Huberta in razvitje novega prapora.

Kljub slabemu vremenu, ki je bil nam kot organizatorjem velik izziv, so ob napovedani uri zadonele fanfare domačih lovskih rogistov, zbrani praporščaki pa so slovesno stopili na prireditveni prostor.

Vse zbrane je nagovoril starešina LD Moravče **Franc Levičnik**, ki je najprej pozdravil vse goste in se jim zahvalil za udeležbo: predstavniku Lovske zveze Slovenije (LZS) **Ivanu Malešiču**, podpredsedniku Zveze lovskih družin (ZLD) Zasavje **Andreju Kovaču**, predstavnikom in praporščakom sosednjih lovskih družin (**LD Domžale**, **LD Lukovica**, **LD Šentožbolt - Trojane**, **LD Vače**, **LD Kresnice**, **LD Laze**, **LD Pšata**) ter domačemu županu dr. **Milanu Balažicu** in domačemu župniku **Kanciju Čižmanu**.

Starešina je poudaril, da lovce združujejo sodelovanje, skupno poslanstvo, skrb za naravo in ogrožene živalske vrste ter ohranjanje stoletne kulturne tradicije, večtisočletnih lovskih veščin in izročila. Zahvalil se je vsem, ki skrbijo za lovsko kočo in okolico.

Podoba sv. Huberta

Pobratenje praporov

je tradicionalen spremljevalec naših dogodkov, in sicer veselih in žalostnih. Našo minljivost sprejemamo kot del življenjskega kroga, da vsakega od nas lovcev prapor pospremi tudi na poti k večnemu počitku. Prvi prapor LD Moravče smo razvili davnega leta 1978. Od takrat prisotnih je med nami še enajst članov, med njimi tudi prvi praporščak **Franc Gorjup**. Sedanji prapor-

ščak naše družine **Andrej Mrčun** je najprej s pomočnikom zvil stari prapor in ga predal oskrbniku koč **Sebastjanu Levičniku** v nadaljnjo hrambo.

Nato so sledili pozdravni nagovori gostov. Domači župan dr. Balažič je predstavil zanimivo kroniko zapisov, ostankov in spominov na lovstvo v Moravški dolini vse od pradavnine. Predstavnik LZS Malešič pa je predstavil aktualno problematiko, s katero se sooča lovstvo v Sloveniji. Nadaljevali smo s slovesno podelitvijo plaketa in priznanj LZS našim zaslužnim članom.

Za tem je bil najbolj svečani del prireditve z razvitjem novega prapora, kar sta ob spremljavi rogistov izvedla starešina in njegov namestnik **Franci Avbelj**. Na novi prapor sta pripela tudi spominske trakove **Občine Moravče** in **ZLD Zasavje**. Nato sta novi prapor predstavila vsem prisotnim: na eni strani je grb LZS, na drugi pa podoba srnjaka, najznačilnejše divjadi v našem lovišču, in napis *Lovec - varuh narave!*. Na koncu smo se javno zahvalili še številnim darovalcem tako imenovanih žebličkov, ker so se res dobrodušno odzvali v akciji zbiranja sredstev za novi prapor.

Domači župnik je blagoslovil novi prapor, podobo sv. Huberta in naše lovske koč. Sledilo je pobratenje prisotnih lovskih praporov, nato so praporščaki ob spremljavi lovskih rogistov zapustili prizorišče. Vsi prisotni pa smo nadaljevali druženje še dolgo v popoldan ob lovskem golažu in drugih specialitetah, ki so jih pripravili domači mojstri.

Rok Ravnikar

Vincenc Urbanec, član naše Lovske družine (LD) Mislinja, je svoj 75. jubilej praznoval med svojimi najdražjimi.

Vinko, kot ga kličemo, se je rodil 7. januarja 1947 na kmetiji v Dovžah v bližini Mislinje kot prvi otrok v številni družini enemu izmed ustanovnih članov naše LD Mislinja, in sicer Avgustu Urbanču.

Osnovno šolo je obiskoval v Mislinji, nato se je vpisal v lesarsko šolo v Mariboru, da bi se izučil za mizarja. Praktični del šolanja je opravljal pri Gradbenem podjetju v Slovenj Gradcu, kjer se je po končanem šolanju tudi zaposlil. Nadaljnjo zaposlitev je našel v trgovskem podjetju Slovenijales kot mizar - monter v salonu pohištva. Ko je opravil tudi strokovno izobraževanje za prodajalca, je poleg monterja opravljal še del prodajalca, in sicer vse do upokojitve. Zdaj kljub upokojitvi še vedno kmetuje na manjši kmetiji, ki jo je podedoval od svojih staršev.

Že kot otrok je s svojim očetom rad odhajal v gozd na lov. Doma so imeli tudi lovske pse, kar je Vinka še bolj navdušilo za lovstvo.

Leta 1974 se je včlanil v zeleno bratovščino kot lovski pripravnik v LD Mislinja. Po treh letih pripravnika je opravil lovski izpit in ostal zvest član lovski družini do danes. Hkrati se je včlanil v Lovsko-kinološko društvo (LKD) Maribor in bil tam član do ustanovitve LKD Koroške, katerega član je še vedno.

Nabavil si je psa istrskega goniča in tej pasmi ostaja zvest še dandanes. Že kot mlad lovec je spoštoval starejše člane lovce, predvsem strokovnjake na področju kinologije; največji vzornik mu je bil Franc Dvorjak, ki ga je navdušil za kinološka tekmovanja. Kot ekipa so se udeleževali različnih tekmovanj goničev širom Slovenije in dosegali dobre rezultate. Največji uspeh pa je bil v letu 1984, ko so osvojili tretje mesto na državnem prvenstvu in domov prinesli pokal. Vinko je še vedno velik ljubitelj skupnih lovov.

V LD Mislinja je Vinko je opravljal različne funkcije, in sicer je bil član izvršnega odbora v lovski družini od leta 1981 do leta 1985 in od leta 2014 naprej, kinološki referent od leta 1985

do leta 1987 in od leta 1989 do leta 1991, član disciplinske komisije, več kot 25 let je bil revirni vodja, mentor pripravnikom, več let član nadzornega odbora, praporščak, dolga leta je imel eno vidnejših vlog tudi na skupnih lovih. Letos mu je potekla funkcija člana disciplinske komisije; sedaj je član finančne komisije v lovski družini.

Vinko je kot nesebičen lovec v svojem lovskem stažu vnesel med člane zdrave odnose. Za prizadevno delo je prejel številna odlikovanja in priznanja. Lovska zveza Slovenije ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge, zlatim znakom za lovske zasluge in jubilejnim znakom za 40 let članstva v lovski organizaciji. Koroška lovska zveza ga je odlikovala s priznanjem območne lovske zveze II. Prejel je tudi kinološka priznanja in odlikovanja: vodnik psa, srebrni znak za kinološke zasluge, zlati znak za kinološke zasluge ter red za kinološke zasluge II. stopnje. Lovska družina pa mu je podelila priznanje za 70. in 75. jubilej.

Vinko, skoraj vsa leta si opravljal eno ali drugo funkcijo v lovski družini, si zelo pošten in nesebičen lovec z veliko znanja na področju kinologije. Ostani tak lovec še naprej. Še na mnoga leta, ti vzklíkamo mislinjski lovci.

LD Mislinja – J. S.

Jožef Žiberna, član Lovske družine (LD) Boč na Kozjaku, se je rodil 6. julija 1942 in je letos poleti praznoval 80 let.

V lovske vrste je vstopil leta 1961, lovski izpit pa je opravil v letu 1962.

Naš Jožef ali Jože je imel v naši lovski družini pomembno vlogo: kar 32 let je bil tajnik naše lovske družine, bil je oziroma je še revirni vodja, član nadzornega odbora, član disciplinske komisije in predsednik komisije za izobraževanje.

V času opravljanja nalog tajnika lovske družine je prve zapisnike pisal na roko, pozneje pa na pisalni stroj, ki mu ga je dala na voljo prejšnja služba. Ko je prišlo obdobje računalnikov, je funkcijo prepustil nasledniku. Pa ne zato, ker ne bi obvladal računalnika, preprosto zato, ker se mu ni več ljubilo. Njegovo računalniško znanje je starosti primerno, elektronska sporo-

čila gleda prek telefona in prek njega na sporočila tudi odgovarja.

Jože se udeležuje vseh delovnih akcij. Zanj in za nas je zlasti pomembna delovna akcija košnje pri Garbu. Redno se udeležuje tudi vsakoletne pristrelitve risanice.

Jože je za svoje delo v lovstvu prejel več priznanj: znak za lovske zasluge, reda za lovske zasluge III. in II. stopnje ter znaka za 50 in 60 let članstva v lovski organizaciji.

V TEM MESECU PRAZNUJEJO SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ*

95 let

Martin Željko, LD Adlešiči

90 let

Branko Delcort, LD Rače
Edvard Makuc,
LD Gaj nad Mariborom
Virgilij Panger, LD Izola
Danilo Podlogar, LD Mengeš
Anton Zalar, LD Sodražica

85 let

Mihael Ferjančič, LD Krekovše
Jožef Hudoklin, LD Kamnik
Anton Iskra, LD Kozlek
Franc Pelhan, LD Idrija
Štefan Petek, LD Dobrova
Anton Pezdirc, LD Črnomelj
Viljem Vidmar, LD Dol pri Hrastniku

80 let

Miha Adamič, LD Lukovica
Marjan Arko, LD Mokrc
Janko Bec, LD Juršinci
Eljo Robert Čotar,
LD Tabor Dornberk - Branik
Tone Dermastja, LD Kamnik
Rajnhold Jelen,
LD Bojansko - Štore
Jožef Jeršin, LD Škofljica
Vili Juvančič, LD Vače
Jožef Pino Klabjan, LD Dekani
Feliks Korošak,
LD Dobrava v Slovenskih goricah
Franc Kralj, LD Pšata
Cvetko Krapež, LD Kozje Stena
Drago Krepf, LD Starše
Leopold Kuhta,
LD Pesnica - Jarenina
Maksimiljan Lešnik, LD Oplotnica
Adolf Levičar, LD Krško
Vincenc Mrak, LD Kanal
Anton Orehek, LD Pšata
Alojz Ovsenik, LD Udenboršt
Oto Pesek, LD Starše
Otokar Praper, LD Dravograd
Srečko Skubin, LD Dobrovo
Ivo Škrinjarič, LD Kapla
Alojzij Škrjanec, LD Grosuplje

75 let

Franc Antolič, LD Ormož
Venceslav Čopi, LD Čezsoča
Bogomir Gorenšek, LD
Kostanjevica na Krki
Franc Kalič, LD Draga - Trava
Ferdinand Karat, LD Jančev Vrh
Maksimiljan Karba, LD Domžale
Jernej Kenda, LD Krekovše
Milan Kočar, LD Jošt Kranj
Zoran Komac, LD Bovec
Albin Koren, LD Drežnica
Alojz Kozic, LD Apače

Jože se velikokrat pošali in glede na svoje razmišljanje sploh ne kaže, da ima 80 let. Na sejah članstva in komisij je vedno prisoten, podaja pametne predloge in mnenja, ki so včasih značilna samo zanj. Ampak mi ga kot takšnega sprejemamo.

Spoštovani Jože, iskrene čestitke ob jubileju in še na mnoga zdrava leta ter dober pogled ti želimo.

LD Boč na Kozjaku – S. F. K.

Alojz Kozjek, LD Bohinjska Bistrica
Franc Krnel, LD Prestranek
Franc Lešnik, LD Slovenska Bistrica
Ladislav Levičar, LD Krško
Jože Marolt, LD Bovec
Stanislav Mavrič, LD Gornji Grad
Vladimir Mrzel, LD Litija
Dimitrij Paher, LD Šentjur
Ludvik Poje, LD Draga - Trava
Anton Polajžer, LD Rogatec
Tomislav Primožič, LD Sovodenj
Jožef Pugelj, LD Bukovca
Jožef Rehar, LD Brje - Erzelj
Franc Rifel, LD Peca - Mežica
Boris Rožman, LD Pernica
Egon Seljak, LD Brje - Erzelj
Ivan Sreš, LD Murska Sobota
Iztok Stanovnik, LD Logatec
Gvido Svet, LD Cerknica
Ivan Tratnik, LD Col
Drago Vidmar, LD Kapele
Stojan Vončina, LD Trnovski gozd
Emil Zdovc, LD Prežihovo
Zvonko Zupan, LD Podsreda
Stojan Žigon, LD Koper

70 let

Boris Babosek,
LD Jože Lacko - Ptuj
Zdravko Balarin, LD Kresnice
Franc Barlič, LD Trojane - Ožbolt
Peter Blatnik, LD Bučka
Stojan Čebokli, LD Kras Dutovlje
Janez Fabrizio, LD Lijak
Aleš Gašperčič, LD Čezsoča
Drago Grosman, LD Apače
Ivan Halužan, LD Kozje
Zoran Janoškovič,
LD Žabnik Obrov
Jurij Kamenik, LD Oplotnica
Stanislav Karba, LD Ljutomer
Ivan Kodrič, LD Makole
Peter Krečič, LD Vipava
Milan Ladinec, LD Cankova
Franc Magdič, LD Polskava
Franc Malečkar, LD Žabnik Obrov
Ladislav Martinčič,
LD Draga - Trava
Stanislav Meh, LD Gradišče
Slavko Orehek, LD Mirna Peč
Milan Pliberšek,
LD Šmartno na Pohorju
Marjan Podboj, LD Bukovje
Franc Prah, LD Čatež ob Savi
Mirko Severkar, LD Brezovica
Franc Smolko, LD Radenci
Gvido Širnik, LD Orlica
Rado Špolad, LD Ljubinj
Franc Toš, LD Trnovska vas
Zdravko Turk, LD Iga vas
Pavel Uršič, LD Škofja Loka
Otmar Zel, LD Duplex
Branko Zupančič, LD Kresnice

Vsem jubilentom iskrene čestitke!

* Po podatkih iz lovskega informacijskega sistema *Lisjak*.

Narisiel: Milán Samar

Lovec na obisku v Vrtcu Pivka

Sončen majski dan smo izkoristili za obisk gozda, ki je najljubši kotiček za prosto igro v skupini *Kamenčki Vrtca Pivka*.

Tistega pomladnega dne smo

ga nadgradili z obiskom lovca. Eden izmed naših dedkov oziroma *nonov*, kot jim rečemo pri nas, se je z veseljem odzval našemu povabilu in nam prišel predstaviti poslanstvo lovca, saj je tudi sam lovec, član *Lovske družine Pivka*.

Narisal: Vital Šuligoj

Vse foto: Katja Sedmak Ronzullo

Lovec Danilo Gerzetič je otrokom pokazal rogovji jelena in srnjaka.

Lovec je otrokom prinesel pokazati tudi oblačila in pripomočke, ki jih uporabljajo lovci.

Vsi skupaj smo preživeli zanimiv dan v naravi.

Otroci so lovca poslušali z zanimanjem.

Pokazal nam je rogovji jelena in srnjaka ter oblačila in pripomočke, ki jih uporabljajo lovci. S pomočjo fotografij nam je predstavil tudi živali, ki živijo v naših gozdovih. Spregovoril je o delu lovca skozi vse letne čase, naštel pravila, ki jih morajo lovci upoštevati, in še bi lahko naštevali. Otroci so ga poslušali z velikim zanimanjem, mu postavljali različna vprašanja in nova spoznanja pozneje podoživeli skozi igro v smrekovem gozdičku.

Hvala lovcu **Danilu Gerzetiču** za nepozabno in čudovito izkušnjo!

Katja Sedmak Ronzullo,
Vrtec Pivka

ŠKODA PO DIVJADI

Z intenzivnim kmetijstvom, sečnjo gozdov in pozidavo zemljišč posegamo v življenjski prostor divjadi. To so razlogi, zakaj divjad na človekovi lastnini povzroča škodo. Divji prašiči pogosto s svojimi rilci rijejo po travnikih, ker tam iščejo drobcene živali, ličinke ali sočne koreninice trav. Medvedi lahko razbijejo čebelnjake in iz njih ukradejo med ter pojedjo ličinke čebel. Volkovi se lotijo čred ovac, ki so zanje okusen lahek plen. Jelenjad s svojimi velikimi lačnimi gobci objeda in lupi mlado drevje. Kmetje se pogosto jezijo, ker jim lisice s kmetij odnesejo kokoši, poljski zajci in srne pa stikajo po vrtovih in grizljajo njihovo najlepšo solato. Lovci se trudimo, da bi bilo škode, ki jo povzroča divjad, čim manj, kmetje pa morajo ob tem zelo skrbno zavarovati svoje imetje in živali pred obiski divjih živali.

PREBERI SPODNJE STAVKE IN SI OB TEM DOBRO OGLED ILUSTRACIJE. MANJKAJOČE BESEDE VPIŠI NA ČRTE. POPOLN STAVEK ŠE ENKRAT PREBERI.

RIJEJO
PO

, KER IŠČEJO
LIČINKE

IN
KORENINICE

_____ RIJEJO PO _____, KER IŠČEJO LIČINKE _____ IN KORENINICE _____.

RAZBIJE

, DA PRIDE DO
SLADKEGA

IN LIČINK

_____ RAZBIJE _____, DA PRIDE DO SLADKEGA _____ IN LIČINK _____.

NISO LENI, ČE SO

POCENI!

_____ NISO LENI, ČE SO _____ POCENI! (slovenski pregovor)

Domača naloga za mladega lovca

Mladi lovci bodo z zabavnimi in poučnimi domačimi nalogami spoznavali gozdni prostor in živali v njem. Vsaka domača naloga naj bo napisana na svojem listu in vložena v mapo z naslovom Mladi lovec.

Z lovцем se sprehodita med polji in njivami, nato pa pojdita še v gozd. Opazujta naravo. Ali so divje živali kje povzročile škodo človeku? So na njivi pojedle solato? Ali sta v gozdu videla objedena ali olupljena mlada drevesca? Morda pa bosta videla na tleh sledi ritja divjih prašičev?

Razmisli, ali so divje živali res povzročile škodo človeku? Ali je morda človek s svojimi kmetijskimi površinami prišel preveč v njihovo bližino in pravzaprav človek škoduje njim? Na list papirja nariši, kaj sta v gozdu videla in katera vrsta divjadi je povzročila škodo.

Rudi Dvornik: v življenju mu zvesto sledijo skromnost, les, lovstvo ...

Znana slovenska pesem *Le sekaj, sekaj smrečico* ... in koroška lovška *Pod goro se jager spreha* ..., ki je neuradna himna Koteljskega, zagotovo najbolj nazorno opevata delo in življenje 78-letnega člana Lovske družine Prežihovo - Kotlje **Rudija Dvornika**, do nedavnega gospodarja idilične kmetije Brčnik. Na Brčnikovem gruntu, ki leži nad Rimskim vrelcem v Kotljah, kjer še iz časov cesarja **Franca Jožefa** še vedno izvira tako znana »koteljska kislá voda«, dandanes v slogi živi svoje skromno kmeč-

ko in lovsko življenje. »Poleg moje žene **Lojzke**, hčerke **Urške**, prihodnjega zeta **Borisa** ter vnukov **Urbana** in **Gregorja** so moja družina in življenjska skromnost ter les in 'jaga' najpomembnejši sopotniki v mojem življenju. Ljubezen do lesa mi je že v zibelko dal moj polbrat **Franc Kokučnik**. Očeta nisem poznal, saj je padel v drugi svetovni vojni le nekaj mesecev po mojem rojstvu. Mama **Marija**, ki se je rodila na Večkovi kmetiji, pa se je priženila na Brčnikovo. Imel sem še brata **Kristija** in sestro **Zofko**. Že v rani mladosti sem spoznal, kako pomemben je gozd za preživetje na mali skromni kmetiji, kot je naša. Zato sem ves čas sledil odgovornemu ravnanju z našim gozdom. Sekal sem le toliko, da smo lahko živeli skromno kmečko življenje. Leta 1967 sem začel upravljati z našim gozdom. Takrat še ni bilo motornih žag, zato sva s Francem v gozdu delala s tako imenovano žago 'amerikanko'. Bilo je res težko in nevarno podirati drevesa. Tudi danes ni nič lažje in bolj varno. Ves čas sečnje moraš biti pozoren nase in na bližnjega, ki ti pomaga. Naša kmetija meri 33 hektarjev, od tega je 22 ha gozda. Ker se nahaja v bolj vlažnem predelu pod Uršljo goro, kjer les bolj hitro raste, je zato tudi letni prirastek večji. Na leto posekamo okrog 110 m³ lesa. V vseh letih mojega gospodarjenja s kmetijo in gozdom, zadnjih nekaj let s kmetijo upravljata Urška in Boris, sem sam posekal veliko smrek, macesnov, hrastov, jesenov in bukev. A zaslužek od prodaje lesa

vedno ni bil dovolj za normalno kmečko življenje. Zato sem bil nekaj let kot sekač zaposlen tudi v državnem gozdu. Delal sem tudi v ravenški železarni pri industrijskih zidarjih,« je za uvod predstavil del svojega pestrega kmečkega in z lesom obarvanega življenja.

pešen lovski strelec superveteran. Zaradi njegove pokončne lovske drže, zvestobe in pripadnosti zeleni bratovščini velja za lovca z veliko začetnico. A najbolj ponosen in srečen je, da je lovka postala tudi hčerka Urška, ki je v domači lovski družini tudi funkcionarka –

Vse foto: Franc Rotar

Rudi Dvornik - Brčnik velja za enega najbolj prepoznavnih in spoštovanih »koteljskih jagrov«.

Ponosen je na zbirko lovskih trofej, številne pokale in medalje z lovskih strelskih tekmovanj.

Brčnikovega Rudija, tako ga kličejo lovski prijatelji, krajani Kotelj in drugi znanci doma in tudi v tujini, od mladih nog zvesto spremlja tudi ljubezen do narave in divjadi. Od leta 1967 je član zelene bratovščine. Nikoli ni bil lovski funkcionar domače lovske družine, ampak je kar 49 let revirni vodja lovišča. Najdlje je bil revirni v Podgori, kamor spada tudi njegova kmetija, zadnja leta pa je vodja revirja Preški vrh. Je spoštovan in cenjen lovski tovariš ter prijatelj. Še vedno je zelo us-

na **Koroški lovski zvezi** opravlja zahtevno delo strokovne tajnice. Ko je »koteljski jager« postal tudi njen Boris, je postala Brčnikova kmetija povsem lovsko obarvana.

Lovstvo ga je navdušilo tudi za ljubiteljsko rezbarstvo. Ker je samouk oblikovanja lesa, njegove rezbarije – lesene skulpture – sicer po njegovem mnenju nimajo velike umetniške vrednosti, a za Rudija je v lesu upodobljena divjad neprecenljiva. Kako tudi ne bi bila, saj jo izdeluje pozimi, ko je hud mráz in ima tedaj največ časa.

Samouki ljubiteljski rezbar med svojo leseno divjadjo

Rudi z živalskimi prijatelji

Takrat najraje ustvarja v lesu. Tako vedno znova in znova dokazuje, da je velik ljubitelj narave. »Moje prve rezbarije so nastajale že pred mnogimi leti ob podiranju dreves v gozdu. Ko sem opazil kakšno zanimivo koreniko ali drugače zavito drevo, sem ga že poskušal oblikovati. Ni mi vedno uspelo. Zato sem veliko svojih (ne)umetniških lesenih rezbarij tudi razrezal za drva. Les je res lep, topel in na vse načine uporaben. Jaz ga najprej na grobo obdelam z motorno žago. Nato pride na vrsto bolj fina obdelava z dletom in brusilko. Do danes sem naredil okrog deset lesenih medvedov,

nekaj kozorogov, gamsov in drugih gozdnih živali. Letos se bom lotil izdelave lovskega psa. Nekaj svoje lesene divjadi sem tudi podaril,« je Rudi razkril svojo umetniško žilico in dodal, da je večš tudi izdelave »šikelnov« (op. a.: strešnih kritin), s katerimi je pokril veliko krmišč in visokih prež. »Nekoč so bili večši izdelave ostrejši, 'šikelnov' in pokrivanja streh nekateri naši že pokojni 'jagri': **Feliks, Franc in Stanko Kočnik ter Andrej Merkač.** Danes smo ostali večši lovskega tesarstva, izdelave lesene kritine in pokrivanja samo še **Emil Zdovc, Jože Krivograd in jaz,**« je še dodal.

Njegova lovska soba je res privlačna in zanimiva. Toliko pokalov in medalj z lovskih strelskih tekmovanj, skrbno urejenih lovskih trofej človek ne vidi vsak dan na kupu. Številne nagačene gozdne živali – gamsi, medved, gozdne kure, svizec – roglji močnih gamsov, polži muflonov, rogovja jelenov in srnjakov samo razkrivajo, da je mnogo svojega prostega časa preživel na »jagi« in tudi, da je nemalo težko prigarane denarja namenil za lov. Rad poudari: »Nimam avtomobila, ne kadim, ne hodim v gostilne, z Lojzko pa tudi ne greva na dopust. Zato mi je v največje zadovoljstvo,

da lahko grem s prijatelji uplenit kakšnega srnjaka v druga lovišča. Od leta 1990 imam doma tudi malo oboro za gojene damjake. Sedaj jih imam petnajst. Vsako leto odstrelim okrog osem damjakov, to je letni prirastek. Iz mesa naredim ne tako malo kakovostnih divjačinskih salam. Med našimi domačimi suhomesnatimi izdelki so tudi goveje salame, klobase in meso,« je ob koncu še povedal prijazen, nasmejan in dobrovoljen »kotuljski jager« Rudi Dvornik - Brčnik.

Franc Rotar

Mejice, remize, grmišča in gozdni robovi izginjajo

Skoraj 30 let spremljam in dokumentiram spremembe v življenjskem okolju poljske divjadi v Slovenskih goricah s poudarkom na Pesniški dolini in v dolinah pritokov reke Pesnice, še zlasti Drvanje in Ročice. Pred časom so bile spremembe v primerjavi z dogajanjem v zadnjih nekaj letih dokaj mile in je še ostajalo upanje, da bo mala poljska divjad lahko preživela. Potem pa je nastal prebrat in večina remiz, mejic, živih mej, grmišč in vetrobranskih pasov je padla pod sekirami in izginila v ognjenih zubljih. Kar je izgubljeno, je izgubljeno. Zato je preživetje omenjene divjadi, sploh fazana, ki je pred desetletji veljal za priljubljeno lovno vrsto, le še vprašanje časa. Upal sem, da lanske alarmantne ugotovitve ne odražajo dejanskega stanja, a sem se očitno motil, saj je zaradi sprememb v okolju poljska jerebica dobesedno izginila iz osrednjih delov Pesniške doline. Podobna usoda čaka prepelico in za konec

še fazana. Pri tem ni več pomoči in s tem se je treba sprijazniti.

Najslabše se je zgodilo poljskim kuram – jerebici in fazanu – zaradi načrtnega uničevanja mejic in

Foto: Lojzi Avenik

Najslabše se je zgodilo poljskim kuram – jerebici in fazanu – zaradi načrtnega uničevanja mejic in remiz. Ne bo odveč ponoviti, da v mejicah živijo, se hranijo in se vanje zatečejo številne živalske vrste. Preživetje male poljske divjadi, sploh fazana, je tako le še vprašanje časa.

Foto: Milan Vogrin

Kmetje so že zdavnaj pozabili, da so bile njihov velik naravni zaveznik tudi poljske jerebice, ki so nekoč opravile vlogo sodobnih kemičnih zaščitnih sredstev za varstvo rastlin. Le redki to še vedo in še redkejši pomagajo lovcem pri iskanju površin, na katerih bi morda lahko uredili manjše umetne mejice in remize.

remiz. Ne bo odveč ponoviti, da v mejicah živijo, se hranijo in se vanje zatečejo številne živalske vrste. V naravnih mejicah lahko najdemo tudi veliko pestrost rastlinskih vrst, ki je po navadi podobna rastlinstvu okoliških gozdnih robov. Žal tudi gozdni robovi padajo pod sekirami in motornimi žagami, se neneh-

no redčijo in tako mala poljska divjad izgublja še zadnja varna pribežališča za preživetje. Letos sem več dni spremljal, kako je padal gozdni rob med Verjanami in Osekom. Brez milosti so pele sekire in brnele motorne žage.

Lovci in naravovarstveniki dobro poznamo opozorila strokovnjakov, kako učinkovito lahko goste

mejice ščitijo površine pred izgubo rodovitne prsti zaradi vetrne in vodne erozije. Kot blažilec vetra vplivajo tudi na manjše izhlapevanje vode in še na marsikaj. Zdaj se ljudje s tem ponekod že strinjajo, saj podnebne spremembe v Pesniški dolini občutijo na svoji koži. Da o eroziji prsti ne govorimo. A kljub temu mnogi zgolj zamahnejo z rokami, češ: »Kaj spet hočejo jagri in ptičeslovci? Kaj nam mar za njihove fazane in zlatovranke?«

Če bi kmetje vsaj malo spoštovali nasvete strokovnjakov ter tu in tam uslišali katero od milih prošenj lovcev, bi nekaj mejic in drobnih remiz zagotovo ostalo. So namreč kmetov pomočnik, saj v njih živijo živali, ki se hranijo s škodljivci kmetijskih posevkov. Kmetje so že zdavnaj pozabili,

Foto: Marjan Toš

Do letos je bila tod remiza s krmišči za fazane ...

da so bile njihov velik naravni zaveznik tudi poljske jerebice, ki so nekoč opravile vlogo sodobnih kemičnih zaščitnih sredstev za varstvo rastlin. Le redki to še

vedo in še redkejši pomagajo lovcem pri iskanju površin, na katerih bi morda lahko uredili manjše umetne mejice in remize. Žal je takih površin vse manj in

manj in kljub dobri volji lovcev, da bi na tak način pomagali rešiti ogroženo poljsko divjad, se ji slabo piše.

Sprašujem se, ali smo že začeli uresničevati eno od programskih nalog iz programske-volilnega občnega zbora v Celju, da se bo **Lovska zveza Slovenije** začela načrtno ukvarjati tudi z vprašanji male poljske divjadi. Takšen predlog je bil soglasno sprejet. Menim, da (še) ne in ker čas neusmiljeno beži, bi bilo spodobno, da bi vsaj enkrat spregovorili tudi o tej tematici. Je že res, da so velike zveri, divji prašiči in jelenjad večini lovcev pomembnejša tema, a vseeno menim, da je tudi omenjena ogrožena poljska divjad vredna enakega spoštovanja, predvsem pa – velike skrbi!

Dr. Marjan Toš

Predstavitve dveh toplotno občutljivih naprav Swarovski Optik in Kahles

V sredo, 8. junija 2022, je **Zoran Petronijević**, prodajni zastopnik podjetja **Swarovski Optik** za zahodni Balkan, na ljubljanskem mestnem strelišču na Dolenjski cesti organiziral predstavitev nove temeljne nočne toplotno občutljive optične naprave **Swarovski Optik tM 35i**, prilagodljiv vmesnik (adapter) za namestitve naprave na dnevne

Sestavni del toplotno občutljive optične naprave Swarovski Optik tM 35 i na dnevni strelni daljnogled je tudi poseben snemljiv obroček (na fotografiji), ki ga je treba umakniti, preden puškin daljnogled povežemo, naravnano in učvrstimo z vzvodom prilagodljivega vmesnika.

strelne daljnogled tega podjetja. **Swarovski tM 35 i** je zasnovan tako, da lahko deluje kot samostojna naprava ali pa kot termovizijski nastavek. Ko ga uporabljate kot monokular, lahko povečavo preklapljate med eno- in štirikratno. Nastavek brez težav namestite tudi v temi, saj je pritrjevanje zelo preprosta.

V nadaljevanju je predstavnik Swarovski Optik predstavil tudi nov **nočni toplotno občutljiv strelni daljnogled Kahles Helia TI 25/35**. Optična povečava je odvisna od modela: 1,7-kratna pri **Helia TI 25** in 2,3-kratna pri

Vse foto: Boris Leskovic

Zoran Petronijević med razlago delovanja toplotno občutljive naprave **Swarovski Optik tM 35 i** in nočnega toplotno občutljivega strelnega daljnogleda **Kahles Helia TI 25/35**

Novo optično napravo Swarovski Optik tM 35 i na daljnogledu risavnice Swarovski Blaser, kal. .308 Winchester, je med prvimi preskusil ljubljanski puškar in trgovec Aleš Špendal.

Helii TI 35. Oba pa ponujata enake možnosti digitalnega zooma: eno-, dvo- in štirikratnega. Povečavo slike je mogoče zelo hitro prilagoditi z dvema gumboma na vrhu naprave. Uporabnik lahko preklaplja med tremi toplotno občutljivimi barvnimi načini: *White Hot*, *Black Hot* in *Red Only*. Izbira je odvisna od osebnih želja in trenutnih lovske razmer, saj lahko en barvni

način razkrije več opazovalnih podrobnosti na divjadi kot drugi.

Predstavitve so se udeležili skoraj vsi povabljeni predstavniki večjih prodajalcev lovske in športno-strelske opreme iz Slovenije ter predstavnik uredništva revije *Lovec*, v kateri tudi oglašuje večina prodajalcev lovske optične opreme proizvajalcev **Swarovski Optik** in **Kahles**.

Po Petronijevičevi izčrpni predstavitvi obeh najnovejših toplotno občutljivih optičnih naprav in po pojasnitvah o sestavnih delih ter načinu montaže na dnevne strelne daljnogledne omenjenih blagovnih znamk je sledilo dveurno preskusno praktično streljanje z montiranimi napravami na repetirnih risanicah *Blaser*, kal. .308 Winchester, na razdaljo 100 m. Pozneje je bil

na ustje puške cevi dodan tudi **blažilec poka puške A-TEC, mod. H2**, z vpetjem **A-lock**, ki ga je za poskus posodilo **Puškarnstvo Vute** iz Maribora.

Koristno in poučno druženje smo sklenili z zakusko in živahnim pogovorom v gostišču **Troja** nad ljubljanskim strelščem.

Boris Leskovic

Kuhanje najboljšega lovskega golaža na 29. Furmanskem prazniku v Postojni

V nedeljo, 3. julija 2022, je bil dan za 29. *Furmanski praznik*. Na turistično-etnološki prireditvi **Turističnega društva Postojna** je potekalo tudi tekmovanje v kuhanju najboljšega lovskega golaža, ki se ga je letos udeležilo šest ekip lovcev: iz **Lovske družine (LD) Bukovje**, **LD Brje - Erzelj**, **LD Prestranek**, **LD Črna jama**, **LD Vojkovo** in iz **Lovsko-kinološkega društva (LKD) Postojna**. Odlične izdelke vseh šestih ekip je ocenjevala šestčlanska komisija, ki ji je predsedoval podžupan Občine Postojna **Andrej Berginc**.

Razglasitev rezultatov sta obogatila: **Andrej Uhelj** na lovskem rogu in nastop **Lovskega okteta Javorniki**. Prvo mesto je osvojila ekipa LKD Postojna, drugo je za-

Foto: Milan Simčič

Utrinek s kuhanja lovskega golaža v Postojni

sedla ekipa LD Prestranek in tretje ekipa LD Bukovje. Prvonagrajena ekipa iz LKD Postojna se bo udeležila tudi tekmovanja v kuhanju lovskega golaža na naslednjem

Mednarodnem sejmu lovstva in ribištva v Gornji Radgoni.

Vsem ekipam je podžupan Občine Postojna podelil priznanja in praktične nagrade. Postojnsko-

Bistriška ZLD vsem ekipam in lovske družinam, ki so obogatile promocijo lovstva, čestita in se jim zahvaljuje za njihov prispevek.

Aleš Klemenc

OGLASNO SPOROČILO NAROČNIK:

Optics Trade, d. o. o.
www.optics-trade.eu

Predstavljamo: termovizijska monokularja Pulsar Axion 2 XG35 in 2 XG35 LRF

V junjski številki smo pisali o Axionih 2 XQ35 in XQ35 LRF, ki s svojo dostopno ceno navdušujeta uporabnike in ljubitelje termovizije. Kompaktna oblika monokularjev, ki jo Pulsar zadnja leta ponuja pod imenom Axion, je med lovci izjemno priljubljena, zato ni nič nenavadnega, da je v Pulsarjevi ponudbi iz leta v leto vse več modelov Axion. Axioni z oznako 2 XG so letošnja novost, v ponudbi pa sta zaenkrat dva modela – 2 XG35 in 2 XG35 LRF.

Oznaka XG prinaša izboljššan senzor v primerjavi z modeli XQ. Tako imata modela Axion 2 XG

Foto: Optics Trade, d. o. o.

Pulsar Axion 2 XG35

senzor z ločljivostjo 640 x 480 slikovnih pik, kar pomeni, da boste na sliki videli več podrobnosti v primerjavi z Axioni 2 XQ, ki imajo zaslon z ločljivostjo 384 x 288 slikovnih pik. Senzor je evropskega izvora. Daljši je tudi doomet zaznavanja, ki znaša 1750 m. Divjad velikosti srne lahko v dobrih razmerah ocenite na razdaljah do 400 m. Axioni 2 XG imajo najboljši zaslon v seriji. Njegova

ločljivost znaša 1024 x 768 slikovnih pik, kar znatno pripomore h kakovosti slike (modeli 2 XQ imajo zaslon z ločljivostjo 640 x 480 slikovnih pik).

Napredna senzor in zaslon za svoje delovanje porabita več energije, zato lahko z enim polnjenjem pričakujemo do sedem ur delovanja, kar je štiri ure manj kot pri modelih 2 XQ. Za delovanje je potrebna baterija tipa APS5, ki

jo je mogoče zamenjati v le nekaj sekundah. To je še vedno ena glavnih prednosti Pulsarjevih naprav pred konkurenčnimi. Med druge mehanske prednosti prištevamo še kompaktno, ergonomsko obliko in magnezijevo ohišje.

Axiona 2 XG sta po zunanosti skoraj povsem enaka modeloma 2 XQ. Edina razlika je v zapisu imena modela na desni strani naprave, ki je obarvan z rdečo barvo namesto z modro. Z obema Axionoma 2 XG lahko zajemamo slike in snemamo videe ter ju povežemo z aplikacijo Stream Vision 2. Model LRF omogoča še lasersko merjenje razdalje do 1000 m.

Za Axion 2 XG35 je treba odšteti 2490 evrov, za LRF-različico pa 2790 evrov. Nakup je mogoč na spletni strani www.optics-trade.eu in v vseh boljše založenih lovske trgovinah. Ob nakupu naprave prejmete triletno jamstvo. Za več informacij nas pokličite na 031/770-520 (Optics-Trade).

LOVSKE SPOMINČICE, NABRANE NA SLOVENSKEM

NA ENI STRANI ANDRAŠOVČANI, NA DRUGI LOVRENČANARJI ...

Povsem po naključju sem dobil v branje knjigo z naslovom *V goricah* izpod peresa Antona Lajha, slovenskogoriškega rojaka iz nekdanjega Sv. Lovrenca, zdajšnjih Juršincev v Slovenskih goricah. Avtor je v zelo preprostem, enostavnem in domačem razumljivem jeziku predstavil navade in običaje tega dela Slovenskih goric, kmečka opravila v posameznih letnih časih, cerkvene in druge praznike, ribolov v reki Pesnici in v njenih pritokih in – seveda, tudi divji lov, kar je poimenoval z domačim izrazom *raubšicerija*. To poglavje je sicer kratko, zato pa izredno zanimivo, slikovito in rahlo hudomušno napisano. Divji lov ali *tubšicerija*, kot tej obliki lova še vedno rečejo

Sv. Lovrenc v Slovenskih goricah konec 19. stoletja

domačini iz tamkajšnjih krajev, je bil sestavni del življenja. Še več, bil je neke vrste del običajev v času odraščanja mladeničev, ki so poskušali dokazovati svoje »junaštvo« tudi skozi divjo »jago«. Avtor je pošteno zapisal, da so bili tamkajšnji kraji včasih bogati z divjadjo. To je zgodovinsko točno – ni bilo veliko sm, zato pa toliko več zajcev, poljskih jerebic, fazanov, ključačev in tudi divjih rac. *Raubšice*, kot se je reklo takim divjim lovcem, so najbolj mikali zajci in fazani. Na črno pa so v zanke radi lovili tudi prepelice, ki jih je bilo na travnikih in v pšeničnih poljih v Pesniški dolini v izobilju. Tu in tam je kateri od »raubšicev« dvignil puško tudi na srno, a res poredkoma, če je bilo nujno potrebno več mesa. V stari Jugoslaviji so imeli lovski zakupniki lovišča v zakupu, po letu 1945 pa so bile ustanovljene lovske družine, ki so imele svoje lovske čuvaje in so tudi skrbno bdele nad divjimi lovci.

Od nekdanj velja, da je najslajše tisto, kar je prepovedano in tudi mladeniči iz Pesniške doline so ravno zaradi stroge postave in prepovedi včasih lovce dobesedno izzivali in lovili živali brez strahu. Orožje so imeli le redki, zato pa so bili vsi drugi velemejstri pri nastavljanju zank. Najraje so se ukvarjali z divjim lovom v jeseni, ko je listje odpadlo in so točno videli, na katerih vejah sedijo fazani in prenočujejo. Oblasti, v stari Jugoslaviji žandarji, v socialistični pa miličniki, so taka dejanja spremljali in so mnoge divje lovce poznali, le prijeti jih je bilo težko, saj so se skoraj vedno izmuznili in plen pravočasno skrili, da ni bilo nobenih dokazov. Nekateri žandarji v Kraljevini Jugoslaviji so včasih zamižali na obe oči, če je bil kdo divji lovec samo zato, da je lahko vsaj ob nedeljah lačnim otrokom postregel z zajčjim golažem ali fazanovo juho. Po letu 1945 pa so bili miličniki strožji in so znali *raubšice* tudi presenetiti. Včasih so katerega celo obsodili in zaprli; za strah, so rekli na postajah Ljudske milice. Poznal sem miličnika, ki je prijetemu *raubšicu* primazal takšno zaušnico, da se je revež kar opotekel in mu na kolenih obljubil, da ne bo nikoli več nastavljal zank zajcem in fazanom. In je obljubo tudi držal.

Proti jeseni so divji lovci skrbno spremljali gibanje fazanov in vedeli, da na nekaterih drevesih prenočuje tudi po deset fazanov. Kot so mi pripovedovali očividci, so se neki večer na divjo »jago« spravili *raubšici* iz Sv. Andraža in iz Sv. Lovrenca. Vsi so šli na »jago« v Čreto, in to že v mraku, da bi si dobro ogledali, kje sedijo fazani. V zavetju noči so se počutili varne in ko je prvič počila puška, je na tla padlo kar pet fazanov. Strelci so imeli ob sebi nosače in ko enemu od njih ni uspelo pobrati vseh pet ustrelenih fazanov, je znova počila puška. Na drugem koncu Črete. To pa je bil vzrok za preplah, saj sta bili očitno na delu dve skupini *raubšicev*. Vsaka od njiju je pobrala plen in bežala pred miličniki, ki so v Juršincih vedeli, kaj se dogaja in so na zvit način preverili udeležence dvoje »jage« v Čreti. Pokazalo se je, da so bili na delu *raubšici* iz sosednjih far (zdaj občin) in da so se z nekaterimi lovci celo poznali. Kmalu se je večina *raubšicev* pridružila zeleni bratovščini, v kateri so se izkazali kot dobri lovci in varuhi divjadi. Tistih, ki so zaradi strahu brezglavo bežali vsak na svojo stran po samu dveh streljih iz puške, ni več med živimi. Spomin nanje pa je ostal.

Pripravil: dr. Marjan Toš

OKUSI NARAVE

Jelenji ragu s papriko in fižolom

Za šest do osem oseb potrebujemo:

Za marinado:

- ✓ 1500 g jelenjega mesa
- ✓ 3 žlice sojine omake
- ✓ 2 manjša čilija
- ✓ srednje veliko rdečo čebulo
- ✓ po eno žlico muškatanega oreščka, mlete kumine, majarona, mletega

suhega česna

- ✓ 3 žlice olivnega olja
- ✓ 150 ml vina

Za ragu:

- ✓ srednje veliko rdečo čebulo
- ✓ dve papriki
- ✓ 3 stroke česna
- ✓ 2 žlički dimljene rdeče paprike v prahu
- ✓ 400 g paradižnika
- ✓ 350 ml jušne osnove
- ✓ žličko kumine in žličko muškatanega oreščka
- ✓ žlico sladkorja
- ✓ 800 g kuhanega fižola
- ✓ sol in poper

Meso zrežemo na koščke. Stresemo ga v skledo, dodamo sojino omako, seseklan čili in na rezine zrezano čebulo, muškati orešček, mleto kumino, majaron, mlet česen, olivno olje in na koncu še vino. Dobro premešamo, pokrijemo in postavimo na hladno za en dan.

V večji ponvi na vročem olju opečemo jelenje meso, da zakrknje. Tekočino marinade prihranimo. Dodamo zrezano čebulo in papriko, premešamo in dušimo nekaj minut. Česnove stroke zdrobimo in zrežemo ter dodamo mesu skupaj z dimljeno rdečo papriko. Ponovno premešamo in počakamo, da »zadiši«. Odpremo pločevinko paradižnika in ga skupaj s pripravljeno juho iz goveje ali kokošje jušne kocke dodamo raguju, prav tako tudi tekočino marinade. Začnimo s kumino, muškatnim oreščkom in sladkorjem. Premešamo in nekaj minut počakamo, da se pokuha. Solimo in popramo po okusu.

Ragu lahko kuhamo v pokriti posodi na kuhalniku na srednji temperaturi ali v vnaprej ogreti pečici pri 160 stopinjah Celzija 60 do 90 minut. Trideset minut pred koncem dodamo skuhan fižol. Nič pa ne bo narobe, če ga dodamo že ob začetku kuhanja, le malo se bo razpustil. Tudi to je dobro. ☺

Zraven lahko ponudimo na vodi skuhan zдроб, pa naj bo pšenični ali koruzni.

O papriki: Poznamo veliko vrst paprik, ki se razlikujejo po barvi, obliki, debelini mesnatega dela ploda in ostrini okusa. Cenimo jo zaradi velike količine vitamina C, ki se najmanj izgubi, če papriko uživamo surovo. S pečenjem ali kuhanjem vitamin delno uničimo. Solato iz sveže paprike pripravljamo tik pred kosilom, saj se vitamin C izgublja z rezanjem zaradi delovanja kisika iz zraka. Nekateri menijo, da je v ostri papriki več vitamina C, kar pa ni res. ☺

Ponudimo z veliko žlico ljubezni in spoštovanja do hrane in živali!

Žan in Eva

Nepričakovano nas je pretresla vest, da nas je 29. junija 2022 za vedno zapustil naš lovski prijatelj, mož, oče in deda **Ivan Posedel**.

Ivi, kot smo ga klicali, se je rodil 22. avgusta 1945 v Celju očetu Ivanu in mami Kristini, otroštvo je preživel skupaj s sestro v Ločici. Takratni težki časi so zahtevali, do se je takoj po osnovni šoli zaposlil v Garantu, od koder je po štiridesetih letih službe odšel v pokoj. Usoda je hotela, da je spoznal dekle, ki ji je bilo ime Iva. Ivi in Iva sta se poročila 17. februarja 1968 in si dom ustvarila v Parizljah. V zakonu sta se jima rodila sinova Robi in Borut, ki sta jima dala tri vnuke: Grego, Žana Luko in Lovra. Ivi je z delčkom svojega srca še vedno ostal na svojem domu v Ločici in vzdrževal rojstno hišo, ko je ostala prazna. Zato je bil najbolj srečen, ko se je Borut odločil, da si bo tam ustvaril svoj dom.

Ivi je že kot otrok spoznal, kaj je lov, saj so bili njegov oče in oba strica lovca. Leta 1976 je postal član Lovske družine (LD) Polzela z željo, da bosta z očetom lahko skupaj hodila na lov. To je trajalo samo dve leti, ker je oče Anza, kot so ga klicali, zbolel in pozneje umrl.

Ivi je bil »jager« z dušo in telesom; udeležil se je skoraj vseh lovov, veselil in žalostnih trenutkov v delu naše lovske družine in če ga kdaj po naključju ni bilo, se je vedno našel kdo, ki je vprašal: »Kje je pa Ivi?« Nikoli nisi vedel, kdaj bo kaj »ušpičil« ali koga s kako lovsko šalo spravil v smeh, zato smo ga imeli radi takšnega, kot je bil.

Je pa bil Ivi tudi zelo resen lovec. Leta 1978 je opravil lovskočuvajski izpit in vse od takrat, celih 44 let, je bil aktiven lovski čuvaj. Njegovi lovskočuvajski dnevniki so bili vzorno vođeni in lepo napisani. Ivi je bil mentor številnim lovskim pripravnikom, ki so pozneje postali dobri člani naše lovske družine. Aktivno je sodeloval v delu lovske družine, saj je bil član mnogih komisij, v več mandatih je bil član upravnega ali nadzornega odbora.

Za svoje aktivno delo je dobil mnoga priznanja v lovski družini. Lovska zveza Slovenije ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge, redom za lovske zasluge III. stopnje in znakom za 40 let članstva v lovski organizaciji.

Ivi, mi vemo, da ti nisi umrl, ampak si samo odšel tja, kamor mi tako ali tako pridemo enkrat za teboj. Naj ti bo lahka slovenska zemlja, sveti Hubert in boginja Diana pa naj te popeljeta v večna lovišča.

Lovci LD Polzela

Člane Lovske družine Rižana je presenetila kruta in žalostna vest, da nas je 1. maja 2022 za vedno doletela kruta in nenadna usoda, ki je pretrgala nit življenja našega lovskega tovariša **Enca Rojca**.

Njegova življenjska pot se je začela 28. oktobra 1939 v Urbancih očetu Karlu in materi Viktoriji. Kljub kmečkemu delu doma je obiskoval poklicno šolo za natakara. Njegova prva zaposlitev je bila v Hotelu Triglav, kjer je delal kot natakara, pozneje pa kot receptor v Žusterni in do upokojitve vodil bife v Marketu na Plavljah.

Kot zaveden državljani je tako kot mnogo drugih mladih odšel služiti vojaški rok. Po odsluženem vojnem roku se je takoj zaposlil kot receptor in pozneje kot vodja restavracije Pri Bobrih, kamor so radi zahajali tudi nekateri naši lovci iz Lovske družine (LD) Rižana. V okviru gostinske dejavnosti je, tako kot mnogo drugih mladih, spoznal ženo Mirelo Peroša.

Bil je čas skromne, preproste družine,

čas dela, veselja, spoštovanja in ljubezni, čas, ko se mu je leta 1964 rodil sin Aleksander. Po več letih trdega dela sta si z ženo ustvarila nov dom ob mamini hiši v zaselku Puberli – Plavje.

Klic narave se je uresničil, ko je leta 1980 vstopil v zeleno bratovščino LD Rižana. Vsi so vedeli in kar je bilo tudi njemu v ponos, da je bil pošten, potrpežljiv, delaven in neutrudljiv lovec. Njegova iskrena pomoč in lepa beseda sta bili vedno dobrodošli.

Za izkazano sposobnost in predanost naravi, divjadi, delu in tovarištvu v lovski družini mu je Lovska zveza Slovenije na predlog LD Rižana dodelila znak za lovske zasluge in leta 2021 jubilejni znak za 40 let članstva v lovski organizaciji.

V LD Rižana si nismo mogli zamisliti dogodkov brez njegove zavzetosti pri organizaciji in pogostitvi ter streebi po končanem lovu oziroma zadnjem pogonu.

Žal nas je leta 1991 doletel oborožen konflikt z Jugoslovansko armado, kjer je Enco kot zaveden Slovenec sodeloval pri nalogah za uresničitev ideje o samostojni Sloveniji.

Ali je sploh mogoče potolažiti nekoga, ki ga v življenju prizadene takšna kruta usoda, kot je našega Enca doletela 6. aprila 2022 ob 14.30, ko se je poškodoval med vrtnim opravilom? Po 25 težkih, neusmiljenih in trpečih dneh se je njegovo srce zaustavilo za vedno.

Njegov odhod v večna lovišča ni dokončen, saj je pred odhodom s ponosom ustvaril in pustil zdrave korenine vsem nam lovcem in svoji dragi družini.

Pravimo, da ni pomembno življenja razumeti, pomembno ga je sprejeti in poiskati pravi cilj in smisel svojega poslanstva.

Hvala, Enco, za vse neštete lepe trenutke, ki smo jih imeli srečo deliti s teboj. Nikoli jih ne bomo pozabili. Počivaj v miru v večnih loviščih in lahka naj ti bo predraga domača slovenska istrska zemlja.

V imenu prijateljev, vaščanov, znancev in nas, lovcev LD Rižana, pobratene LD Podbrdo ter Lovske zveze Koper izrekamo tvojim najdražjim, posebej sinu Aleksandru in Ireni, vnukoma Kristjanu in Karin ter preostalim sorodnikom iskreno sožalje.

LD Rižana – F. S.

Odmaknjen od vsakodnevnega vrveža in srečanja s kolegi ob kavi nas je v zavetju doma ob ženi Miči za vedno zapustil lovski tovariš in dolgoletni starešina Lovske družine (LD) Šmarje

ter nekdanji predsednik Lovske zveze (LZ) Koper **Alojz Rožman**.

Toda kje naj sedaj, na koncu neke poti, ob bolečem odhodu 16. maja 2022, ki je neusmiljeno dokončen, začnemo? In kaj naj porečemo, ko je nemogoče v tako kratkem odmerjenem prostoru vplesti življenje, ki je vse od tedaj, ko se je začelo zavedati samega sebe, le dajalo in hrepelo po srečo drugih? In kako naj vnesemo v te zadnje, neobgljene stavke tiste besede, ki bi zmogle v vsej svoji veličini obuditi spomin na prehojeno pot poštenega, redkobesednega, vendar izredno kreativnega, uspešnega, poslovnega, delavnega in po duši neizmerno dobrega velikega človeka in lovskega tovariša?

Njegova življenjska pot se je začela 24. maja 1932 v Vučji Vasi v Prekiji. Kot zaveden mladenič je leta 1950 s ponosom odšel služiti vojaški rok v mornarico v Lovran pri Pulju. Po služenju se je preselil v Koper, kjer je služboval na Vojni upravi. Leta 1960 je prevzel računovodstvo v podjetju Mototehna, pozneje v Vino Koper, nato pa je dolgo let kot direktor uspešno vodil Tovarno Iplasa in bil podpredsednik Gospodarske

zbornice Slovenije. Upokojil se je leta 1990 kot direktor Gospodarske zbornice Jugoslavije v Trstu.

Kljub vsem družinskim obveznostim in poslovnih zavzetosti se je 3. marca 1969 z velikim veseljem včlanil v zeleno bratovščino LD Šmarje pri Kopru. Po opravljenem lovskem izpitu leta 1971 so mu bile takoj zaupane visoke vodstvene in odgovorne funkcije. Vrsto let je bil dolgoletni starešina LD Šmarje, predsednik nadzornega odbora, predsednik disciplinskega razsodišča in predsednik komisije za izobraževanje. Posebej bi omenili obdobje začetka izgradnje lovskega zavetišča na Kortini pod Koštabono, kjer je kot pobudnik vodil in koordiniral delo komisije za izgradnjo, za kar so mu lovci LD Šmarje neizmerno hvaležni.

Žal nas je leta 1991 doletel oborožen konflikt z Jugoslovansko armado, kjer je kot zaveden Slovenec sodeloval pri nalogah za uresničitev ideje o samostojni Sloveniji. Tedaj je bil aktiven na območju LD Šmarje na meji z Republiko Hrvaško v izvedbi akcije OKO s ciljem odkrivanja in javljanja milici morebitnih nezakonitih vdorov jugoslovanskih sil.

S svojim kreativnim in poslovnim znanjem je bil izvoljen v Upravni odbor nekdanje Obalno-Kraške zveze lovskih družin Koper, bil je tudi član Upravnega odbora Lovske zveze Slovenije (LZS). Njegova izredno bogata lovsko pot se kljub letom ni ustavila in leta 2010 mu je bila zaupana funkcija predsednika LZ Koper, ki jo je uspešno vodil osem let. Izreden in nepojmljiv projekt smo skupaj z njim uresničili, ko smo predlagali zgraditi prvi Naravovarstveni izobraževalni center LZ Koper v Srgaših - Šmarje. Brez njegove zavzetosti in svetovanja nikoli ne bi prišlo do uresničitve tako zahtevnega projekta. Škoda, da od sedaj nismo uspeli dokončati parka in učne poti za otroke, kar si je izredno želel. Glede na vse izjemno opravljeno delo bomo v znak spoštovanja in tovarištva v prostore LZ Koper izobesili njegovo silko.

Zdaj je njegov korak na lovske stezah zastal, življenje pa se bo nadaljevalo. Njegov odhod v večna lovišča ni dokončen; pravimo, da ni pomembno življenja razumeti, pomembno ga je sprejeti takšnega, kakršno pač je. In Lojze, kot smo ga klicali, je to znal, čeprav je v sebi gotovo velikokrat nihal med upom in obupom. Trenutkom na robu hudega je vselej znova znal prižgati nove moči in luči za smisel življenja. In znal je poiskati pravi cilj in smisel svojega poslanstva, znal je živeti srečo slehernega trenutka z družino, tudi tistih mnogih z naravo, z vsem, kar nam le-ta vedno znova daje, naravo, ki jo je poznal in spoštoval ter znanje o tem delil z nami prijatelji in z nami lovci ob jutranji kavi v Emoncu.

Kljub boleznii je do zadnjega za našo pomočjo in pomočjo žene Miče obiskoval in se nasmajal, ko je videl spremembe in napredek pri gradnji izobraževalnega centra.

Za svoje požrtvovalno, uspešno in ustvarjalno delo je prejel znak za lovske zasluge, plaketo LZ Koper, LZS ga je odlikovala z redom III. II. in I. stopnje, kar je vrh odlikovanja.

Njegov odhod tik pred častitljivim jubilejem 90 let nas je zelo prizadel, da ni pravih misli in ne stavkov, ni besed za izraz globokih čustev in tolažbe, v nas ni dovolj modrosti, s katero bi sebi in družini lahko dovolj razumno povedali, koliko srčnosti, delavnosti, poguma in notranje moči je imel.

Lojze, ponosni smo na vse neštete lepe trenutke, ki smo jih imeli srečo deliti s teboj. Nikoli te ne bomo pozabili. Za vedno si zapustil neizbrisljiv pečat v lovstvu slovenske Istre. Počivaj v miru v večnih loviščih in lahka naj ti bo predraga slovenska zemlja. Lovski tovariši izrekamo tvojim najdražjim, posebej življenjski spotnici Miči, hčer-kama, sinu in preostalim sorodnikom iskreno sožalje.

**LZ Koper – F. S.,
LD Šmarje – B. O.**

Iz lovske vrste so za vedno odšli:

Mirko Jenček, LD Črna jama,
* 10. 5. 1951, † 30. 5. 2022.

Anton Bozja, LD Bovec,
* 24. 3. 1934, † 19. 5. 2022.

Slavko Ogulin, LD Mirna Peč,
* 12. 6. 1951, † 29. 3. 2022.

Matija Lužar, LD Mirna Peč,
* 21. 10. 1930, † 1. 5. 2022.

Srečko Merkač, LD Gornje Jezero,
* 14. 1. 1958, † 19. 5. 2022.

Peter Kovačec st., LD Velika Nedelja,
* 4. 10. 1935, † 15. 6. 2022.

Venceslav Humar, LD Grgar,
* 21. 9. 1930, † 11. 6. 2022.

Stanislav Pogorevc, LD Vitanje,
* 21. 9. 1937, † 26. 5. 2022.

Miloš Čovič, LD Velenje,
* 11. 7. 1935, † 8. 6. 2022.

Branko Vreš, LD Oljka,
* 26. 9. 1959, † 8. 6. 2022.

Bogomir Janžekovič,
LD Sv. Marjeta niže Ptuja,
* 7. 3. 1943, † 17. 6. 2022.

Karlo Grgič, LD Planina,
* 6. 7. 1939, † 17. 5. 2022.

Justin Kobal, LD Planina,
* 10. 4. 1947, † 23. 5. 2022.

Marjan Majcen, LD Grosuplje,
* 31. 7. 1942, † 14. 6. 2022.

Roman Kromar, LD Dolenja vas,
* 26. 8. 1964, † 20. 6. 2022.

Franc Pintarič, LD Dravinja Majšperk,
* 3. 5. 1949, † 3. 7. 2022.

Karel Banfi, LD Velika Polana,
* 29. 11. 1954, † 16. 6. 2022.

Janez Jamšek, LD Metlika,
* 11. 1. 1947, † 10. 6. 2022.

Janez Štefanič, LD Metlika,
* 22. 9. 1953, † 1. 7. 2022.

Jože Rozman, LD Jošt - Kranj,
* 25. 4. 1938, † 5. 7. 2022.

Janko Kolbl, LD Videm ob Ščavnici,
* 7. 12. 1940, † 1. 4. 2022.

Branko Radošević, LD Mlinše,
* 27. 12. 1936, † 14. 7. 2022.

Alojzij Slavko Hodnik, LD Gradišče,
* 24. 6. 1932, † 9. 7. 2022.

Miran Bizalj, LD Podbrdo,
* 10. 10. 1954, † 4. 6. 2022.

Rado Zgaga, LD Podbrdo,
* 17. 12. 1955, † 20. 7. 2022.

Branko Kristen, LD Črešnjavec,
* 7. 4. 1925, † 21. 7. 2022.

Ivan Posedel, LD Polzela,
* 22. 8. 1945, † 29. 6. 2022.

Janez Loriger, LD Boč,
* 11. 9. 1946, † 18. 7. 2022.

Marjan Marinčič, LD Turjak,
* 21. 7. 1957, † 17. 7. 2022.

Jože Dernikovič, LD Bizeljsko,
* 8. 3. 1953, † 26. 7. 2022.

Leon Ruhitel, LD Sveta Ana,
* 2. 2. 1959, † 12. 7. 2022.

Stanko Kočnik, LD Prežihovo,
* 30. 10. 1937, † 27. 4. 2021.

Ludvik Prznik, LD Velika Loka,
* 19. 6. 1938, † 24. 2. 2022.

Janez Vidgaj, LD Velika Loka,
* 23. 3. 1949, † 11. 4. 2022.

Ivan Ostrožnik, LD Šentlambert,
* 16. 2. 1941, † 29. 7. 2022.

Janez Jaklič, LD Jošt - Kranj,
* 21. 3. 1972, † 15. 7. 2022.

Edvard Marolt, LD Podkum,
* 22. 11. 1949, † 29. 7. 2022.

Franc Strnad, LD Krško,
* 14. 11. 1943, † 27. 7. 2022.

Umrlim časten spomin!

Tečaj vaje poslušnosti VP-1 in VP-2 v organizaciji LKD Maribor

Tečaja vaje poslušnosti VP-1 in VP-2 sta se začela s sestankom 3. marca 2022 v prostorih **Lovske zveze Maribor**. Pred začetkom tečaja so kinološki sodniki za svoje pasme navzočim vodnikom pojasnili pomen izšolanega psa za lovske preizkušnje, ki jih morajo obvladati njihovi psi. Nato so udeleženci tečaja izpolnili

prijavnice za tečaj in dobili vse potrebne informacije o poteku tečaja. Zaradi številčnosti so se tečajniki razvrstili v dve skupini: prva je izvajala vaje po programu VP-1, druga pa vaje po programu VP-2. Za skupino VP-1 se je prijavilo 18 vodnikov s svojimi psi, za skupino VP-2 pa 14 vodnikov s svojimi psi.

Z vajami na vadbenem poligonu **Lovsko-kinološkega društva (LKD) Maribor** smo začeli 10. marca 2022. Zaradi veliko prijavljenih smo tečaj izvajali ločeno – VP-1 ob ponedeljkih in petkih,

VP-2 ob torkih in četrtek. Šolanje psa je potekalo teoretično in praktično, vse vaje so bile tečajnikom prikazane s preizkušenim psom. Inštruktorja sta tečajnikom dala vse napotke za pravilno šolanje psov, prav tako sta bila na voljo za vprašanja o njihovem šolanju in skrbi za pse nasploh. Na tečaju je vladalo dobro kinološko in prijateljsko vzdušje. Ocenjujem, da je bilo šolanje dobro in je potekalo v skladu z načrtom, tako da so vodniki pridobili dovolj uporabnih in koristnih informacij za šolanje psa.

Vsi tečajniki so se trudili po svojih najboljših močeh in prikazali pridobljeno znanje na zaključnem izpitu 11. junija 2022 (VP-2) in 25. junija 2022 (VP-1) na istem terenu, kot je potekalo šolanje. Osem vodnikov se je udeležilo zaključnega izpita po programu VP-2, dvanajst pa po programu VP-1. Nekaj tečajnikov se izpita ni udeležilo zaradi odhoda na dopust. Vsi, ki so se udeležili izpita, so ga uspešno opravili. Za vse, ki se niso udeležili zaključnega izpita, bomo organizirali dodatni termin v je-

Vse foto: Osební arhiv Marjana Gselmana

Tečajniki po opravljenem izpitu VP-1 (nekaj jih manjka zaradi dopusta)

Posebna nagrada inštruktorja tečajniku Robertu Kapunu (desno) za stoođtoto udeležbo na tečaju

Tečajniki po opravljenem izpitu VP-2 (ravno tako jih nekaj manjka)

Zasedba po pasmah v skupini VP-1:

dva vodnika z istrskim goničem
trije vodniki z angleški setrom
en vodnik z irskim setrom
en vodnik s kratkodlakim jazbečarjem
dva vodnika z resastim jazbečarjem
dva vodnika z nemškim lovskim terierjem
dva vodnika s hanovrskim barvarjem
dva vodnika s koroškim žigcem
dva vodnika z alpskim brak-jazbečarjem
en vodnik z brandl brakom

Zasedba po pasmah v skupini VP-2:

štirje vodniki z nemškim žimavcem
štirje vodniki z nemškim kratkodlakim ptičarjem
trije vodniki z madžarskim ptičarjem
en vodnik z angleškim špringer španjelom
dva vodnika z nemškim prepeličarjem

seni. Tečajnike sta skozi šolanje popeljala inštruktorja za šolanje lovskih psov **Marjan Gselman** in **Uroš Troha**.

Na izpitu je sodniško ocenje-

vanje vodil **Vojteh Kikl**. Na zaključku izpita so vodniki poleg ocenjevalnih listov prejeli tudi priznanje za opravljen izpit. Po izpitu so tečajniki priredili prilož-

nostno zakusko z željo, da bi se še kdaj srečali.

A šolanja vodnikov s tem še ni konec. Zdaj se pravo delo zanje pravzaprav šele začneja.

Verjamem, da ga bodo dobro opravili in prav vsem želim veliko uspeha in veselja s psi.

Marjan Gselman

Derbi in PZP ptičarjev v loviščih LD Jože Lacko – Ptuj in PZP v LPN Fazan – Beltinci

Na preizkušnji, imenovani *Derbi (Derby)*, in *spomladanski vzrejni preizkušnji (PZP)*, ki smo jo izvedli 24. aprila 2022, je sodelovalo 15 nemških kratkodlakih ptičarjev in angleški poenter. Vsi psi so preizkušnjo uspešno opravili. Devet jih je doseglo I. nagradni razred in šest II.; angleški poenter s 54 točkami.

Delo psov smo ocenjevali v dveh tričlanskih sodniških skupinah. Vodja sodniškega zbora je bil **Goran Peršin**. Tereni za preizkus dela so bili primerni, vreme oblačno, zagodla nam jo je le nevihta, ki pa na srečo ni trajala dolgo, tako da smo ob temeljitem in večkratnem preizkusu vsakega psa uspešno končali delo na terenu.

Za preizkus kakovosti nosu in stoje psov smo imeli na voljo dovolj prepelice iz umetne vzreje (za rezervo pa fazane). Tudi tokrat se je izkazalo, da je še kako pomembno, da smo imeli možnost pse preizkusiti v dveh turnusih (poskusih), po potrebi pa tudi v več. Večkratno iskanje so potrebovali psi, ki še niso poznali daha prepelice. V kar nekaj primerih se je zgodilo, da so psi prvo prepelico zato »izbili«, že v drugem ali tretjem stiku z dahom pa so pokazali trdno stoji. Osnovna naloga sodnikov na preizkušnjah je, da ocenijo najboljše delo vsakega preizkušenega psa.

Preizkušnjo smo opravili uspešno, za kar velja vsa zahvala domačim lovcem - kinologom, na čelu s starejšino in našim delavnim članom **Društva ljubiteljev ptičarjev (DLP)**, ki so priskrbeli odlične prepelice in vse drugo, da so preizkušnje psov potekale brez zapletov.

V času preizkušnje je sodnik **Vlado Kobal** telesno ocenil šest psov; dva sta prejela odlično oceno, štirje pa prav dobro. Vsem, ki so kakorkoli pripomogli k uspešni izvedbi preizkušnje, še enkrat hvala, sodniškemu zboru pa za korektno sojenje.

Ob tem poročilu naj opišem še preizkus mladih nemških ptičarjev

- žimavcev, ki smo ga na pobudo DLP opravili 27. marca 2022 v lovišču **Lovišča s posebnim namenom Fazan - Beltinci**. Preizkus nemških žimavcev je potekal po določilih pravilnika PZP s preiz-

katere je **Vilma Alina Bezenšek**. Hohegerjeva nemška žimavka je v tretjem izpustu za zajcem izdelala njegov sled zelo dobro, kar pomeni, da je bilo več ponujenih možnosti pomembnih, da je lahko

segla 55 + 22 točk, Cortina pa 55 + 20 točk.

S sodniškim kolegom **Dražanom Zemljicem** sva se potrudila, da sva psicama ponudila kar nekajkrat možnosti pokazati pra-

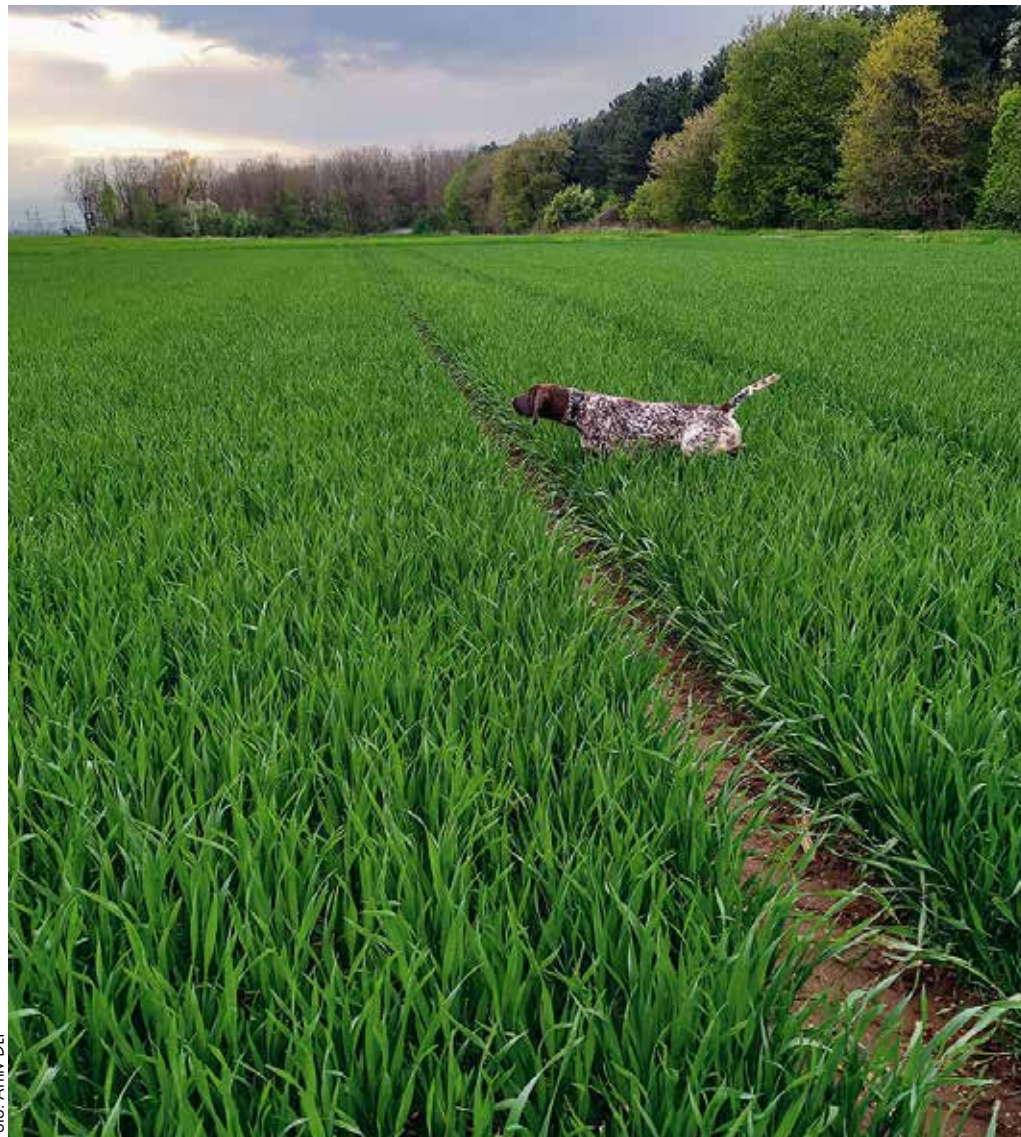

Foto: Arhiv DLP

Preizkus mladih nemških ptičarjev – žimavcev smo na pobudo DLP opravili 27. marca 2022 v lovišču Lovišča s posebnim namenom Fazan - Beltinci. Preizkus nemških žimavcev je potekal po določilih pravilnika PZP s preizkusom dela psa po naravni zajčji sledi. Nanj sta bila prijavljena le dva psa. Pomembno je, da pse preizkusimo na naravnih zajčjih sledih, saj le tako preizkušani nemški žimavci izpolnijo zahtevane pogoje za udeležbo na Hegewaldovi preizkušnji, ki jo vsako leto organizirajo v Nemčiji, matični državi ostrodlakih nemških ptičarjev - žimavcev.

kusom dela psa po naravni zajčji sledi. Nanj sta bila prijavljena le dva psa. Prvi vodnik je bil **Štefan Hoheger** z mlado uvoženo nemško žimavko **Qixi vom Flabdiar**, drugi pa **Franci Lipar** s psico **Cortino vom GSTH**, lastnica

pokazala svojo najboljšo zasnovo za sledenje. Trdna je bila v izkazanih stojah na naravne jerebice, ki jih še imajo v tamkajšnjem lovišču. Ob vpeljanem vodenju **Franca Liparja** je bila uspešna tudi žimavka Cortina. Qixi je do-

ve lovske zasnove. To je, ob vse slabši številčnosti male divjadi v lovišču, tudi osnovna in pravična naloga sodnikov. Pomembno je, da pse preizkusimo na naravnih zajčjih sledih, saj le tako preizkušani nemški žimavci izpolnijo

Foto: Arhiv DIP

Na preizkušnji, imenovani Derby, in spomladanski vzrejni preizkušnji (PZP), ki smo jo izvedli 24. aprila 2022, je sodelovalo 15 nemških kratkodlakih ptičarjev in angleški poenter. Vsi psi so preizkušnjo uspešno opravili. Devet jih je doseglo I. nagradni razred in šest II.; angleški poenter s 54 točkami. V času preizkušnje je sodnik Vlado Kobal telesno ocenil tudi šest psov; dva sta prejela odlično oceno, štirje pa prav dobro.

zahtevane pogoje za udeležbo na *Hegewaldovi preizkušnji*, ki jo vsako leto organizirajo v Nemčiji,

matični državi ostrodlakih nemških ptičarjev - žimavev.

Vojko Pirher, kinološki sodnik

Predvidena legla lovskih psov

Jack russel terier (SLRJRT):

O: 5/I, m: 5/II, 15. 7. 2022.
Stanislav Lihtenvalner,
Ilovci 15, 2275 Miklavž pri Ormožu.

Resasti foksterier (SLRFor):

O: 4/I, m: 5/II, 1. 8. 2022.
Metod Bizjak,
Podkraj 35, 5273 Col.
Tel.: 051/302-654.

Resasti istrski gonič (SLRGir):

O: 5/I, m: 5/I, 18. 8. 2022.
Janez Šumak,
Braslovče 74, 3314 Braslovče.
Tel.: 041/685-664.

Slovaški gonič (SLRSK):

O: 5/III, m: 5/II, 10. 8. 2022.
Florian Peternel,
Brce 10 a, 6250 Ilirska Bistrica.
Tel.: 041/584-193.

Bavarski barvar (SLRBb):

O: 5/I, m: 5/I, 26. 7. 2022.
Slavko Vidmar,
Idrijska cesta 20, 5270 Ajdovščina.
Tel.: 041/730-633.

Baset (SLRBH):

O: 5/II, m: 4/II, 13. 8. 2022.
Miha Ambrožič,
Kociančičeva 2, 5271 Vipava.
Tel.: 031/395-159.

Beagle (SLRBig):

O: tuj plemenjak, m: 5/II, 11. 6. 2022.
Lara Markelj,
Brezje 78 a, 4243 Brezje.
Tel.: 040/760-053.

O: 5/II, m: III/I, 15. 8. 2022.

Aleš Mohorčič in Katja Jarc,
Zafara 40, 8360 Žužemberk.
Tel.: 041/615-243.

Nemški kratkodlaki ptičar

(SLRNkp):
O: 5/JZP, m: 5/JZP, 7. 7. 2022.
Doroteja Zupanič,
Slovenja vas 65 f, 2288 Hajdina.
Tel.: 051/478-507.

O: tuj plemenjak, m: 5/JZP, 2. 8. 2022.

Boštjan Plaznik,
Stranske Makole 5 a, 2321 Makole.
Tel.: 041/753-877.

Kratkodlaki madžarski ptičar

(SLRMvk):
O: 4/PZP, m: 4/ŠPP, 22. 7. 2022.
Jože Vasle,
Ob Savinji 147, 3313 Polzela.
Tel.: 041/240-799.

Irski seter (SLRIS):

O: 5/PZP, m: 5/PPA, 18. 7. 2022.
Simo Radulović,
Jerebova ul. 20, 8000 Novo mesto.
Tel.: 070/755-727.

Gordon seter (SLRGS):

O: tuj plemenjak, m: 5/PPA, 6. 8. 2022.
Dunja Krmac,
Marežice 58, 6273 Marežice.
Tel.: 041/329-013.

Nemški prepeličar (SLRPr):

O: 5/II, m: 5/II, 21. 8. 2022.
Slavko Hotko,
Župelevec 16, 8258 Kapele.
Tel.: 031/246-842.

O: 5/I, m: 4/I, 22. 8. 2022.

Darko Časar,
Boreča 25, 9203 Gornji Petrovci.
Tel.: 041/343-472.

Kinološka zveza Slovenije

Orožje in lovška optika

Kupim menjalne cevi, Brno ZH 321, kal. 12/12, ali jih **zamenjam** za kal. 16/16 (cevi so nove). Tel.: 041/524-849.

Prodajam dobro ohranjeno češko **kombinirko** Super Brno, kal. 7 x 65 R/7 x 65 R (cevi dolgi 71 cm), menjalne cevi 12/12 s široko šino in montiranim strelnim daljnogledom Hofke 3,5–10 x 50. Puška ima ejektorje in naprožili na obeh sprožilcih. Tel.: 031/250-030.

Prodajam karabin 8 x 57 z daljnogledom Meopta 8 x 50 (montaža švenk), **šrot** 12-12 s kromiranimi cevmi, **MK TOZ** z daljnogledom Tasko, 4 x 32, **in nemško omaro za orožje** s šestkratnim zaklepom. Vse skupaj ali posamezno. Ugodno. Tel.: 031/530-755.

Prodajam tricevko Merkel Suhl, kal. 12-12/7 x 65 R, s strelnim daljnogledom in bok **šibrenico**, kal. 12/12. Obe puški sta v odličnem stanju. Tel.: 041/767-865.

Prodajam puški: Poldi Special-Steel, kal. 12/7 x 57 R, in Anshütz, kal. .22. Tel.: 031/433-997.

Kupim boroveljsko bokarico v slabem stanju, potrebno obnove, kal. 16/6,5 x 57 R. Tel.: 031/849-291.

Prodajam repetirno risanico CZ, kal. 7 x 64, s strelnim daljnogledom 1,5-6 x 50 z osvetljenim križem na zasušni montaži. Tel.: 031/878-634.

Prodajam kombinirano puško, tricevko Suhl, kal. 12-12/7 x 57 R, s strelnim daljnogledom HB 6 x 42 (Suhlova montaža) in z MK-vložno cevjo, kal. .22 Hornet (Borovlje). Tel.: 031/557-321.

Prodajam kombinirko Češka zbrojevka, kal. 12/7 x 57 R. Tel.: 041/846-522.

Prodajam boroveljsko bokarico, kal. 16/7 x 57, s strelnim daljnogledom 4 x 32. Puška je dobro ohranjena in z lepo gravuro. Cena: 1050 €. Tel.: 031/676-782.

Prodajam malo uporabljano češko bokarico, kal. 7 x 57 R/12. Puška je kot nova. Tel.: 051/624-250.

Kupim strelni daljnogled Swarovski Z1 3–12 x 50 z rdečo piko. Ponujam 1500 €. Tel.: 041/388-888.

Prodajam boroveljsko bokarico, izdelek Franca Sodie, kal. 16/7 x 57 R, gravirana dolga glava, optika B. Nikel Variabel (odlično ohranjen); in **pištolo** Peter Stall, kal. .45,

na 13 nabojev (odlično ohranjena, kot nova). Tel.: 041/698-679.

Lovski psi

Prodajam bavarske barvarje – samčke, poležene 15. 4. 2022. Psički so čipirani in cepljeni. Tel.: 041/286-701.

Prodajam psičko pasme istrski kratkodlaki gonič. Poležena je bila 10. 4. 2022. Tel.: 031/597-567.

Zbiram rezervacije za mladičke pasme angleški špringer španjel – z rodovnikom. Tel. št.: 041/938-529.

Prodajam mladiče pasme bosanski barak. Psi imajo rodovnik, so cepljeni in čipirani ter so potomci odličnih delovnih staršev, predvsem za lov na divje prašiče. Tel.: 051/254-681 ali 041/209-012.

V Psarni nemških kratkodlakih ptičarjev Prvenski sta za oddajo še dva mladička rjavoseraste barve. Mladiča sta stara pet mesecev, čipirana, tetovirana in predpisano cepljenja, vključno proti steklini. Oče je Justus von Neuarenberg, nemški plemenjak z odlično telesno oceno, odlično delovno oceno in z več zmagami na kinoloških prireditvah. Mati je Kala Lovrenška, po očetu iz priznane nemške linije, z odlično telesno oceno, opravljen ŠPP, VUP ter UP za delo po krvni sledi. Tel.: 041/470-393 (Ivan Šincek).

Na voljo so rodovniški psi pasme rodezijski grebenar: sedem samičk (štiri standard, tri multicrown) in štirje samički (štirje standard). Primerni za oddajo od druge polovice avgusta. Kakovostna starša imata oba opravljeno genetsko testiranje na dedne bolezni in RTG. Mati ima opravljen PNZ za goniče in se je izkazala za odličnega lovskega psa. Tel.: 041/552-899 (Josip).

Prodajam mlade posavske goniče, stare štiri mesece. So zelo živahnega značaja, oče in mati sta dobra »praščarja«, psica je uspešna tudi v delu po krvni sledi. Tel.: 041/990-171.

Prodajam mladiče pasme nemški ptičar - žimavec, poležene 8. 6. 2022. So potomci odličnih delovnih staršev. Na voljo je še nekaj samičkov. Tel.: 041/717-464.

30. 7. 2022 se je skotilo devet nemških kratkodlakih ptičarjev. Oče in mati sta potomca psov vrhunskih nemških vzrejnih linij Hege Haus, Madlage, Otterbach,

Mali oglasi

Male oglase (besedilo in dokazilo o vplačilu) sprejemamo na elektronski naslov: lovec@lovska-zveza.si ali na naslov uredništva revije.

Cene malih oglasov: do 15 besed 4 €, od 15 do 25 besed 5 €, od 25 do 30 besed 6 €, za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.

Male oglase je treba plačati vnaprej. Položnic ne pošiljamo. Prečitate besede in ustrezno vsoto nakažite na TRR Lovske zveze Slovenije: Nova Ljubljanska banka, d. d., št.: SI56 02010-0015687097; SWIFT oz. BIC koda: LJBASIX.

Sklic naj se glasi: SI 00 in zraven datum plačila. Primer za nakazilo 18. 9. 2015: SI 00 18092015.

Pod namen plačila morate obvezno napisati: MALI OGLAS.

Dinkelhof... Večina prednikov je opravila zahtevno Klemannovo preizkušnjo. Informacije po tel.: 041/753-877. E-naslov: plaznikb@gmail.com.

Zaradi bolezni prodam pse pasme nemški lovski terier. Na voljo so trije samčki, stari tri mesece. Oče: vrhunska nemška linija, mama: Kaja Martinova. Za druge informacije pokličite tel. številko: 041/757-442.

V psarni Friezech je na voljo še ena psička pasme resasti jazbecar, leglo 3. 5. 2022, ima vse dokumente in potrdilo o cepljenjih. Tel.: 041/423-917.

Prodajam samčka pasme srbski tribarvni gonič. Star je leto in pol. Je ubogljiv, prijazen in družaben. Tel.: 041/740-536.

Drugo

Kupim ali zamenjam lovsko literaturo od leta 1910 do 1946 in vse lovske knjige, ki so izšle do tistega leta. Tel.: 051/611-377.

Prodajam leseno izolirano pasjo uto, v dobrem stanju, rabljeno pet let, primerno za velike in manjše pse. Podrobnejše informacije po telefonu. Tel.: 041/461-844.

Prodajam omaro za orožje s šestkratnim zaklepom. Ugodno. Tel.: 031/530-755.

Prodajam fazane in race mlakari-ce. Tel.: 041/717-464.

Prodajam lovski rog (naravni, goveji) za vabljenje jelena v ruku. Tel.: 041/846-522.

SEPTEMBER						
Datum	Luna	Sonce	zora/mrak (navt.)	vzide	zaide	začet.konec
1. Če	11:49	21:57	6:23	19:40	5:14	20:49
2. Pe	13:05	22:24	6:24	19:39	5:15	20:47
3. So	14:23	23:00	6:25	19:37	5:17	20:45
4. Ne	15:39	23:47	6:26	19:35	5:18	20:43
5. Po	16:48	—	6:28	19:33	5:20	20:41
6. To	17:44	0:49	6:29	19:31	5:21	20:38
7. Sr	18:28	2:03	6:30	19:29	5:22	20:36
8. Če	19:01	3:24	6:31	19:27	5:24	20:34
9. Pe	19:28	4:48	6:33	19:25	5:25	20:32
10. So	19:50	6:10	6:34	19:23	5:27	20:30
11. Ne	20:10	7:28	6:35	19:21	5:28	20:28
12. Po	20:30	8:44	6:36	19:19	5:30	20:26
13. To	20:49	9:57	6:38	19:17	5:31	20:24
14. Sr	21:11	11:10	6:39	19:15	5:32	20:22
15. Če	21:36	12:21	6:40	19:13	5:34	20:19
16. Pe	22:08	13:29	6:41	19:11	5:35	20:17
17. So	22:46	14:34	6:43	19:10	5:37	20:15
18. Ne	23:32	15:32	6:44	19:08	5:38	20:13
19. Po	—	16:22	6:45	19:06	5:39	20:11
20. To	0:27	17:03	6:46	19:04	5:41	20:09
21. Sr	1:29	17:36	6:48	19:02	5:42	20:07
22. Če	2:35	18:03	6:49	19:00	5:43	20:05
23. Pe	3:43	18:25	6:50	18:58	5:45	20:03
24. So	4:52	18:45	6:51	18:56	5:46	20:01
25. Ne	6:02	19:03	6:53	18:54	5:47	19:59
26. Po	7:11	19:20	6:54	18:52	5:49	19:57
27. To	8:24	19:39	6:55	18:50	5:50	19:55
28. Sr	9:38	20:01	6:56	18:48	5:51	19:53
29. Če	10:55	20:27	6:58	18:46	5:53	19:51
30. Pe	12:14	21:00	6:59	18:44	5:54	19:49

Lovska družina Loka pri Zidanem Mostu
v sodelovanju s Komisijo za lovsko kinologijo Lovske zveze Slovenije

organizira

SREČANJE VODNIKOV PSOV KRVOSLEDCEV SLOVENIJE IN PRIVRŽENCEV KRVOSLEDNIŠTVA,

ki bo v nedeljo, 9. oktobra 2022, pri lovskem domu Lovske družine Loka pri Zidanem Mostu.

Program srečanja:
8.00: zbor, zajtrk in skupinski lov
12.00: kosilo in predstavitev Kluba hanovskih in bavarskih barvarjev Slovenije (KHBB)
Prispevek za prehrano, spominsko darilo in organizacijo lova je 20 evrov.

Prijave in informacije: Jani Krivec (tel.: 041/763-789) in Aleks File (tel.: 068/601-567).

Prijave zbira do 5. oktobra 2022.

DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV in Vzrejna Komisija v sodelovanju z LD DOBOVA organizirata

43. MEMORIAL BOGDANA SEŽUNA (državna ŠPP ptičarjev) CACT

Preizkušnja bo 8. in 9. oktobra 2022 v lovišču LD DOBOVA, SELA PRI DOBOVI 122, 8257 DOBOVA. Zbor udeležencev bo 8. oktobra ob 8. uri pri LD DOBOVA. Prispevek za preizkušnjo znaša 60 € na psa za nečlane DLP in in ga je treba vplačati na račun DLP: 02010-0253852458 s pripisom "za ŠPP-SM 2022". Pogoji za prijavo psa na preizkušnjo: telesna ocena najmanj prav dobro, opravljena PZP z najmanj 45 točkami, JZP z najmanj 165 točkami ali PP/ŠPP-I. n. r. ali VUP z najmanj II. n. r. Zajca za vlečko si priskrbi vodnik sam. Vodnik mora imeti na preizkušnji puško, naboj in veljavno lovsko izkaznico. Obvezno je veterinarsko potrdilo o cepljenju psa proti steklini. Prijavo s fotokopijo obeh strani rodovnika in fotokopijo veljavne lovske izkaznice pošljite na naslov: Lidija Šmigoc, Bukovci 4, 2281 Markovci pri Ptuj, e-naslov: sivilstvo.smigoc@gmail.com, mobil: 031 616 283. Prijavnica na spletni strani: www.dlpslo.si. Zadnji rok prijave: 1. 10. 2022.

Lovska družina Ig in LKD Ljubljana
prirejata

30. DRŽAVNO TEKMO LOVSKIH PSOV V VODNEM DELU – CACT

za

PREHODNI POKAL OBČINE IG.

Tekmovanje bo v soboto, **24. septembra 2022, v Dragi pri Igu** z začetkom ob 8. uri pri lovskem domu Lovske družine Ig in bo potekalo skladno z veljavnim **Pravilnikom za tekmovalce lovskih psov vseh pasem v vodnem delu**, in sicer v dveh konkurencah (ptičarji in druge pasme psov) ter v posamični in ekipni konkurenci. Ekipa bo štela tri tekmovalce in bo lahko sestavljena poljubno (ptičarji in druge pasme psov).

Na tekmovalcu bodo lahko sodelovali lovski psi z veljavnim rodovnikom FCI in veljavnim veterinarskim potrdilom o opravljenem cepljenju psa proti steklini (cepljenje mora biti opravljeno vsaj deset dni pred prireditvijo).

Potrebna sta **predhodna prijava** in plačilo startnine do **14. septembra 2022**. Startnina znaša 60 evrov za tekmujočega psa. Znesek startnine nakažite na TRR račun Lovske družine Ig – SI56 0209 8026 1882 074.

Prijave bomo sprejemali do **14. septembra 2022** po elektronski pošti na naslov: matjazgig@gmail.com, ali po običajni pošti na naslov: **Lovska družina Ig, Banija 4, 1292 Ig.**

Prijavi je treba obvezno priložiti obojestransko kopijo rodovnika psa, kopijo dokazila o cepljenju psa proti steklini in potrdilo o plačilu startnine.

Število sodelujočih psov je omejeno na 21!

Najboljši tekmovalci v posamezni konkurenci bodo prejeli pokale in nagrade.

Dodatne informacije: Matjaž Gerbec, vodja prireditve (tel.: 041/641-623).

Termini predvajanja septembrske oddaje Dober pogled
TV STUDIO BISTRICA: 29. 9. 2022 ob 20.00, 1. 10. 2022 ob 20.00 in 2. 10. 2022 ob 11.00.
VTV VELENJE: 29. 9. 2022 ob 21.20.
TV IDEA MURSKA SOBOTA: 27. 9. 2022 ob 19.00 in 20.45.
GTV GORENJSKA TELEVIZIJA: 27. 9. 2022 ob 19.35 in 28. 9. 2022 ob 18.00.
VAŠ KANAL NOVO MESTO: 29. 9. 2022 ob 22.00 in 30. 9. 2022 ob 10.00.
ATM KRANJSKA GORA: 24. 9. 2022 ob 20.00.
TV PTUJ: 1. 10. 2022 ob 21.00 in 2. 10. 2022 ob 10.00.
ETV HD: 6. 10. 2022 ob 20.00.
TV ORMOŽ: 7. 10. 2022 ob 20.00 in 8. 10. 2022 ob 10.00.

Navedeni termini objav so predvideni. Ker lahko nastanejo spremembe, vas prosimo, da spremljate aktualne TV-sporede posameznih TV-postaj.

Ce želite, da je v oddaji predstavljeno tudi delo vaše lovske družine, nas lahko pokličete na telefonsko številko 031/273-825 (Erika).

DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV in Vzrejna Komisija za ptičarje v sodelovanju z LD JOŽE LACKO - Ptuj organizirata

JESENSKO VZREJNO PREIZKUŠNJO - SOLMS, AZP, JZP, ŠPP, PP

po sedaj veljavnem prevodu pravilnika matične pasemske organizacije za nemške kratkodlake ptičarje za Solms, AZP, JZP, ŠPP, PP in telesno ocenjevanje. Zbor udeležencev bo **24. septembra 2022 ob 8. uri** pred LD Jože Lacko, Spuhlja 33, 2250 Ptuj. Vodnik in lastnik psa mora imeti veljavno lovsko izkaznico, lovske puške, člansko izkaznico DLP, originalni rodovnik in obvezno veterinarsko potrdilo o cepljenju proti steklini. Pristopnina za nečlane DLP znaša 60 € in jo je treba vplačati na račun DLP 02010-0253852458 s pripisom „za Solms“. Zajca za vlečko priskrbi vodnik sam. Prijavnico lahko dobite na spletni strani DLP www.dlpslo.si, Obr. P št. 1. Prijavo s fotokopijo obeh strani rodovnika pošljite na naslov: Lidija Šmigoc, Bukovci 4, 2281 Markovci, mobil: 031 616 283 ali e-naslov: sivilstvo.smigoc@gmail.com. Zadnji rok prijave: 19. september 2022.

308Win
30-06Spr
9.3x62

BAR MK3 ECLIPSE FLUTED

BAR MK3 REFLEX COMPOSITE HC CF

popust 250 EUR + DARILO pas Niggeloh QR rjave, zelene ali oranžne barve

BAR MK3 ECLIPSE FLUTED ~~2.183,80 €~~
znižana cena: 1.933,80 €

BAR MK3 REFLEX COMPO HC CF ~~2.232,60 €~~
znižana cena: 1.982,60 €

* Akcija velja za izdelke iz zaloge od 05.09.2022 do 21.10.2022 in do razprodaje zalog. Št. in simbolizacija.

ANCELJ d.o.o.

Lebanova ulica 3
8000 Novo mesto
tel: ++386 (0)7 / 33 21 081
e-mail: ancelj@siol.net

Delovni čas: pon - pet: 8.30 - 12.00, 13.00 - 16.00

www.ancelj.si

Poiščite nas na facebooku!

zastopstva in distribucija: - Browning - Winchester - Kite Optics

- Česka zbrojovka - Sellier&Bellot - Meopta

- Alfa Proj - Noblex - ATN - Niggeloh

- Norica - Huğlu - Schmidt&Bender - MAK

- Sightmark - Swarovski Optik - STV Group

CRISPI®

VALDRES LADY GTX®

VALDRES GTX®

ARTISAN HANDMADE

INSTANTFIT®

MEGAGRIP

WWW.CRISPI.IT

Jerman-I, d.o.o. - Zastopnik za Slovenijo

Telefon: 064 173 558

E-mail: info@jerman-i.si

DECATHLON

SOLOGNAC
DECATHLONOVA BLAGOVNA ZNAMKA ZA LOV

18⁹⁹ €
TRPEŽNE LOVSKE
HLAČE STEPPE 300
8155541

11⁹⁹ €
MOŠKA
LOVSKA MAJICA
8649059

24⁹⁹ €
MOŠKI LAHEK LOVSKI
BREZROKAVNIK 100
8194390

39⁹⁹ €
LOVSKI
NAHRBTNIK 50 L
8194355

Izdelek najdete v poslovalnih Decathlon in na spletni strani decathlon.si

**fazanerija
ECOAGRO** d.o.o.

Fazanerija Ecoagro d.o.o.
Vrazova ulica 5
2270 Ormož

MOŽNOST NAKUPA FAZANOV V FAZANERIJ «ECOAGRO»
GLEDE NA STAROST, SPOLNO RAZMERJE IN ČAS DOSTAVE

STAROST FAZANOV	SPOLNO RAZMERJE (M:Ž)	ČAS DOSTAVE (mesec)
1 DAN	1:1	5, 6, 7
7 - 8 TEDNOV	1:1	6, 7, 8, 9
10 - 12 TEDNOV	1:1	7, 8, 9
ODRASLI FAZANI ZA LOV (starosti od 18 tednov)	1:1	10, 11, 12, 1
MATIČNA JATA (30 tednov)	1:6	2, 3
POLIZVALJENA MATIČNA JATA (50 tednov)	1:6	6

M: 040 802 355 - M: 00 385 99 583 7744
jasmina@ecoagro.biz - info@ecoagro.biz
www.ecoagro.biz

SPREJEMAMO PREDNAROČILA FAZANSKE DIVJADI ZA LETO 2022

TEHNOOPTIKA

SMOLNIKAR d.o.o.
Brdova ulica 13,
1231 Ljubljana-Crnuče
tel./fax: 01/426 32 72
e-mail: tehnootpika@siol.net
www.tehnootpika-smolnikar.si

**NIKON Prostaff5
8x42**
Akcijska cena:
199,00 €

**NIKON Monarch5
8x42**
Akcijska cena:
319,00 €

Nikon

Servis dvogledov in strelnih daljnogledov!

Povsem vodotesen **LOVSKI DALJNOGLED**
Dobra vidljivost v mraku **SANJU 8x42 WPR**
Polnjen z nitrogenom
Gumirano ohišje
10-letna garancija
Ugodna cena: 210,00 €

INFORMACIJE IN NAROČILA
BELUGA, d.o.o., LJUBLJANA; Tel.: 01/25 10 880 ali 041/72 60 11

**Daljnogled
Habicht 7x42 GA**
Cena: 1.200 €
1.080 €

**Strelni daljnogled
Z6i 2-12x50 L**
Cena: 2.490 €
2.241 €

**Strelni daljnogled
Z8i 2-16x50P SR**
Cena: 3.250 €
2.925 €

Ob nakupu optike Swarovski v mesecu septembru
podarjamo čistilni set Swarovski!

VUTE PUŠKARSTVO

Puškarnstvo Vute | Krempljeva ulica 2, 2000 Maribor | lovskaoprema.si | info@lovskaoprema.si | Tel: 059 108 495

JAEGER NXT

AU
ASE UTRA

Dušilec zvoka ASE UTRA RADIEN

**Puškarstvo
Špendal**

Prodaja vrhunskih izdelkov

Optike: Swarovski, Kahles, Zeiss, Delta, Aimpoint, MTC, Pard, Pulsar

Puške: Merkel, Haenel, Blaser, Steyr Mannlicher, CZ, Heym, FX Airguns, Mauser, pištole Glock

Strelivo: RWS, Geco, Blaser, KJG, Sellier&Bellot, Rottweil, Sax, LFB, Nobel Sport Italia, GGG, Hornady

Oblačila: Chevalier, Sitka, Merkel Gear

Razno: 3HGR jermeni, Niggeloh, Marsupio

gsm 041 399 307 ali 031 393 664

email puskarstvo@siol.net

trgovina <http://guns-spendal.com/shop/>

Obojestranska flis jakna Elk hunter

Vodni stolpec:
10 000 mm
Dihanje:
8 000 g/m2/24 ur

97,00 €

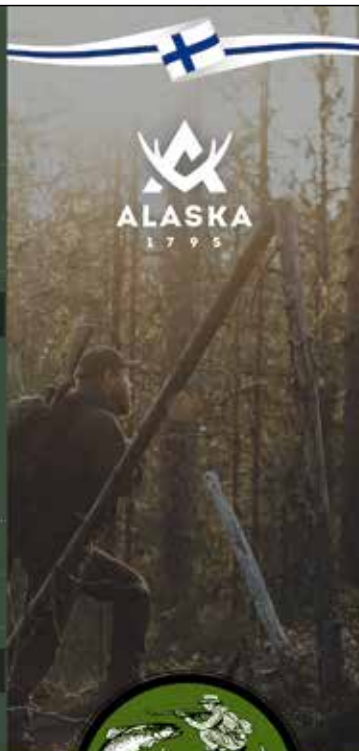
Lovske hlače Extreme Lite 3

Vodni stolpec:
20 000 mm
Dihanje:
20 000 g/m2/24 ur

110,00 €

ALASKA
1795

Lovska flis jakna Dawson

Vodni stolpec:
10 000 mm
Dihanje:
8 000 g/m2/24 ur

89,00 €

Lovske hlače Vapor PRO

Vodni stolpec
(na določenih delih):
20 000 mm
Dihanje:
20 000 g/m2/24 ur

105,40 €

**Kakovostna finska oblačila za
lovce nove generacije**

**Na voljo v trgovini in na spletu
www.avantura.info**

Avantura Trade d.o.o., Ljubljanska c. 44, 6230 Postojna | 05 726 40 70 | info@avantura.info

SLOVArMS

Lovska trgovina SloVArms d.o.o.

www.slovarms.si

DIVAČA, Kraška cesta 67,

URNIK:

Tel.: 05 620 22 08 Pon.-Pet.: 14:00 - 19:00

E-mail: info@slovarms.si

RÖWA TITAN 6
Röbler | AUSTRIA

SWAROVSKI
OPTIK

Niggeloh

J.P. SAUER & SOHN
ESTABLISHED 1751

Aimpoint.

STEEL ACTION

Verney-Carron

LIEMKE
THERMAL OPTICS

HÄRKILÄ

Blaser

Nudimo širok izbor
dušilcev poka že
od 249€ dalje.

MINOX

TIKKA

Vixen

ŠIROK IZBOR
TERMORIZIJE

MOŽNOST PLAČILA NA OBROKE!

PREIZKUSITE

Steiner Nighthunter H35

TERMOVIZIJSKI MONOKULAR

- Izjemna robustnost
- Jasna in ostra slika
- Možnost zajemanja slik in videov

Napravo lahko preizkusite
meseca **septembra** in **oktobra**
v trgovini **PUŠKARSTVO VUTE**
na Kremplovi ulici 2 v Mariboru.

Nakup je možen na spletni strani www.optics-trade.eu ali v vseh
bolje založenih lovskih trgovinah. Za več informacij nas pokličite
na 031 770 520 (Optics Trade).

STEINER

OPTICS
TRADE

KAHLES

BISTVENO ENOSTAVNEJŠA

HELIA TI – hitro zaznavanje
podnevi in ponoči

Izjemno prilagojena za lov, HELIA TI združuje
intuitivno in enostavno uporabo z odlično
slikovno zmogljivostjo.

NOVA

TI 35 | TI 25

Automaticlight
s senzorjem nagiba in gibanja

kahles.at